

ACTA VAN DE SYNODE VAN GARDEREN II (2006-2008) van de voortgezette GEREFORMEERDE KERKEN in NEDERLAND

Voorwoord

De voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland hebben in april 2008 hun derde synodeterminijn afgesloten. Omdat de kerken bij toerbeurt de synode ontvangen was na een aantal vergaderingen opnieuw de kerk van Garderen gastvrouw. Zo was er in korte tijd weer een Synode van Garderen, die om verwarring te voorkomen de Synode van Garderen II wordt genoemd.

In de periode 2006-2008 is de kerk van Noordwijk geïnstitueerd en zijn twee nieuwe predikanten bevestigd. Dit is reden voor dankbaarheid aan de Here der Kerk.

Behalve de notulen zijn ook de persberichten, verslagen, besluitenlijsten en rapporten in deze Acta opgenomen, opdat ook gemeenteleden en belangstellenden buiten het eigen kerkverband er kennis van kunnen nemen.

Smilde, zomer 2008

Ds A.van Harten-Tip, actuarius

Inhoudsopgave:

Notulen	p.....
Bijlagen	p.....
Persberichten	p.....
Besluitenlijsten	p.....
Rapporten Commissie Kerkorde	p.....
Herziene concept-kerkorde	p.....
Huishoudelijk reglement voor de synode	p.....
Instructie kerkvisitatie	p.....
Ondertekeningsformulieren	p.....
Notitie betreffende Zendtijd voor de Kerken	p.....
Verslagen ambtsdragersconferenties 2006 en 2007	p.....

ACTA van de synode van de voortgezette GEREFORMEERDE KERKEN in NEDERLAND Garderen II, 2006-2008

Zitting van de synode op zaterdag 7 oktober 2006 te Garderen

1. Opening

Br.E.van de Beek, praeses van de kerkenraad van de vGKGarderen, heet afgevaardigden, gasten en pers van harte welkom bij deze openingszitting van de derde synode van de vGKN. Hij leest 1 Petrus 5:1-11: er wordt een beroep op ons gedaan om Gods kudde te hoeden. Het is nog steeds moeilijk om dit goed en zuiver te doen. De welvaart heeft als verzoeking, godsdienst in te ruilen voor eigenbelang. Gesterkt door de HERE God moeten wij ons teweer stellen tegen de duivel. Soms mogen wij Gods macht heerlijk ervaren. Dit wordt aan de kerken en haar leden toegewenst. Na een gebed om de bijstand van de HERE God en om Zijn Zegen wordt Psalm 84:3 en 4 gezongen. Deze Psalm heeft nog steeds een diepe betekenis op de Veluwe. Het is de Psalm die de mannen van Putten zongen voor zij in de tweede wereldoorlog werden gedeporteerd.

2. Appèl nominaal

Aanwezig zijn, conform de credentiebrieven:

-van de kerk van Boornbergum-Kortehemmen: Ds K.J.Bijleveld, Brs Y.Boersma en R.Reinders (ouderling);

-van de kerk van Drachtster Compagnie: Brs O.Oevering en U. de Boer (ouderling) en M.Veenstra (diaken);

-van de kerk van Frieschepalen-Siegerswoude:

Ds J.J.Douma-van der Molen, Br H.Krol (ouderling), Zr H.Elzinga-Hofman (diaken);

-van de kerk van Garderen: Brs E.van de Beek en D.van Ee (ouderling), J.Heimensen (diaken);

-van de kerk van Harkema: Br D.Dam en Zrs I.Nicolai-Mulder (ouderling) en W.v.d.Veen-de Jong (diaken);

-van de kerk van Noordwolde: Br B.Postma (ouderling).

Van de kerk van Noordwijk i.o. zijn Br en Zr Houwaart als bijzondere gasten aanwezig.

Er wordt geconstateerd dat er sprake is van een wettige vertegenwoordiging.

3. Verkiezing van het moderamen en afscheid van het moderamen 2004-2006

Br van de Beek verwoordt de dank van de kerken aan het moderamen 2004-2006, dat in een hectische tijd veel werk heeft verzet. Oud-praeses Ds Bijleveld en oud-scriba Br G.H.Bakker te Garderen ontvangen een boeket bloemen. De Here God heeft hen de kracht gegeven om hun taak te vervullen. Ook voor de oud-assessor, Ds T.E. Heslinga, is er een boeket; omdat hij wegens vakantie afwezig is, zal de dank van de kerken op een andere tijd en wijze door de actuarius aan hem worden overgebracht. Met applaus worden de woorden van Br van de Beek onderstreept.

Er is aan de kerken gevraagd om voordrachten voor de verkiezing van het moderamen.

Slechts de naam van Br B.Postma van Noordwolde, voor de functie van scriba, is genoemd.

Er volgt een vrije verkiezing uit de afgevaardigden.

In de eerste ronde wordt Ds K.J.Bijleveld van Boornbergum-Kortehemmen herkozen als praeses (14 stemmen, 1 blanco). In de volgende ronde wordt Br B.Postma verkozen als scriba (13 stemmen; 1 stem voor Br Y.Boersma te Boornbergum en 1 blanco). De derde ronde, voor de assessor, geeft 7 stemmen voor Br v.d.Beek, 4 voor Br Y.Boersma, 4 voor Zr Sytsma-van Oeveren en 1 blanco. De stemmen op Zr Sytsma, die geen afgevaardigde is, zijn ongeldig.

Daarom volgt een herstemming, waarbij Br Boersma 8 stemmen krijgt en Br van de Beek 7.

Ds. Bijleveld, Br Postma en Br Boersma aanvaarden hun benoeming, zij het dat Br Boersma enkele uren bedenktijd krijgt. Bij gebrek aan tegenkandidaten wordt Ds A. van Harten-Tip als actuarius herbenoemd. Zij ontvangt, met dank voor gedane werkzaamheden, het boeket bloemen dat voor Ds Heslinga was bedoeld.

Br G.H. Bakker aanvaardt de herbenoeming als quaestor.

Br van de Beek wenst het nieuwe moderamen Gods Zegen toe en draagt het praesidium over aan Ds Bijleveld. Deze dankt de afgevaardigden voor het in hem en het verdere moderamen gestelde vertrouwen en Br van de Beek voor het leiden van het eerste gedeelte van de vergadering.

4. Vaststelling van de agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld. De praeses spreekt nog een speciaal woord van welkom aan het adres van Ds J. Maliepaard, beroepen predikant te Garderen. Zowel hij als de kerk van Garderen ontvangen een hartelijke Zegenwens.

5. Rondblik; hoe gaat het met de kerken?

Noordwijk i.o.: Br A. Houwaart vertelt dat men in november 2005 met kerkdiensten is gestart, die door 20 à 30 personen worden bezocht. Br Heinen te Rouveen helpt, in het kader van zijn studie en met steun van het kerkverband, met de opbouw van het gemeentewerk. Op D.V. 22 oktober zal de instituering plaatsvinden.

Boornbergum-Kortehemmen: Br Y. Boersma rapporteert dat op 3 september jl Ds Bijleveld intrede heeft gedaan. De diensten worden goed bezocht, het jeugd- en kringwerk draait goed. Middels een talentenlijst worden de gaven van gemeenteleden geïnventariseerd en men probeert structuur in de activiteiten te krijgen. Er zijn plannen voor uitbreiding van de gebouwen. Voor *Garderen* doet Br van de Beek verslag. Het gaat goed; er is een behoorlijke meelevende en meebiddende kern. De plaats van het gebed is in de gemeente geïntensiveerd, zowel rond het beroepingswerk als rond gemeenteleden. Ieder is bemoedigd door een groot wonder. Br H. Krol vertelt dat *Frieschepalen-Siegerswoude* een goede start van het seizoen heeft gemaakt. Het bezoek aan de middag-diensten loopt terug, maar de oudere jeugd heeft aangeboden mee te denken over deze kwestie. *Harkema:* Zr Nicolai vertelt dat er nog veel werk te doen is. Er is een actieve groep jongeren, en men is bezig met het aanstellen van een kerkelijk werker. De kerk van *Drachtster Compagnie* is voor het eerst officieel vertegenwoordigd. Br O. Oevering vertelt over de totstandkoming van deze kerk. Op 7 mei was de eerste dienst en de instituering. Daarna heeft men zich aangesloten bij de vGKN. Er zijn vele activiteiten, voor jong en oud, gestart. Men wil graag een kerkgebouw in Drachtster Compagnie, maar de burgerlijke overheid werkt dit tegen. Ook hoopt men een eigen parttime predikant te krijgen. Er zijn ongeveer 80 leden. *Noordwolde:* Br B. Postma rapporteert over een roerige tijd. Br G.J. Heinen is voor 1 dag per week aangesteld als kerkelijk werker. Hij helpt bij het aanbrengen van structuur in het kerkenwerk.

6. Handelingen i.v.m. de overkomst van Ds Maliepaard naar de kerk van Garderen

a. Br D. Dam van Harkema rapporteert over het gesprek dat de deputaten ad examina met Ds J. Maliepaard, Nederlands Gereformeerd predikant te Nijverdal, hebben gehad. Ds Maliepaard is bijbelgetrouw en goed onderlegd. Hij past goed bij de vGKN. Deputaten geven van harte een positief advies aan de synode m.b.t. de toelating van Ds Maliepaard als predikant van deze kerken.

Vóór het overleg tussen de kerken over dit onderwerp verlaat Ds Maliepaard de vergadering. Er blijkt geen behoefte aan meer informatie te zijn. Alle afgevaardigden stemmen in met het voorstel, Ds Maliepaard toe te laten als predikant van de vGKN. Deze beslissing wordt officieel meegedeeld aan de kerk van Garderen en aan Ds Maliepaard. De praeses heet

Ds Maliepaard welkom namens het kerkverband en wenst hem Gods Zegen toe. Men is dankbaar voor de versterking die zijn komst betekent en die een bemoediging is voor allen.

b. Controle van de stukken betreffende de overkomst van Ds Maliepaard naar de vGKGarderen. De acte van ontslag van de NG Kerk van Nijverdal is nog niet aanwezig. Ook ontbreekt een attestatie. Dit laatste wordt veroorzaakt door het standpunt van de betreffende kerk, dat er geen attestatie kan worden afgegeven naar de vGKN, die geen zusterkerkrelatie met deze kerk hebben. Hiervoor is begrip. Wel is er een document van vergelijkbare inhoud verstrekt. Dit document wordt als voldoende aanvaard. De acte van ontslag zal spoedig worden verstrekt. De kerken van Boornbergum-Kortehemmen en Drachtster Compagnie zullen zo spoedig mogelijk in een synode contracta samenkomen om deze stukken te controleren. De actarius zal dit regelen.

Op 5 november in de middagdienst hoopt Ds Maliepaard afscheid te nemen van de NG Kerk van Nijverdal, en op D.V. 26 november zijn bevestiging en intrede te Garderen.

7. Vaststelling van de notulen d.d. 22-04-06

De notulen van de synodezitting van 22-04-06 worden vastgesteld en met dank aan de actarius ondertekend.

8. Zaken naar aanleiding van de notulen

a. Het voorstel, de Israëlzondag te houden op de tweede zondag van juni. Dit in verband met de vele bijzondere diensten in september en oktober. Br Boersma van Boornbergum-Kortehemmen merkt op, dat deze zondag kan samenvallen met de zondag van de lijdende kerk. Besloten wordt, voorlopig de tweede zondag van juni als Israëlzondag aan te houden, en te kijken hoe dit bevalt.

b. Het voorgestelde model voor kerkvisitatie wordt door de kerken aanvaard.

9. Instructies uit de kerken

a. Verzoek van de kerk van Noordwolde om financiële ondersteuning, eventueel in combinatie met evangelisatiewerk. De praeses merkt op, dat op een dergelijk verzoek pas goed gereageerd kan worden wanneer bekend is, hoe de financiële situatie van het kerkverband is. Daarom wordt deze instructie behandeld in combinatie met agendapunt 10. Ds Bijleveld en Br Bakker, in zijn functie als quaestor, zijn op bezoek geweest in Noordwijk en Drachtster Compagnie, in verband met de toekomstplannen aldaar. Ook de situatie van deze kerken zal bij de bespreking worden betrokken.

b. Verzoek van de kerk van Noordwolde om verlenging van het preekconsent van Br G.J.Heinen. Dit verzoek wordt doorverwezen naar de deputaten ad examina. Zij zullen een onderzoek instellen en tijdens de volgende synodezitting met een advies aan de kerken komen.

10. Financiën

a. Algemene mededelingen van de quaestor. Er was besloten dat er in 2006 geen quotum zou worden geheven, maar dat alleen collectes werden afgedragen. Dit lijkt niet zo goed te werken. De quaestor heeft een bijeenkomst gehad met financiële mensen van de kerken. Helaas was de kerk van Harkema verhinderd; dit gesprek moet nog plaatsvinden. Men is van mening dat het beter is een quotum te heffen; dit geeft stabiliteit en maakt het voor de kerken eenvoudiger een begroting op te stellen. Br Bakker zal binnen enkele weken hiervoor een voorstel aan de Commissies van Beheer zenden. Het quotum geldt voor belijdende en doopleden, niet voor gast- en andere leden. Aldus wordt besloten.

Het vermogen van de kerken is 27.000 euro. In 2006 zijn de uitgaven aanzienlijk hoger dan in de voorgaande twee jaren. Debet hieraan zijn hoofdzakelijk de ambtsdragersconferentie en het drukwerk.

Br Heinen heeft aangegeven, zijn drukkersactiviteiten te willen afbouwen. Br Bakker komt met het voorstel, als kerkverband samen met de kerk van Garderen een tweedehands offsetpers aan te schaffen. Met een eenmalige uitgave van 2000 à 3000 euro hebben de kerken dan alleen nog de papierkosten. Aldus wordt besloten.

Zr Nicolai van Harkema vraagt namens de zendingscommissie of er een quotum dient te worden overgemaakt. De quaestor antwoordt dat het de bedoeling is dat de collectes voor de gezamenlijke zendings- en diaconale doelen worden overgemaakt. De betreffende landelijke commissie gaat besluiten over de doelen; hiervoor kunnen flyers worden gemaakt. Deze commissie is inmiddels voltallig. De namen zullen door Br Bakker aan de actarius worden doorgegeven.

Ds Bijleveld vraagt een zegen voor de maaltijd. Hierna verlaten de gasten en de pers de vergadering, zodat de afgevaardigden in **comité (agendapunt 11)** kunnen vergaderen. Na de lunch wordt Gezang 479: 2 en 3 gezongen en gaat de praeses voor in dankgebed.

Br Bakker pleit voor een quotum voor steun aan kleine gemeentes in de opbouwfase (fonds onderling dienstbetoon). Een quotum van 10 euro per lid zou hiervoor voldoen. Dit bedrag is even hoog als het quotum voor 2005. Noordwijk zou deze steun graag ontvangen. Drachtster Compagnie probeert zelf de kosten voor een parttime predikant op te brengen. In de toekomst zullen wellicht andere kleine groepen of kerken ontstaan. Daarom is het nuttig, een reserve op te bouwen. De landelijke collectes voor onderling dienstbetoon vervallen door het instellen van een dergelijk fonds.

Br.Krol van Frieschepalen ziet liever dat de synode één persoon in algemene dienst aanstelt, die op diverse plekken inzetbaar is, in plaats van steun aan afzonderlijke kerken. Het nadeel hiervan is dat door de afstanden binnen het kerkverband de reiskosten erg hoog worden. Ook past iemand die voor de ene kerk geschikt is niet vanzelfsprekend ook elders. Ds Bijleveld stelt voor, met beginnende kerken af te spreken dat zij binnen een vastgestelde termijn zelf hun predikant of pastoraal werker betalen.

Voorgesteld wordt, dat de quaestor met ingang van 2007 een quotering van 10 euro per lid voor het fonds onderling dienstbetoon vaststelt. Wanneer dit fonds leeg is, wordt er geen steun verleend; dat geeft duidelijkheid voor ieder. Br Y.Boersma informeert, hoe de algemene middelen gevoed worden. De quaestor vertelt dat er ruim voldoende in kas is; het is de bedoeling dat er niet te veel geld op de 'algemene' rekening staat. Dit gezegd zijnde, wordt het voorstel door de afgevaardigden overgenomen. Over financiële steun voor Evangelisatiewerk van de kerk van Noordwolde wordt besloten wanneer hierover meer helderheid is.

Br Bakker geeft een toelichting op zijn notitie over onkostenvergoeding voor predikanten. Vanuit Harkema wordt opgemerkt, dat predikanten er niet op achteruit zouden gaan t.o.v. de situatie in de PKN; maar erop vóóruit gaan is ook niet nodig. Het voorstel om als financiële mensen dit voorstel gezamenlijk te bespreken, het eenmalig door een accountant te laten bekijken en daarna te besluiten, wordt aangenomen.

Br Bakker heeft de 'Kerkbalans' folder van Garderen aan de stukken toegevoegd. Kerken die hieraan willen meedoen melden dit vóór 1 november aan hem.

b. Het gezamenlijk betalen van licentiekosten/Buma-rechten. De quaestor heeft voor alle kerken gezamenlijk 181 euro betaald aan Buma-rechten. Bij gezamenlijk betalen van licentiekosten ontvangen de kerken 10% korting. Toch heeft nog geen enkele kerk aan de quaestor gemeld, hoe men dit geregeld heeft.

c. Diaconale- en zendingscommissie. De bedragen voor de afdrachtcollectes waren gering. Inmiddels zijn de leden van deze commissie bekend. Br Bakker is samenroeper.

12. Concept-kerkorde

Br Postma rapporteert namens de commissie kerkorde. Enkele onderwerpen betreffende Hoofdstuk 1 zijn nog niet uitgewerkt aan de synode gepresenteerd; hieraan wordt gewerkt. Bij de volgende rapportage worden ook deze zaken aan de kerken voorgelegd. Aangezien er geen reacties kwamen op de voorstellen bij Hoofdstuk 2 en de betreffende uitvoeringsbepalingen, wordt dit hoofdstuk aldus vastgesteld. De praeses dankt de commissie voor het verrichte werk, en gaat inhoudelijk op een aantal voorstellen in. Het voorstel om de gewoonte in ere te herstellen dat gasten die wensen deel te nemen aan de viering van het Heilig Avondmaal zich tevoren melden bij de kerkenraad is bij een 'gastengemeente' als Garderen niet haalbaar. Wel is het belangrijk om te zeggen dat het gewoonte is dat alleen belijdende leden deelnemen aan het Avondmaal, en dat gasten die daartoe in hun eigen kerk gerechtigd zijn, van harte worden uitgenodigd om mee te vieren. Ds Maliepaard, als gast aanwezig, vertelt dat men in de NGKerk Nijverdal bij de deur de gasten welkom heet en vertelt dat in die dienst het Heilig Avondmaal wordt gevierd. Dan kan wie wil deelnemen zich melden bij de kerkenraad, die vraagt of deze persoon belijdend lid in volle rechten is. Wanneer dat zo is, is hij of zij welkom, en wordt met name welkom geheten tijdens de dienst. De kerken kunnen deze gedachten meenemen in hun overwegingen.

Ds Bijleveld geeft als kanttekening, dat catechese ook als een taak van de gemeente kan worden gezien. Dan kan een gedeelte van de betreffende uitvoeringsbepaling achterwege blijven.

Br van de Beek vertolkt de pijn dat de Heilige Doop, zoals in onze kerken bediend, niet wordt erkend door evangelische en baptistengemeentes, terwijl hun doop wel (onder voorwaarden) door onze kerken wordt erkend. Aangezien de genoemde gemeentes geen gezamenlijk adres hebben, is het moeilijk om dit gericht kenbaar te maken en op wederzijdse dooperkenning aan te dringen.

De kerken zullen hun reacties op de voorstellen betreffende de hoofdstukken 3 en 4 en op hoofdstuk 5 ruim voor de volgende synodezitting meedelen aan Br B.Postma.

13. Oecumene: ZvK

De Raad van Toezicht en Advies van ZvK nodigt de vGKN uit, voor de lopende concessieperiode (tot september 2008) toe te treden als waarnemer. De mogelijkheid van het verzorgen van een kerkdienst zal onderzocht worden. De vGKN worden uitgenodigd zich eind november aan de RvTA te presenteren. De scriba en de actuaire zullen, aangezien geen andere gegadigden zich melden, deze taak op zich nemen. De actuaire zal namens de kerken reageren op deze verrassende en bemoedigende uitnodiging.

14. Bovenplaatselijk werk

Br van de Beek merkt op dat het goed is, af te wachten tot één van de kerken hiervoor een voorstel doet. Aldus wordt besloten.

15. Voorstel: het verlenen van hulpdiensten

Vanouds stonden kerken met een predikant die predikant voor enkele diensten per jaar af aan vacante zusterkerken. Dit gebeurde met gesloten beurs. Op deze wijze wordt bevorderd dat vacante gemeentes predikanten van het kerkverband op de kansel krijgen. Het voorstel wordt sympathiek gevonden. Br W.Veenstra van Drachtster Compagnie (een vacante kerk!) merkt op, dat het quotum voor onderling dienstbetoon al een offer van de kerken is; het wordt zo voor een kerk met predikant erg veel. Gehoord de reacties wordt het voorstel ingetrokken.

16. Archiefbeheer

De kerken hebben nog niet aan de actuaire laten weten hoe zij hun archieven beheren. Wel is informatie ontvangen van een geestverwante archiefconsulent. Hij benadrukt de noodzaak, alle mailverkeer uit te printen. Ook is het belangrijk dat de stukken van de kerken betreffende het besluit om niet mee te gaan in de PKN in afschrift in het synodearchief aanwezig zijn. De betreffende informatie is bij de actuaire te verkrijgen.

17. Algemene landelijke dag 2007

De praeses stelt voor dat de landelijke ambtsdragersconferentie wordt gehouden op D.V.12 mei 2007. Deze conferentie kan een onderdeel worden van een dag voor alle gemeenteleden, van jong tot oud, waarbij diverse workshops en plenaire activiteiten elkaar afwisselen. Na enig overleg wordt besloten, dat er in 2007 alleen een ambtsdragersconferentie zal worden gehouden, en dat alle ambtsdragers dringend worden opgewekt om daaraan deel te nemen.

18. Rapporten van commissies en deputaatschappen

a. Kerkvisitatoren. Het verslag van de kerkvisite te Harkema is nog niet met de betreffende kerkenraad besproken. Daarom is er geen rapportage van de kerkvisitatoren.

b. Cie 'samenwonen'. Br R.Reinders te Boornbergum rapporteert dat deze commissie druk bezig is met het bestuderen van de materie. De gesprekken zijn boeiend en heftig. Het is nog te vroeg om een rapport uit te brengen. Gevraagd wordt om een afgevaardigde voor deze commissie uit de kerken van Noordwijk en Garderen, al kan men zich voorstellen dat dit voor Noordwijk lastig is. Ds Maliepaard wordt gevraagd namens de kerk van Garderen in deze commissie zitting te nemen.

19. (Her)benoeming van deputaten en commissieleden

a. Kerkvisitatoren. De broeders Elsinga (Frieschepalen-Siegerswoude) en De Haan (Boornbergum-Kortehemmen) staan niet langer in het ambt. De betreffende kerken zullen uiterlijk 17 oktober de naam van een vervanger aan de actuaire doen toekomen. De predikanten Bijleveld en Heslinga worden herbenoemd.

b., c., d. De leden van het deputaatschap ad examina en de leden van de commissies Kerkorde en 'samenwonen' worden herbenoemd.

20. Presentatie periodiek

Br Bakker heeft opnieuw een nummer van vGKNieuws samengesteld. Helaas heeft de nieuwere drukpers van Garderen het begeven (zie punt 10), zodat het formaat wat ongebruikelijk is. Per mail wordt de juiste opmaak toegezonden. Ook wordt assistentie vanuit de kerken aangeboden, zodat het mogelijk is binnen korte tijd een aantal 'normale' periodieken te vervaardigen. Het volgende nummer van vGKNieuws zal worden samengesteld door de nieuwe scriba, Br B.Postma.

21. Jaarboekje 2006-2007

De kopij van het nieuwe jaarboekje is bijna gereed; de gegevens van de nieuwe synode moeten nog worden verwerkt. Ook zal Br Postma als scriba het voorwoord schrijven. Besloten wordt dat er 250 exemplaren op eigen pers zullen worden vervaardigd.

22. Mededelingen

De actuaire deelt mee, dat er enkele verbeteringen van de site zijn doorgevoerd. Een student marketing en communicatie biedt aan voor kerken een website op te zetten die zij zelf gemakkelijk kunnen beheren. Informatie bij de actuaire.

Bij de actuaire zijn nog een aantal folders ‘bewust zelfstandig...’ te verkrijgen.
Br J.de Vries te Urk, lid van de Chr.Geref.Kerk aldaar en bekend van preekbeurten in den lande, vraagt om preekconsent binnen de vGKN. De CGK verlenen slechts bij hoge uitzondering preekconsent; hij heeft dan ook niet een dergelijke bevoegdheid van zijn nieuwe kerkverband ontvangen. Dit spijt hem zeer. De vGKN kunnen, na onderzoek door en positief advies van de betreffende deputaten, preekconsent verlenen aan een lid van één van de vGKerken, op verzoek van deze kerk, of een preekconsent erkennen dat verleend is door een verwant kerkgenootschap. Beide is hier niet het geval. Dit betekent dat het verzoek van Br de Vries niet kan worden gehonoreerd.

Stichting Leenrecht heeft een brief geschreven om de kerken erop te wijzen dat zij geen boeken of DVD's en dergelijke mogen uitlenen, tenzij een vergoeding aan de genoemde stichting wordt afgedragen.

23. Rondvraag

Br B.Postma informeert naar de contacten met het CGB en de mening van het CGB over de ‘ijkpunten’ voor de ontwikkelingen binnen de PKN. Ds Heslinga zal, op uitnodiging, de vGKN vertegenwoordigen tijdens de Appèldag. Het CGB-hoofdbestuur meent dat de ontwikkelingen binnen de PKN hoopgevend zijn; wel houdt men de vinger aan de pols.
Br R.Reinders vraagt naar de verspreiding van de synodeverslagen onder gemeenteleden. De actuaire stuurt notulen en korte verslagen, zowel per e-mail als per post, aan de scribae. De kerkenraadsleden ontvangen van hun scriba de notulen. De korte verslagen worden op verzoek door de actuaire aan alle belangstellenden toegezonden en zijn ook via de site te downloaden. Ook kunnen gemeenteleden het korte verslag bij hun scriba opvragen. Tevens wordt het afgedrukt in vGKNieuws en desgewenst in de kerkbladen.

Zr van der Veen uit Harkema roept op, zo snel mogelijk de doelen voor zending en diaconaat door te geven aan de zendingscommissies. Deze commissie te Harkema heeft zoveel geld, dat de animo om te geven verdwijnt. De quaestor zal hier bij de betreffende synodale commissie op aandringen.

Eén van de gasten informeert nog naar de contacten met andere kerkverbanden. Tijdens de volgende synodezitting zal hierover worden gesproken.

24. Vaststelling datum en plaats volgende synodezitting

De volgende synodezitting zal zijn op D.V. 14 april 2007 te Frieschepalen.

25. Sluiting van de vergadering

De praeses leest Psalm 133. Wij zijn saamhorig onderweg naar het Koninkrijk van God. Het was een goed, gezegend, samenzijn. Er is reden om de Here God te danken voor Zijn aanwezigheid.

Na het zingen van Psalm 138:1 en 3 gaat Ds Bijleveld voor in dankgebed. Hij dankt de aanwezigen voor hun bijdrage aan de vergadering en de kerk van Garderen voor de ontvangst. Met een ‘wel thuis’ schorst hij de vergadering.

Verslag van de synode contracta op 30 oktober 2006 te Boornbergum in verband met het door de kerk van Garderen op Ds.J.Maliepaard, NGK-predikant te Nijverdal, uitgebrachte beroep.

Aanwezig namens de kerk van Boornbergum:
Ds.K.J.Bijleveld en Brs I.Boersma en H.Bosma;
Namens de kerk van Drachtster Compagnie:

Brs. O.Oevering, U.de Boer, W.Elzinga en M.Veenstra.

Ds Bijleveld opent de vergadering met gebed.

De akten en notulen worden voorgelezen en besproken.

N.a.v. de akten en de notulen samen met de beroepingsbrieven zijn er geen opmerkingen en vragen.

De stukken worden goedgekeurd.

Als bijlage (bij dit verslag) de ondertekening door de aanwezigen voor goedkeuring.

Verslag van de synode contracta op 18 december 2006 te Boornbergum

In verband met de bevestiging en intrede van zr.M.J.M.Sytsma-van Oeveren als predikante van de voortgezette gereformeerde Kerk te Drachtstercompagnie op 14 januari 2007 is een synode contracta georganiseerd te Boornbergum om de van belang zijnde stukken te controleren op juistheid en compleetheid. De vorozitter, Br Y.Boersma, opent de bijeenkomst met gebed en heet de aanwezigen welkom.

Aanwezig zijn namens de vGK Frieschepalen –Siegerswoude de afgevaardigden br.H.Krol, br.J.Bron en zr.H.Elzinga-Hofman overeenkomstig de overhandigde en ondertekende credentiebrief van voornoemde kerk.

Namens de vGK Boornbergum-Kortehemmen ds.K.J.Bijleveld, br.Y. Boersma en br.H.Bosma overeenkomstig de overhandigde en ondertekende credentiebrief van voornoemde kerk.

Namens de vGK Drachtstercompagnie zijn aanwezig br.O.Oevering, br.M.Veenstra en br.U.de Boer.

Door de afgevaardigden van de vGK Drachtstercompagnie worden de volgende stukken overhandigd ter beoordeling:

- beroepsbrief
- opgave van traktement en emolumenten
- brief van aanvaarding beroep
- acte van verbintenis
- acte van beroepbaarstelling
- verslag van de gemeenteavond op 29 november
- verslag kerkenraad vergadering op 29 november

De stukken en een aantal van belang zijnde passages worden voorgelezen en ter beoordeling voorgelegd aan de afgevaardigden van de vGK Frieschepalen-Siegerswoude en de vGK Boornbergum-Kortehemmen.

Opgemerkt wordt dat in de opgave van het traktement en de emolumenten niet duidelijk verwoord is dat het om een dienstverband van 20% gaat. Ter vergadering is een, op voornoemd punt, aangepaste opgave van het predikantstraktement ondertekend door br. O.Oevering (praeses) en br.M.Veenstra (scriba) van de vGK Drachtstercompagnie. De overige stukken zijn in goede orde bevonden.

Zitting van de synode op zaterdag 14 april 2007 te Frieschepalen

1. Opening

Br.D.Hoekstra heropent namens de kerk van Frieschepalen-Siegerswoude de vergadering. Hij heet afgevaardigden, gasten en pers welkom. De praeses van de synode, Ds K.J.Bijleveld, is wegens een begrafenis verhinderd om het eerste gedeelte van de vergadering aanwezig te zijn. In overleg is besloten de kerken voor te stellen Ds Douma-van der Molen van Frieschepalen-Siegerswoude te vragen de leiding van dat deel van de vergadering op zich te nemen. De afgevaardigden stemmen in met dit voorstel. Hierna leest Br Hoekstra 1 Kor. 12:1-18: de eenheid van de gemeente berust in de belijdenis dat Jezus Heer is. De leden mogen elkaar, met de verscheidenheid aan gaven die de Here hen geeft, aanvullen. Hierin mogen zij elkaar bemoedigen en bevestigen.

Na een gebed om de leiding van de Heilige Geest wordt ELB 218 ("Samen in de naam van Jezus") gezongen.

2. Appèl nominaal

Aanwezig zijn, conform de credentiebrieven:

-van de kerk van Boornbergum-Kortehemmen: (Ds K.J.Bijleveld, sec.>) Br J.Rienstra en Br Y.Boersma (ouderling) en Br F.Nijholt (diaken);

-van de kerk van Drachtster Compagnie:

Ds M.J.M.Sytsma-van Oeveren, Brs O.Oevering en U. de Boer (ouderling);

-van de kerk van Frieschepalen-Siegerswoude:

Ds J.J.Douma-van der Molen, Br D.Hoekstra (ouderling), Br J.Bron (diaken);

-van de kerk van Garderen: Br E.van de Beek (ouderling);

-van de kerk van Harkema: Ds T.E.Heslinga, Zrs I.Nicolai-Mulder (ouderling) en W.v.d.Veen-de Jong (diaken);

-van de kerk van Noordwolde: Brs W.Dekker en B.Postma (ouderling) en D.Best (diaken).

-van de kerk van Noordwijk: Brs A. Houwaart (ouderling) en E.J.Tinga (diaken).

Er wordt geconstateerd dat er sprake is van een wettige vertegenwoordiging. Hierna draagt Br Hoekstra het voorzitterschap over aan Ds Douma-van der Molen.

3. Ondertekening van het daarvoor bestemde formulier door Ds M.J.M.Sytsma-van Oeveren van Drachtster Compagnie. Deze ondertekening is nodig omdat Ds Sytsma-van Oeveren niet alleen predikant van Drachtster Compagnie is, maar ook van de vGKN. Ds J.Maliepaard van Garderen is verhinderd aanwezig te zijn. Daarom wordt besloten dat er een korte synode contracta zal zijn, voorafgaande aan de ambtsdragersconferentie, en wel op 16 juni 2007 om 10.15 uur te Boornbergum. De kerken van Boornbergum-Kortehemmen en Garderen zullen hierbij in ieder geval vertegenwoordigd zijn.

4. Vaststelling van de agenda

Agendapunt 17 (presentatie van de Acta 2004-2006) wordt na punt 9 behandeld.

5. Rondblik; hoe gaat het met de kerken?

Ds Douma-van der Molen stelt voor dat de kerken onderwerpen voor dank- en voorbede noemen.

Noordwolde: Br W.Dekker meldt dat er reden is voor dank omdat het goed gaat in deze kerk; er zijn drie gemeentegroei-groepen; Rock Solid trok het afgelopen seizoen helaas iets minder jongeren. *Harkema:* Zr Nicolai vraagt om dankgebed voor de alpha-groep, de groei-groepen en de jeugdwerker; helaas zijn er enkele ambtsdrager-vacatures. *Boornbergum-Kortehemmen:*

Br Y.Boersma meldt met dankbaarheid dat alle ambtsdragervacatures vervuld zijn, ook de financiën zijn gezond, de gemeente is gegroeid; voorbede wordt gevraagd voor het jeugdwerk. *Frieschepalen-Siegerswoude*: Br D.Hoekstra vertelt over goed bezochte catechisaties, jeugdkerk en clubs; de vacatures zijn snel vervuld; voorbede wordt gevraagd voor de vakantiebijbelweek. *Drachtster Compagnie*: Br O.Oevering vraagt om voorbede i.v.m. de pijn en het verdriet door de scheuring en de vreemde geruchten die de ronde doen; toch is er veel reden voor dank: er is groei in geloof, hoop en liefde, de zondagen en de kerkdiensten zijn hoogtepunten, er is een eigen predikant en al het werk verloopt goed. *Noordwijk*: Br A.Houwaart vertelt over de dankbaarheid dat men kerk mag zijn, over de oecumenische contacten, fijne diensten en groei; voorbede wordt gevraagd voor versterking in getal en door een kerkelijk werker. *Garderen*: Br E.van de Beek laat weten dat men dankbaar is voor de nieuwe predikant, de groei van de gemeente en de wonderen die men heeft beleefd; hij vraagt voorbede voor de kerkenraadvacatures en de financiën die niet meegroeien.

6. Vaststelling van de notulen d.d. 07-10-06 en van de synodes contractae d.d. 30-10-06 en 18-12-06.

De notulen van de synodezitting van 07-10-06 worden ongewijzigd vastgesteld en met dank aan de actuaire ondertekend. De notulen van de synodes contractae van 30-10-06 en 18-12-06 zijn ter plaatse ondertekend door de aanwezige afgevaardigden. Br Y.Boersma resp. Br J.Bron doen verslag van deze bijeenkomsten.

7. Zaken naar aanleiding van de notulen

- a. Informatie over archiefbeheer is te verkrijgen bij de scriba, Br B.Postma, of de actuaire. Een richtlijn volgt.
- b. Het Jaarboekje 2007 is verschenen en voor 1,50 euro te verkrijgen bij de actuaire. Het eerste exemplaar werd op zondag 14 januari 2007 overhandigd aan de op die dag bevestigde predikant van Drachtster Compagnie.

8. Instructies uit de kerken

- a. De kerk van Harkema stelt het op prijs wanneer afspraken binnen de vGKN worden nageleefd (1) en wil graag op de hoogte gebracht worden van bepaalde gebeurtenissen en ontwikkelingen (2). Ds Heslinga licht dit toe:
(1) ter synode was afgesproken dat er ondersteuning door kerken met een predikant zou zijn voor kerken met een duurdere predikant. In 2004 is dat gebeurd; in 2005 kwam de ondersteuning uit de algemene middelen, in 2006 helemaal niet. Financiële transparantie is belangrijk. (2) Men was getuige van de overhandiging van een Avondmaalsstel aan de kerk van Drachtster Compagnie en ontving een bedankbrief van Ds van Harten-Tip voor een cadeau t.g.v. haar 25-jarig ambtsjubileum. Van beide geschenken was men niet op de hoogte. Br Bakker zal bij punt 10 op deze instructie ingaan.
- b. De kerk van Frieschepalen-Siegerswoude vraagt of er kerken zijn waar groepsgesprekken rondom rouwverwerking zijn. Men wil dit graag gezamenlijk opzetten en vraagt de kerken hierover te spreken. In geen der kerken is een dergelijke groep. De kerken zullen zich hierover beraden.

9. Ingekomen en uitgegane post.

Deze wordt voor kennisgeving aangenomen.

10. Financiën

- a. Algemene mededelingen van de quaestor. De quaestor, Br G.H.Bakker, beantwoordt allereerst de vraag van Harkema naar de geschenken (8a-2). Wanneer het plan om deze

geschenken te geven ter synode was behandeld, was het geen verrassing meer geweest voor de betrokkenen. De actuaire stelt voor, dat de kerken/personen die het niet betreft een schrijven over een dergelijk plan krijgen. De kerken besluiten dat dit zal gebeuren wanneer het grote bedragen betreft. Er is een bijeenkomst van financiële mensen van de kerken geweest. Men heeft besloten dit overleg structureel te maken, zodat er inzicht binnen de kerken is in de financiën van het kerkverband en het beleid breed gedragen wordt. Br Bakker licht het financiële verslag toe. De drukpers is duurder uitgevallen maar kan daardoor meer dan het oorspronkelijk uitgekozen apparaat; hiervoor is een gerichte gift ontvangen. Een afdruk kost 1 cent per vel (éénzijdig bedrukt en exclusief papierkosten), in kleur 10 cent. Het resultaat is prima. Deze drukpers is in overleg ook beschikbaar voor de afzonderlijke kerken. Het saldo 2007 zal door het quotum stijgen. Voorgesteld wordt dit bedrag te gebruiken voor onderling dienstbetoon. Aanvragen bij dit fonds moeten wel beoordeeld worden. De financiële mensen stellen voor dat de synode hiervoor een commissie benoemt die bestaat uit de voorzitters van de diverse Commissies van Beheer; deze commissie adviseert de synode, die de besluitvorming aan het moderamen delegeert, zodat aanvragen niet te lang blijven liggen. De kerken besluiten aldus. Er zullen voorstellen voor criteria worden geformuleerd. Besloten wordt dat tot dat moment spoedeisende gevallen worden gedelegeerd aan het moderamen. Het is in 2008 niet meer vanzelfsprekend dat giften aan kerken aftrekbaar zijn voor de belastingen. Kerken kunnen gezamenlijk erkenning als 'goed doel' aanvragen. Hiervoor wordt actie ondernomen. Er zal ruggespraak zijn met de belastingdienst over vergoedingen van predikanten. De criteria voor de zendings- en diaconale doelen zijn geformuleerd en door de financiële mensen geaccepteerd. De plaatselijke commissies worden gevraagd om hun reacties hierop. De vGKHarkema is ver gevorderd met een kerktelefoonsysteem dat landelijk aangeboden kan worden; binnenkort worden de kerken hierover geïnformeerd.

Dit zou bijvoorbeeld aan de broeders en zusters van de (opgeheven) GKZandvoort kunnen worden aangeboden. Br Houwaart reageert hierop door te melden dat men vanuit Noordwijk overweegt 1 à 2 maal per maand 'zingen op zondag' in Zandvoort te organiseren. De financiële mensen vragen om een (kort) huishoudelijk reglement voor het moderamen, zodat het gemakkelijker wordt om, indien nodig, taken over te nemen. Het moderamen zal dit op de volgende zitting van de synode presenteren. Ook zal er een dergelijk reglement voor Commissies van Beheer worden opgesteld. Er wordt voorgesteld om voor meerdere jaren het quotum vast te stellen en wel op 10 euro per ziel per jaar; het doel kan per jaar worden aangepast. Aldus wordt besloten. Er is een pensioenbreuk voor de predikanten van de vGKN; in mei zal hierover worden gesproken tijdens de vergadering van de Stichting Predikantspensioenen. Ook was er een voorzichtig contact met het pensioenfonds van de PKN; primair wordt dit echter zelf opgelost. Er komt een notitie over de positie van koster. Na 2004 zijn er wijzigingen in de predikantstraktementen gekomen, onder andere door de invoering van de Zorgverzekering. Hierover wordt nog verder nagedacht, maar het uitgangspunt is: wie het Evangelie verkondigt moet van het Evangelie leven en niet honger lijden. M.b.t. de vraag van Harkema (8a-1) legt de quaestor uit dat de kleine kerken in 2005 in de rode cijfers kwamen door de regeling die was afgesproken; daarom werd in dat jaar het bedrag uit de algemene middelen betaald. Pas laat in 2006 werd duidelijk dat de situatie gelijk was aan 2005. De CvB van Harkema is daarom –te laat, waarop de quaestor terecht door deze commissie is aangesproken- op de hoogte gebracht van de situatie; men had begrip maar was er terecht ongelukkig mee. Er wordt gezocht naar een snelle oplossing. Ds Heslinga vraagt naar de nieuwe regeling van de PKN m.b.t. pastoriehuur; wordt deze door de vGKN overgenomen? Br Bakker antwoordt dat de vGKN hun eigen systeem houden, tenzij het systeem van de PKN beter is. Regelingen moeten in goed overleg worden afgesproken; alle partijen, ook de predikanten, moeten het beleid dragen. De praeses, Ds Douma-van der

Molen, concludeert dat er veel werk in uitvoering is. Afspraken moeten uiteraard worden nagekomen en informatie worden uitgewisseld.

b. Kascontrole. Zr D.Rienstra-van der Meer (Boornbergum-Kortehemmen) en Br A.de Vries (Frieschepalen-Siegerswoude) hebben de boeken van het kerkverband gecontroleerd.

Zr Rienstra vertelt dat alles in goede orde is bevonden; het is een overzichtelijke boekhouding. De kascontrolecommissie stelt voor Br Bakker met dank décharge te verlenen voor het gevoerde financiële beleid. Dit voorstel wordt met dank voor de kascontrolecommissie aanvaard.

Om tijdsredenen worden de agendapunten 17 en 18 eerst behandeld.

11. Presentatie Acta 2004-2006 (agendapunt 17)

Zoals het een kerkverband betaamt geven ook vGKN hun Acta uit in een klein boekwerkje, vervaardigd op eigen pers. De Acta 2004-2006 zijn voor 5 euro te verkrijgen bij de actuaire. Iedere kerk en iedere predikant ontvangt een gratis exemplaar. De actuaire overhandigt een exemplaar aan de praeses.

12. Presentatie periodiek (agendapunt 18)

Br B.Postma verzorgde deze keer voor het eerst de uitgave van vGKNieuws. Ideeën zijn welkom bij de scriba. Tevens verzoekt hij alle kerken de kerkbladen aan hem te sturen, zo mogelijk per e-mail, met name die kerken die dat niet reeds doen.

Na het zingen van Gezang 221:1 gaat de praeses voor in een gebed voor de maaltijd, die wegens het prachtige weer buiten wordt geserveerd. Na de maaltijd wordt Gezang 218:1 en 2 gezongen, waarna Ds Douma-van der Molen een dankgebed uitspreekt en vraagt om Gods zegen voor het middagedeelte van de vergadering.

13. Website (agendapunt 11)

Br F.A.J.Douma te Frieschepalen, webmaster van de website van de vGKN, houdt een presentatie over deze site. Hij demonstreert de mogelijkheden en vraagt speciale aandacht voor het 'prikbord' waarop de scribae wisselende informatie over hun kerken kunnen plaatsen. De oorspronkelijke domeinnaam www.voortzettinggkn.nl werkt nog tot eind 2007, daarna is alleen de nieuwe naam, www.vgkn.nl, actief. Gemiddeld bezoeken per maand ongeveer 500 mensen deze site, de gemiddelde bezoektijd is twee minuten. Op maandag en dinsdag wordt de site het vaakst bezocht. Het prikbord is één van de favorieten; bijhouden hiervan is dus belangrijk. Meer dan 20 sites verwijzen rechtstreeks naar www.vgkn.nl; de site www.gkv.nl (van de Geref.Kerken vrijgemaakt) is daarbij de belangrijkste. Mogelijkheden die het overwegen waard zijn: het plaatsen van de preekroosters van de kerken, wekelijks een kerkdienst die via mp3-bestand op de site is geplaatst, een nieuwsbrief die automatisch toegezonden wordt aan bezoekers die dit aangeven. Deze ideeën worden meegenomen naar de kerken voor bezinning; meer ideeën zijn welkom. Br Houwaart zal via e-mail uitleg krijgen over het overzetten van minidisk naar mp3-bestand.

De scriba bedankt Br Douma voor het vele werk dat hij op deze wijze voor de kerken verricht en overhandigt hem een VVV-bon.

Aangezien Ds K.J.Bijleveld is gearriveerd neemt deze het presidium over van Ds Douma-van der Molen, met dank voor haar bereidwilligheid om deze taak te vervullen.

14. Verslagen van commissies en deputaatschappen, voor zover niet elders geagendeerd (agendapunt 12)

a. Kerkvisitatoren. Ds Bijleveld rapporteert over het bezoek van de kerkvisitatoren aan de kerk van Harkema.

Deze kerk is met vreugde bezocht; de goede en de moeizame zaken zijn gedeeld. Twee broeders wilden van de gelegenheid gebruik maken om met de kerkvisitatoren te spreken. Hierover wordt in comité bericht. Er is een woord van dank voor Br Brons die mede deze visitatie voor zijn rekening nam.

b. Cie 'samenwonen'. Zr I.Nicolai-Mulder (Harkema) rapporteert over de Bijbelstudie waarmee de commissie bezig is. Men hoopt in de komende periode een boekje te maken over de Bijbelse bedoeling m.b.t. huwelijk en ongehuwd samenwonen dat ook bestemd is voor de jongeren in de kerken. De kerken besluiten dat zij dit boekje zo spoedig mogelijk willen ontvangen, zodat het tijdens de komende synodezitting kan worden besproken voor een definitief besluit over dit rapport.

c. Diaconale en Zendingscommissie. Br Bakker vertelt over de door deze commissie geformuleerde voorstellen en criteria. Op basis van de reacties die uit de diverse plaatselijke commissies komen zal hierover worden besloten door de commissie. Daarna kunnen een collecterooster en folders m.b.t. de gekozen doelen worden gemaakt. Het doel van deze folders is om de collectiedoelen te presenteren aan de kerkgangers en gemeenteleden. Garderen heeft hiermee goede ervaringen. Br van de Beek (Garderen) vraagt om een zendingsquotum, omdat hiervoor gericht een bijdrage door de kerk van Garderen wordt gevraagd. De broeders Y.Boersma (Boornbergum-Kortehemmen) en W.Dekker (Noordwolde) zien juist liever geen quotering, terwijl Br Bouwer (gast en boekhouder uit Harkema) juist vóór is; gemeenteleden trekken hun bijdrage in, 'omdat er toch niets mee wordt gedaan'. Ook Frieschepalen-Siegerswoude is voor een quotum. In ieder geval wil iedereen graag duidelijkheid. Het moderamen zal een voorstel formuleren.

Hierna verlaten de gasten de vergaderzaal, en vergadert de synode in comité.

15. Preekconsent (agendapunt 13)

Tijdens de comité-vergadering is ook gesproken over de verlenging van het preekconsent van Br G.J.Heinen te Rouveen. De deputaten konden niet met een advies komen. De kerken hebben besloten dat Br Heinen schriftelijk wordt uitgenodigd voor een gesprek met de deputaten; aan de hand van dit gesprek behandelt de synode in oktober dit onderwerp. Tot dat moment wordt het aflopen van het preekconsent van Br Heinen opgeschort.

De kerk van Noordwolde heeft preekconsent aangevraagd voor Br E.Oosterhof te Wilhelminaoord. Ds van Harten-Tip leest het verslag van Br D.Dam van het gesprek dat de deputaten met Br Oosterhof hebben gehad.

Br Oosterhof heeft de opleiding tot catecheet binnen de Nederlandse Hervormde Kerk gevolgd, is vele jaren godsdienstleraar geweest en later evangelist te Zorgvlied. Hij heeft in die functie meer dan tweeduizend keer gepreekt. De deputaten adviseren aan de synode om Br Oosterhof preekconsent voor het gehele ressort voor drie jaar te verlenen. Zij hebben geen behoefte om hem te examineren of een preek van hem te beoordelen. Op de vraag van Ds Sytsma-van Oeveren, wat er op tegen is om Br Oosterhof een preek te laten houden, antwoordt Ds van Harten-Tip dat het deputaatschap tot dit advies is gekomen omdat hij al preekbevoegdheid bezat.

Ds Bijleveld merkt op dat het houden van (een gedeelte van) een preek ter synode ook belangrijk is voor de kennismaking met de betreffende persoon. Br van de Beek heeft bezwaar tegen een dergelijk gebruik van een preek. Br Boersma stelt voor dat Br Oosterhof zich tijdens de volgende synodezitting op enigerlei wijze presenteert. Aldus wordt besloten.

Br Oosterhof ondertekent, na voorlezing door de praeses, het ondertekeningsformulier voor preekconsenthouders en ontvangt daarna onder applaus van de aanwezigen en met een Zegenwens van de praeses het preekconsent.

16. Concept-kerkorde (agendapunt 14)

Br Postma rapporteert namens de commissie kerkorde. De synode gaat akkoord met de voorstellen van de commissie betreffende H.3 en 4 van de conceptkerkorde en de erbij behorende Uitvoeringsbepalingen. In Art.77 wordt 'de kerk is' gewijzigd in 'de kerken zijn'. Tijdens de volgende synodezitting spreken de kerken zich uit over de vraag met welke kerken van gereformeerd belijden geloofsgemeenschap bestaat; de commissie komt met een voorstel hiervoor. Voor de zomer laten de kerken aan de commissie (p/a Br Postma) weten op welke wijze zij gasten toelaten tot het vieren van het Heilig Avondmaal en of zij behoefte hebben aan de mogelijkheid tot het vieren van het Heilig Avondmaal bij gemeenteleden thuis. Ook geven zij door welke liederenbundels zij geschikt achten voor gebruik in de eredienst. De actuarius merkt hierbij op, dat het dus niet gaat om bijzondere diensten. Enkele onderwerpen betreffende vorige hoofdstukken zijn uitgewerkt tot uitvoeringsbepalingen. Het is de bedoeling dat de kerken ruim voor de volgende synodezitting hun reacties op Hoofdstuk 6 en de voorstellen uit dit rapport meedelen aan Br B.Postma. De commissie hoopt dan in het voorjaar van 2008 een compleet bijgewerkte concept-kerkorde aan de kerken ter definitieve beoordeling aan te bieden, zodat deze in het najaar van 2008 kan worden vastgesteld.

17. Oecumene (agendapunt 15)

a. Christelijke Gereformeerde Kerken. Ds Bijleveld en Br Bakker hadden een gesprek met de deputaten Eenheid van de Gereformeerde belijders van de Christelijke Gereformeerde Kerken, in eerste instantie voor 'aanhaken' van onze kerken bij de CGK in verband met Zendtijd voor Kerken. Deze deputaten zullen hun synode hierover positief adviseren. Het gesprek werd spontaan breder. Deze deputaten leven sterk mee met de vGKN en voelen zich verbonden met deze kerken. De rector van de Theologische Universiteit in Apeldoorn vertelde dat studenten uit de vGKN hartelijk welkom zijn op hun Universiteit; in een voorkomend geval is er overleg mogelijk over de vormgeving van die opleiding zodat deze student predikant binnen de vGKN kan worden. Wanneer dit actueel is, zal er een gesprek zijn met het curatorium. Het was een goede ontmoeting; men heeft afgesproken elkaar op de hoogte te houden.

b. Zendtijd voor Kerken. De scriba vertelt over de vergadering van de Raad van Toezicht en Advies en de halfjaarlijkse introductiedag voor voorgangers die een radio- of televisiedienst gaan verzorgen, bezocht door hem en de actuarius. Er was sprake van een warm welkom. ZvK wil via radio, televisie en internet het Woord van God verkondigen. Het is uniek in de wereld dat er een dergelijke publieke omroep is. De huidige concessieperiode duurt tot 1 september 2008. Daarna zullen vermoedelijk zaken veranderen; dit is mede afhankelijk van de nieuwe regering. Wanneer er voor die datum een kerkdienst uitvalt, is er mogelijk ruimte voor een dienst vanuit de vGKN.

c. COGG. De praeses en Br van de Beek bezochten de vergaderingen van het COGG als waarnemer. Er zijn goede contacten. Op D.V. donderdag 19 april 2007 zal de jaarlijkse conferentie zijn te Putten. Volgend jaar zullen de gegevens van deze conferentie tijdig aan de kerken worden doorgegeven.

18. Ambtsdragersconferentie 2007 (agendapunt 16)

Op D.V.16 juni 2007 wordt de landelijke ambtsdragersconferentie gehouden te Boornbergum. Het thema is: bijzondere diensten. Het zal een vierende dag zijn- de praeses hoopt de dag

ervoor te verjaren. Na de opening en een inleiding door Ds J.Maliepaard zullen alle kerken een presentatie houden over een door hen gekozen bepaald type bijzondere dienst. Welke soort dienst dat is en welk lied daarbij past wordt vóór 12 mei door de kerken doorgegeven aan de scriba of de actuarius, zodat zij het programma verder kunnen indelen. Deze dag is ook voor niet-ambtsdragers de moeite waard. Uiterlijk 10 juni geven de kerken door met hoeveel leden zij de conferentie hopen te bezoeken.

19. Mededelingen

Br Bron uit Molenend is ook deze keer aanwezig met zijn boekentafel. Een deel van de winst van deze boekentafel is door hem geschonken aan de vGKN. De praeses dankt hem voor zijn aanwezigheid en bijdrage. Br Hoekstra deelt mee dat Ds Job, van een meisjestehuis in India, op 22 april om 9.30 uur in Frieschepalen hoopt voor te gaan. De praeses vult aan dat op die dag om 13.45 uur in Boornbergum het thema 'op zoek naar een wonder' is.

De actuarius vraagt of niet-afgevaardigden die een verslag willen ontvangen dit aan haar willen doorgeven.

20. Rondvraag

Br Houwaart vraagt of het mogelijk is het gebruikelijke kerkelijke jargon te verklaren. In het huishoudelijk reglement zal hieraan tegemoet worden gekomen. Ds Lijesen uit Balk bedient gewoonlijk het Heilig Avondmaal in de kerk van Noordwijk; binnenkort is hij enkele keren verhinderd. Br Houwaart vraagt of predikanten uit de vGKN bereid zijn om dan voor te gaan, of dat hij anderen moet vragen. De praeses raadt hem aan eerst contact op te nemen met de vGKN-predikanten en zegt toe dat er intern over overlegd zal worden.

Ds Sytsma-van Oeveren vraagt naar de 'vragenlijst voor de kerken'; wat is de bedoeling ervan? De praeses vertelt dat het de bedoeling was dat deze lijst ingevuld naar het moderamen werd gestuurd, zodat er inzicht in de plaatselijke situatie kon worden verkregen met het oog op de beleidsvorming. Niet alle kerken hebben hieraan meegewerkt. Indien gewenst, zal er opnieuw om gevraagd worden.

Zr Nicolai-Mulder stelt voor de synodevergaderingen op de avond te houden. In verband met de afstanden tussen de kerken lijkt dat moeilijk; het moderamen zal erover spreken.

De scriba meldt dat Ds Braam, emeritus-predikant van Garderen, op 28 april 2007 90 jaar hoopt te worden; namens de kerken zal een gelukwens worden verzonden. Dr B.van Oeveren te Steenwijk hoopt op 25 mei 2007 55 jaar in het ambt te staan; op 15 mei hopen hij en zijn vrouw 55 jaar getrouwd te zijn. Ook hieraan zal middels een schriftelijke gelukwens aandacht worden besteed.

21. Vaststelling datum en plaats van de volgende synodevergadering

De volgende synodezitting zal zijn op D.V. 13-10-07, om 10.30 uur, te Boelenslaan; roepende kerk is Drachtster Compagnie.

22. Sluiting van de vergadering

De praeses dankt allen, speciaal de gasten en de pers, in de persoon van Dhr M.Stolk van het Reformatorisch Dagblad, voor hun aanwezigheid en de koster voor zijn goede zorgen.

Na het zingen van Gezang 312 gaat Ds Bijleveld voor in dankgebed waarbij hij aandacht besteedt aan de onderwerpen die door de kerken bij de 'rondblik' zijn aangedragen. Hij wenst ieder 'wel thuis' en schorst de vergadering.

Beknopt verslag synode contracta vGKN te Boornbergum d.d. 16 juni 2007

In verband met de bevestiging en intrede van Ds J.Maliepaard als predikant van de voortgezette Gereformeerde Kerk van Garderen op 26 november 2006 is een synode contracta georganiseerd te Boornbergum op 16 juni 2007, opdat deze predikant de acte van verbintenis aan het kerkverband kan ondertekenen. De voorzitter Ds K.J.Bijleveld opent de bijeenkomst met gebed en heet de aanwezigen welkom.

Aanwezig zijn namens de vGK Frieschepalen-Siegerswoude de afgevaardigden Br R.van der Wier (ouderling, 2^e voorzitter), Zr A.Atsuma-van der Volde (jeugdouderlinge) en Br H.Nanninga (ouderling), overeenkomstig de overhandigde en ondertekende credentiebrief van voornoemde kerk.

Namens de vGK Boornbergum-Kortehemmen Ds K.J.Bijleveld, Br Y. Boersma en Br F.Nijholt overeenkomstig de ondertekende credentiebrief van voornoemde kerk.

Ter ondertekening is voorgelegd het “ondertekeningsformulier voor dienaren des Woords”. Het formulier wordt voorgelezen en na ondertekening door Ds J.Maliepaard ter beoordeling voorgelegd aan de afgevaardigden van de vGK Frieschepalen-Siegerswoude en de vGK Boornbergum-Kortehemmen.

(De afgevaardigden verklaarden zich middels hun ondertekening akkoord.)

Zitting van de synode op zaterdag 13 oktober 2007 te Boelenslaan

1. Opening

Br.O.Oevering heropent namens de kerk van Drachtster Compagnie de vergadering. Hij heet afgevaardigden, gasten en pers welkom en laat Gezang 319:1 en 2 zingen. Daarna leest hij Dan.5:20-30. Belsassar verheerlijkt God niet; daardoor is zijn leven leeg. De vier vreemde woorden op de wand brengen slechts even beroering in zijn bestaan. Bevrijding ligt in vier andere vreemde woorden: de roep van Christus aan het kruis, waarom God Hem verlaten heeft. Door Zijn offer zullen wie in Hem geloven nooit meer van God verlaten zijn. Br Oevering vraagt daarna om de leiding van de Heilige Geest voor de vergadering van de synode.

2. Appèl nominaal

Aanwezig zijn, conform de credentiebrieven:

-van de kerk van Boornbergum-Kortehemmen: Ds K.J.Bijleveld, Br de Jong (ouderling) en Br G.Elzinga (diaken);

-van de kerk van Drachtster Compagnie: Ds M.J.M.Sytsma-van Oeveren, Br O.Oevering (ouderling) en Br M.Veenstra (diaken);

-van de kerk van Frieschepalen-Siegerswoude: Ds J.J.Douma-van der Molen, Br F.Elsinga (ouderling) en Br F.Bouma (diaken);

-van de kerk van Garderen: Ds J.Maliepaard, Br E.van de Beek (ouderling) en Br H.van Hemel (diaken);

-van de kerk van Harkema: Br.J.G.Bouwer en Zr I.Nicolai-Mulder (ouderlingen) en Zr H.Tabak-Groenewoud (diaken);

-van de kerk van Noordwolde: Br B.Postma en Zr K.van Drie-Visscher (ouderlingen);

-van de kerk van Noordwijk: Br A. Houwaart (ouderling).

Er wordt geconstateerd dat er sprake is van een wettige vertegenwoordiging. Hierna draagt

Br Oevering het voorzitterschap over aan de praeses, Ds K.J.Bijleveld. De assessor, Br Y.Boersma, is wegens ziekte afwezig.

3. Vaststelling van de agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Rondblik; hoe gaat het met de kerken?

Noordwijk: Br Houwaart deelt mee dat er groei in getal is. Een evangelisatieavond met Ds Maliepaard werd goed bezocht en gaat een periodiek vervolg krijgen. Er is saamhorigheid. *Drachtster Compagnie:* Br Oevering zegt dat men erg blij is met de eigen predikante. Een kerkenraadvacature werd in één ochtend vervuld. *Garderen:* Br van de Beek vertelt over rust en vrede in de gemeente. Het zomerseizoen was zegenrijk. Wel zijn er problemen met het invullen van kerkenraadvacatures. Bij een adventsactie voor een kerkgebouwtje in Nepal werd niet alleen geld voor het fundament bijeengebracht, maar ruim genoeg voor het gehele gebouw. Het gebed voor elkaar, in Nepal en Garderen, is geestelijk verrijkend. *Harkema:* Zr Nicolai meldt dat de ochtenddiensten goed worden bezocht, de middagdiensten minder. Er is veel actieve jeugd, maar te weinig werkers in deze grote wijngaard. *Noordwolde:* Zr van Drie vertelt dat er maar liefst vijf gemeentegroei groepen zijn. Een bijzonder moment was de belijdenis en doop van de Japanse echtgenote van één van de gemeenteleden en de doop van hun dochtertje. Japanse familie –van boeddhistische huize- was daarbij aanwezig. Er werd in deze dienst ook in het Japans gezongen en uit de Bijbel gelezen. Er is zorg omdat het werk van Br Heinen, die als kerkelijk werker actief was, is stilgelegd, onder andere in verband met zijn studie. *Frieschepalen-Siegerswoude:* Ds Douma deelt mee dat er een zeer enthousiaste groep jongeren is. Er is honger naar het Woord. Andere jongeren worden hierbij betrokken, allerlei moderne communicatiemiddelen worden daarbij gebruikt. Dit brengt de gemeente weer tot leven. Voor het eerst wordt er –in de herfstvakantie- een vakantiebijbelweek gehouden. *Boornbergum-Kortehemmen:* Br Elzinga meldt dat ook in deze kerk veel jongeren actief zijn. Ook jeugd van buiten de kerk doet mee. Er wordt gehoopt dat ook zij tot geloof mogen komen. Ook bij de catechisatie voor groep 7/8 van de basisschool verschijnen kinderen die geen lid zijn van de kerk. De gemeente groeit, en daarom zijn er bouwplannen. De praeses concludeert dat er veel reden tot dankbaarheid is.

5. Vaststelling van de notulen d.d. 14-04-07 en van de synode contracta d.d. 16-06-07.

De notulen van de synodezitting van 14-04-07 worden ongewijzigd vastgesteld en met dank aan de actuaire ondertekend. De notulen van de synode contracta van 16-06-07 zijn reeds ondertekend door het moderamen.

6. Zaken naar aanleiding van de notulen

a. de vraag van de kerk van Frieschepalen-Siegerswoude naar het gezamenlijk opzetten van een gespreksgroep voor rouwverwerking. Geen van de kerken heeft een dergelijke gespreksgroep; in de kerk van Harkema is er wel belangstelling voor. Ds Maliepaard wijst op een cursus van de HCF, die ook gespreksleiders levert. Afsproken wordt dat een kerk die op dit terrein initiatieven neemt of wil nemen dit aan de andere kerken laat weten, omdat een gespreksgroep anders mogelijk te klein wordt.

b. diensten op en ideeën voor de website. Sinds kort zijn er diensten te beluisteren en downloaden via de website, www.vgkn.nl. Van deze mogelijkheid wordt al veel gebruik gemaakt. Wanneer scribae een opname van een kerkdienst als MP3-bestand hebben, kunnen zij deze doorgeven aan de webmaster, Br F.A.J.Douma te Frieschepalen. Het gaat om diensten waarin vGKN- predikanten voorgaan.

7. Instructies uit de kerken

De kerk van Drachtster Compagnie:

a. stelt voor een keuze te maken voor formulieren welke gebruikt worden in de vGKN kerken voor Doop, Heilig Avondmaal, belijdenis etc. De Commissie Kerkorde is bereid formulieren te 'hertalen' en voorstellen te doen. Besloten wordt, dat de kerken de formulieren die zij gebruiken zenden aan de Commissie Kerkorde, die hiermee aan de slag gaat na de afronding van de Concept-Kerkorde.

b.vraagt naar de gezamenlijke jeugddiensten en/of avonden waarover sprake is geweest. Hoe staan de andere kerken hier tegenover? Br Postma vertelt dat er eenmaal een weekend te Noordwolde is geweest. Dit was zeer geslaagd. Helaas is het niet structureels geworden. Besloten wordt, de vraag door te geven aan de jeugdouderlingen, met de opdracht om na te gaan of er binnen de betreffende kerk behoefte aan is. Jeugddiensten en dergelijke zullen een speciale aankondiging op de website krijgen.

c.vraagt hoe andere kerken het geven van kadercursussen regelen. In Garderen is een bezinning binnen de kerkenraad die heel intensief en goed is. Het materiaal hiervoor is beschikbaar. In Harkema is de jeugdwerker bezig met de jeugd, op basis van materiaal van Youth for Christ. In de Harkemase kerkenraad wordt hierover ook nagedacht, al is de animo niet altijd even groot. Het materiaal van Youth for Christ wordt ook in Boornbergum-Kortehemmen gebruikt voor kadervorming voor Rock Solid. Br Oevering vraagt of er materiaal is voor het leiding geven aan kringen. Br Bouwer wijst op het materiaal van Agapè.

8. Ingekomen en uitgegane post.

a. Op een uitnodiging voor het 60-jarig jubileum van het Prot.Interkerkelijk Thuisfront kon helaas niet worden ingegaan.

b. Een vragenlijst betreffende religie bij zorg in het terminale stadium en overledenenzorg, is ingevuld, evenals

c. een enquête naar kerknieuwbouw na 1999.

d. Drie vGK-predikanten wilden gehoor geven aan de uitnodiging voor een studiemiddag over de Galatenbrief, uitgaande van de Messiasbelijdende Gemeente Beth Yeshua te Amsterdam. Omdat er minder dan tien aanmeldingen (!) waren, ging deze middag niet door. Wel is er zo een eerste contact, via de mail, geweest.

9. Vaststelling Huishoudelijk Reglement voor de synode.

Ds Maliepaard wil graag zien dat wordt vastgelegd dat er wordt gestreefd naar consensus (art.15), en dat als dit niet mogelijk is 'de helft plus één' de doorslag geeft. Art.2 wordt iets helderder geformuleerd. De opmerkingen van Drachtster Compagnie zijn/worden verwerkt. De kerken krijgen ter goedkeuring een aangepaste versie toegezonden.

10. Evaluatie Israëlzondag (10 juni 2007).

Alleen de kerk van Noordwolde blijkt op deze datum –uitgebreid- aandacht aan de Israëlzondag te hebben besteed. De andere kerken hebben dit op andere data gedaan. Besloten wordt, dat het in de vrijheid der kerken is een datum te kiezen voor een Israëlzondag, maar dat de eerste zondag in oktober de voorkeur verdient.

11. Financiën.

a. mededelingen quaestor. Br Bakker deelt mee dat de financiële specialisten van de kerken inmiddels drie maal bijeen zijn geweest. Dit overleg verloopt steeds vruchtbaarder. De alternatieve *traktementsberekeningen* van de kerk van Harkema hadden enkele nadelen, zodat deze niet zijn overgenomen. Het is het beste om de band met de salarissen voor eerstegraadsleraren te handhaven. Mochten deze salarissen gaan achterlopen bij de landelijke

ontwikkelingen, dan zullen de predikanten daarvan echter geen schade ondervinden. Mochten in de toekomst eerstegraads-leraren uitzonderlijke salarisverhogingen krijgen, dan zullen deze niet zonder meer voor de predikanten worden doorgevoerd. In overleg met de predikanten kan derhalve worden afgeweken van de bestaande koppeling. De *criteria voor onderling dienstbetoon* (opgenomen onder 4c van het verslag van de financiële specialisten) worden aan de kerken voorgesteld. Er wordt gestudeerd op een vut- of prepensioenregeling. Tot het moment dat er een dergelijke regeling is, kan vanuit het fonds worden bijgesprongen wanneer een gemeente met een predikant, ouder dan 60 jaar, aan deze predikant taakverlichting met behoud van traktement verleent. De tegemoetkoming zal niet meer dan 20% van het saldo van het fonds bedragen. Bij punt 6 van deze criteria wordt bij 'moderamen' toegevoegd: 'van de synode'. Mocht een kerk zo jong zijn dat er nog geen jaarcijfers over de drie voorgaande jaren zijn, dan geldt: 'voor zover deze beschikbaar zijn'. Met deze twee toevoegingen worden de criteria door de kerken aanvaard. Een gecorrigeerd exemplaar zal aan de kerken worden toegezonden. De quaestor heeft aan de belastingdienst gevraagd, de vGKN gezamenlijk aan te merken als *instelling van algemeen belang*; dit is van belang met het oog op schenkingen en dergelijke. Wanneer deze groepsbeschikking wordt toegekend, behoeven de kerken afzonderlijk deze aanvraag niet meer te doen. De voorwaarden voor deze toekenning worden door de quaestor aan de kerken toegezonden en het besluit zo spoedig mogelijk meegedeeld. Br A. de Jong te Noordwolde is bereid gevonden, samen met Br E. van Drie aldaar, de coördinatie van de *collectedoelen* op zich te nemen. Vóór 31 oktober 2007 worden voorstellen aan de kerken gedaan voor het collecterooster 2008. Het *kerktelefoonsysteem* dat de kerk van Harkema gebruikt is ook door de kerk van Garderen in gebruik genomen, naar grote tevredenheid. Het is mogelijk om zo via de telefoonlijn, of op een later moment via de computer, diensten te beluisteren. Er wordt geïnformeerd of dit –met korting– ook door de andere kerken kan worden geïnstalleerd, zodat er een landelijke dekking ontstaat voor 'gereformeerden in de verstrooiing', die zo met één van de vGKerken verbonden kunnen zijn. Deze verbinding is voor de pastorale zorg aan deze 'luisteraars' belangrijk. Van *pensioenbreuk voor predikanten* blijkt nauwelijks sprake te zijn; dit is een geruststellende mededeling. Iedere kerk blijkt een eigen *regeling voor koster* te hebben; de situaties zijn zo verschillend dat er geen eensluidende regeling voor te maken valt. Ds Bijleveld dankt Br Bakker voor zijn relaas, en al de financiële mensen voor het verzette werk. Een speciaal woord van dank is voor de broeders A. de Jong en E. van Drie, voor hun actie betreffende het collecterooster.

b. het voorgestelde rooster voor de kascontrole wordt ongewijzigd aangenomen. Voor de volgende kascontrole worden daarom de kerken van Frieschepalen-Siegerswoude en Noordwolde gevraagd. Daarna volgen: Noordwolde en Drachtster Compagnie; Drachtster Compagnie en Garderen; Garderen en Noordwijk; Noordwijk en Harkema; Harkema en Boornbergum-Kortehemmen; Boornbergum-Kortehemmen en Frieschepalen-Siegerswoude, enzovoorts.

12. Zending.

a. voorstel vanuit de Christelijke Gereformeerde Kerken. Op persoonlijke titel heeft de directeur van het Zendingsbureau der CGK scriba en actuarius gewezen op de projecten die door dit centrum gefaciliteerd worden. Wanneer de vGKN een dergelijk project voor hun rekening zouden nemen, zouden zij voor hun zendingswerk niet een hele organisatie behoeven op te zetten. Er wordt vanuit het Zendingsbureau gezorgd voor de nodige publicaties en een Zendingsblad. Samenwerking bespaart veel overheadkosten, die dan rechtstreeks ten goede aan de Zending kunnen komen. De praeses wijst op de overeenkomsten in belijden tussen de CGK en de vGKN. Er is geen risico dat de vGKN ondergesneeuwd raken bij een zoveel groter kerkverband, wanneer zij (slechts) een project van dit

Zendingsbureau voor hun rekening nemen. Br van de Beek vraagt naar de contacten met de Himalayan Evangelical Fellowship. Deze contacten zijn niet verder uitgebouwd. Kiezen voor een project dat door de CGK wordt gefaciliteerd wil niet zeggen dat er verder niets meer kan gebeuren op Zendingsterrein.

Besloten wordt dat het moderamen met het idee aan de slag gaat, zodat er hopelijk tijdens de volgende synodezitting een concreet voorstel op tafel ligt. Eventueel worden daarna Zendingsdeputaten benoemd.

b. verslag zendings- en diaconale commissie. Zie bij punt 11 a.

c. het zendingsquotum. De financiële mensen stellen voor dat iedere kerk voor zichzelf beslist of er een quotum wordt geheven of dat de bijdrage via collectes wordt geïnd.

De praeses laat Psalm 146:1,3 en 4 zingen. Daarna vraagt hij de Here om Zijn Zegen voor de maaltijd.

13. Comité vergadering.

Na de lunch laat de praeses Gez.308 zingen en gaat hij voor in dankgebed.

Vanuit de comitévergadering wordt meegedeeld: Besloten is, de afloop van het preekconsent van Br Heinen vanwege ziekte van deze broeder opnieuw op te schorten tot 31 december 2007 of tot de datum dat Br Heinen voldoende hersteld zal zijn, indien dit later is.

Onverminderd het voorgaande stelt de synode vast dat tot genoemde datum, volgens mededeling van Br Heinen, door hem geen preekbeurten binnen onze kerken zullen worden vervuld. Zodra Br Heinen, volgens eigen inzicht, voldoende hersteld zal zijn, zal hij hiervan de deputaten op de hoogte brengen, waarna de normale procedure rond de verlenging van het preekconsent zal worden hervat.

De preekvoorzieners zullen door de kerken hiervan op de hoogte worden gesteld.

De praeses wijst, wellicht ten overvloede, op de rijke hoeveelheid lectuur die Br Bron middels zijn boekentafel heeft meegebracht. Van de opbrengst gaat 10% naar de kas van de vGKN, waarvoor dank wordt uitgesproken.

De deputaten ad examina zouden graag versterking van hun gelederen zien vanuit de kerk van Garderen. De afgevaardigden van deze kerk nemen deze vraag mee.

14. Verslagen commissies en deputaatschappen, voor zover niet elders geagendeerd.

a. De kerkvisitatoren hebben niets te rapporteren, maar zullen op korte termijn weer actief worden.

15. Behandeling rapport commissie ‘samenwonen enz.’

Ds Maliepaard presenteert het rapport van deze commissie. Het is samen te vatten met: “Jezus is Heer”. Wat betekent deze belijdenis met betrekking tot huwelijk, ongehuwd samenwonen en dergelijke? Het gaat steeds om gehoorzaamheid aan Gods Woord. De commissieleden hebben veel bijbelstudie gedaan, en een Catechismus-achtige methode van vraag en antwoord gebruikt bij de Schriftgedeeltes die zij in het rapport behandelen. Wanneer de kerken besluiten de weg van het rapport in te slaan, is verootmoediging belangrijk. Enkele kerken hebben gevraagd de behandeling van het rapport uit te stellen, omdat het nog niet goed is bestudeerd. Toch maakt de praeses alvast een begin met de behandeling. Er zijn geen vragen of opmerkingen bij de werkwijze en uitgangspunten van de commissie. De schuldbelijdenis spreekt de afgevaardigden aan. Op de bijbelse onderbouwing, kerkgeschiedenis en belijdenis is geen commentaar. Er wordt gevraagd of het rapport vroeg genoeg begint, namelijk bij jongeren die nog niet denken over een (vaste) relatie, maar wel bezig zijn met hun seksualiteit. De Bijbelse onderbouwing is nog niet geschikt voor deze doelgroep; er moet nog een nadere verwerking plaatsvinden. Ds Bijleveld wijst op het boekje “Kostbaar en

kwetsbaar” van Ds Mudde; dit zal worden toegevoegd aan de literatuurlijst. De hoogste bescherming van een (seksuele) relatie wordt, aldus de praeses, op dit moment geboden binnen het (burgerlijk) huwelijk. Er ontspint zich een discussie of het uitgangspunt wel of niet in de seksualiteit moeten worden genomen. Men wil aan punt 1 van de aanbevelingen toevoegen: ‘de wil van God voor huwelijk en gezin, waaronder seksualiteit.’ Nadrukkelijk wordt gesteld, dat in de Bijbel de seksualiteit steeds in het kader van het huwelijk wordt geplaatst, terwijl deze door mensen vaak wordt losgemaakt van het huwelijk en een consumptieartikel wordt. De commissie wil aan jong en oud duidelijk maken dat God het zo niet heeft bedoeld. Het is niet de bedoeling geweest een boekje te schrijven dat speciaal voor jongeren is bedoeld; het is toerusting voor de gehele gemeente. Het uitgangspunt van de commissie was de vraag van de kerken, hoe om te gaan met ongehuwd samenwonende leden die belijdenis van hun geloof willen afleggen, om kerkelijke huwelijksbevestiging vragen, of hun kinderen willen laten dopen. Vanuit deze doelgroep wordt de blik naar jongeren en ouderen gericht. Br van de Beek waarschuwt, dat niet alles is op te lossen met papier; het moet dieper zitten. Daarbij is dit een kostbaar en kwetsbaar onderwerp. Br Postma vult aan dat het uitreiken van een rapport niet genoeg is; het moet worden voorgeleefd en uitgedragen, ook in het beleid van de kerken. Punt 2 wordt als pastoraal gewaardeerd. Br Bouwer wijst op de tendens bij ouderen, die bij voorbeeld al belijdend lid zijn en alleen zijn komen te staan, om ongehuwd te gaan samenwonen. Hoe wordt met deze broeders en zusters omgegaan? Opnieuw moet dan de Bijbelse boodschap klinken. Het verdere rapport zal tijdens de volgende synodezitting worden behandeld. De praeses dankt de commissie voor het gedane werk.

16. Concept-Kerkorde. Behandeling van H. 6 en de voorstellen bij H.5.

Br Postma rapporteert over de binnengekomen reacties. Ds Maliepaard wil graag in Art.78 een wijziging zien, omdat met de huidige formulering de indruk van vervangingstheologie kan worden gewekt. Een voorstel is: ‘het niet-Messiasbelijdende deel van Israël’. De commissie kerkorde zal nadenken over een andere formulering. In enkele versies van de conceptkerkorde blijkt Art.84, over vertegenwoordiging van de kerken naar buiten, te zijn weggefallen. Dit zal worden hersteld. Tijdens de volgende synodezitting hoopt de commissie een geheel herziene Concept-Kerkorde te presenteren, zodat de definitieve Kerkorde kan worden vastgesteld. De kerk van Harkema heeft opgemerkt dat de taal van de kerkorde lastig blijft. De commissie kerkorde overweegt te zijner tijd een ‘Jip-en-Janneke-kerkorde’ te maken. De voorstellen in het gepresenteerde deelrapport worden aangenomen: in artikel 85/86 wordt ‘kerk’ vervangen door ‘kerken’ en de uitvoeringsbepaling bij artikel 48 wordt aangenomen. De kerken kunnen instemmen met het voorstel van de commissie betreffende kerken waarmee geloofsgemeenschap bestaan. Dit zijn kerken van gereformeerd belijden en gereformeerde kerkregering. Te denken valt aan de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) en de Nederlandse Gereformeerde Kerken, al is de gereformeerde kerkregering niet op de laatste kerken van toepassing. De kerken willen de wijze van toelating van gasten tot de viering van het Heilig Avondmaal en de viering van het Heilig Avondmaal bij gemeenteleden thuis, alsmede de keuze van voor de eredienst geschikte liedbundels overlaten aan de vrijheid van de kerken.

17.Oecumene.

- a. Met welke kerken van gereformeerd belijden bestaat geloofsgemeenschap? Zie bij punt 16.
- b. Christelijke Gereformeerde Kerken. Zie bij punt 12. Er is een verslag binnengekomen van het gesprek dat deputaten eenheid van deze kerken met een afvaardiging van de vGKN hebben gevoerd.

c. Zendtijd voor Kerken. Op 19-10-08 hoopt de praeses voor te gaan in de eerste radiokerkdienst van ZvK, uitgaande van de vGKN. Hij ontvangt daarvoor een mediatraining. Op de komende vergadering staan visie en beleid op de agenda. De contactpersonen van de vGKN hopen hierin mee te denken.

d. COGG. De COGG-conferentie 2007 was goed en goed bezocht. De datum voor de conferentie 2008 wordt zo spoedig mogelijk doorgegeven. Het gesprek met de overheid via het COGG begint gestalte te krijgen; zo hebben ook de vGKN een kleine ingang aldaar. In het voorjaar van 2008 moeten de vGKN besluiten of zij lidmaatschap van het COGG aanvragen, omdat in juni van dat jaar het waarnemerschap verloopt.

e. PKN. Predikanten, gemeentes en een classis van de PKN hebben binnen hun kerk vragen gesteld over de mogelijkheid voor een regeling waardoor het (weer) is toegestaan dat PKN- en vGKN-predikanten op elkaars kansels voorgaan. De kerk van Boornbergum-Kortehemmen vraagt, of het mogelijk is dat de vGKN een soortgelijk signaal afgeven. Er is ergens verteld dat de vGKN deze contacten niet willen; dat is onjuist. Daarom wordt besloten dat het moderamen een brief van deze strekking zal zenden aan het moderamen van de PKN.

18. Landelijke ambtsdragersconferentie/ algemene landelijke dag 2008.

De scriba deelt mee dat de datum voor de volgende landelijke dag zaterdag 17 mei 2008 is. De plaats is Garderen en behalve het gebruik van het kerkgebouw wordt er ook gevraagd om gebruik van 'de tent'. Er wordt overwogen een vGKN-gezinsdag te houden, met workshops voor jong en oud, veel zingen en de gehele dag kinderoppas. Hiervoor zijn veel medewerkers nodig. Het is daarom goed om te weten of de behoefte een dergelijke inspanning rechtvaardigt. Van de kerken wordt uiteraard een bijdrage aan het programma gevraagd. Besloten wordt dat alle kerken zullen polsen of er belangstelling is voor een dergelijke dag, zowel wat betreft opkomst als wat betreft medewerkers. Vóór 1 december zullen zij dit, **gemotiveerd**, doorgeven aan Br Postma, die daarna met de actuarius het programma verder uitwerkt.

19. Presentatie periodiek.

Opnieuw heeft de scriba een vGKNieuws gereed gemaakt. Het kerklied is één van de leidende thema's. Alle kerken worden bedankt voor het toezenden van hun kerkbladen. Ook voor de toekomst houdt hij zich aanbevolen voor het ontvangen van allerlei stukken die de moeite van verspreiding waard zijn. Voor het eerst zijn er ook grote-letter-exemplaren. Ook is het vGKNieuws digitaal, via de site, beschikbaar.

20. Jaarboekje 2008.

Voor het Jaarboekje 2008 heeft de actuarius actuele informatie nodig. Zij wil deze graag nog in oktober 2007 ontvangen. Ook nieuwe 'inleidende stukjes' over de kerken zijn welkom. De kerken ontvangen een 'drukproef' van hun onderdeel van het Jaarboekje. Zij worden opgeroepen deze snel gecorrigeerd te retourneren.

21. Er zijn geen mededelingen.

22. Rondvraag.

Ds Maliepaard vraagt of het mogelijk is, steun te verlenen aan voedsel- en kledingprojecten in Galilea. Hij zal de informatie hierover doorzenden aan de Brs A.de Jong en E.van Drie te Noordwolde.

De actuarius deelt mee dat kerken via haar voor gereduceerd tarief het NPV-boekje "Nabije Naasten-Kerken actief in lokaal diakonaat" kunnen bestellen.

23. Vaststelling datum en plaats van de volgende synodevergadering.

De volgende synodezitting zal zijn op D.V 12 april 2008 te Noordwolde.

De praeses dankt de kerk van Drachtster Compagnie voor de hartelijke en goed verzorgde ontvangst en Br Oevering voor de opening van de synodezitting.

24. Br Oosterhof presenteert zich aan de kerken.

Br Oosterhof leest Romeinen 16:1-6 en 17-20. Velen vragen zich af, wat het nut is van dit Bijbelhoofdstuk. Tertius, secretaris van Paulus, treedt hierin even naar voren. Br Oosterhof vertelt bewogen over de kleine dingen en de 'onbelangrijke' mensen, die in de dienst van de Here onmisbaar zijn. Zij worden door de band aan de Here gewaardeerd; allen doen mee in de gemeente van Christus. Hun trouw is noodzakelijk. Samen met Christus en elkaar aan de slag gaan: dat is een verademing in een verzakelijke wereld. Br Oosterhof roept synodeleden en gasten op, in die lijn samen dienend 'in de Here' bezig te zijn.

Hierna laat hij ELB 218 (Samen in de Naam van Jezus) zingen.

25. Sluiting van de synodezitting door de praeses van het moderamen.

De praeses spreekt dankgebed en voorbede uit, wenst een ieder wel thuis en sluit de bijeenkomst.

Zitting van de synode op zaterdag 12 april 2008 te Noordwolde

1. Opening

Br W.Dekker heropent namens de kerk van Noordwolde de vergadering. Hij heet afgevaardigden en gasten welkom en gaat voor in gebed. Hij leest Galaten 1:6-10 en 3:1-9, waarin Paulus de gemeenten verwijt ruimte te geven aan 'valse' broeders en zusters. De gelovigen worden opgeroepen te zoeken naar de weg die God met hen wil gaan. Daarna dankt Br Dekker de HERE voor de tekenen die Hij geeft, vraagt een zegen voor de vergadering en laat Opwekking nummer 249 ("Samen op weg gaan") zingen.

2. Appèl nominaal

Aanwezig zijn, conform de credentiebrieven:

-van de kerk van Boornbergum-Kortehemmen: Ds K.J.Bijleveld, Zr B.Salverda-van der Glas (ouderling) en Br G.Elzinga (diaken);

-van de kerk van Drachtster Compagnie: Ds M.J.M.Sytsma-van Oeveren, Br O.Oevering en Br U.de Boer (ouderlingen);

-van de kerk van Frieschepalen-Siegerswoude: Br H.Nanninga en Zr A.Verbeek-de Boer (ouderlingen) en Br S.Algra (diaken);

-van de kerk van Garderen: Ds J.Maliepaard en Br E.van de Beek (ouderling);

-van de kerk van Harkema: Zr I.Nicolai-Mulder en Br D.Dam (ouderlingen) en Zr.I.Claus-Hamstra (diaken);

-van de kerk van Noordwolde: Br B.Postma en Br W.Dekker (ouderlingen) en Br Tj.Nieuwland (diaken);

-van de kerk van Noordwijk: Br A. Houwaart (ouderling) en Br E.Tinga (diaken). Deze broeders zijn verlaat door logistieke problemen.

Er wordt geconstateerd dat er sprake is van een wettige vertegenwoordiging. Hierna draagt Br Dekker het voorzitterschap over aan de praeses, Ds K.J.Bijleveld. Deze dankt hem voor het heropenen van de vergadering.

De assessor, Br Y.Boersma, heeft wegens ziekte ontheffing uit het ambt gekregen. De praeses dankt hem namens de vergadering voor zijn inzet voor het kerkverband. Er wordt een groet en Zegenwens door de afgevaardigden ondertekend en aan hem toegezonden.

3. Vaststelling van de agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Rondblik; hoe gaat het met de kerken?

Namens gastkerk *Noordwolde* vertelt Zr van Drie dat er contact is met een (nieuwe) pastoraal werker. Contacten en verbondenheid groeien. Voor *Boornbergum-Kortehemmen* meldt Br Elzinga dat er dankbaarheid is voor de vele, goed bezochte, activiteiten. Binnen één week was de kerkenraad weer voltallig; hierbij zijn ook gemeenteleden die niet eerder in het ambt stonden. Er is spanning tussen een ‘gereformeerde’ en een ‘evangelische’ stroming binnen de gemeente. Toch is er verlangen samen verder te gaan. *Frieschepalen-Siegerswoude*: Zr Verbeek vertelt dat de vakantie-bijbelweek zeer goed verliep; de voorbereiding voor het vervolg is gestart. Er is een kinderpraiseband opgericht en er wordt een proef gedaan met kindernevendienst tijdens de middagdienst. De halfjaarlijkse jeugdkerk, met eigen Praiseband, wordt goed bezocht. Jongerengroep “Unite in Christ” is bezig met de voorbereiding van een groot gospelsfestival. Tien jongeren deden belijdenis. Er is informeel overleg met de GKV ter plaatse. Zr Nicolai uit *Harkema* vertelt dat men zeer tevreden is over het werk van de jeugdwerker; de jeugd-ouderlingen werken enthousiast mee. Er zijn veel activiteiten, onder andere een eigen sportweek. Van de Alfacursussen gaat veel zegen uit. Helaas laat de groep 40 tot 50-jarigen het afweten; zij vragen en krijgen extra aandacht. De klok van de kerk is aan restauratie toe. De bazaar leverde bijna 6000 euro op. *Drachtster Compagnie*: Br Oevering laat weten dat de gemeente stabiliseert. Alle activiteiten lopen goed. Soms wordt een tweede dienst gehouden; iedere maand is er een bijzondere dienst. *Garderen*: Br van de Beek deelt mee dat men dankbaar is. Er is discussie in de gemeente over het ‘vaste voedsel’ dat de nieuwe predikant geeft, terwijl sommige mensen alleen ‘vrolijk gereformeerd’ willen zijn. Hierover zijn onderling leerzame gesprekken. Het resultaat is dat er bijzondere diensten en preekbespreking worden gehouden. De inwijding van het kerkje in Thandi (Nepal) was een bijzondere ervaring; de velden zijn daar wit om te oogsten maar men wil wel zuiver blijven. De afgevaardigden uit *Noordwijk* zijn nog niet aanwezig en zullen later de gelegenheid krijgen om het woord te voeren.

De praeses laat Gezang 313:1,5 en 6 zingen.

5. Vaststelling van de notulen d.d. 13-10-07.

De notulen van de synodezitting van 13-10-07 worden ongewijzigd vastgesteld en met dank aan de actuaire ondertekend. De notulen van het comitégedeelte van de vergadering van 13-10-07 worden tijdens het comitégedeelte van de vergadering ondertekend.

6. Zaken naar aanleiding van de notulen

a. De kerken zullen de door hen gebruikte liturgische formulieren (voor de bediening van de Heilige Doop, het Heilig Avondmaal, het afleggen van Openbare Belijdenis des geloofs en de kerkelijke Huwelijksbevestiging) aan de commissie kerkorde te zenden. De kerken ontvangen hierover nog een afzonderlijk schrijven.

b. Er is geen reactie uit de kerken ontvangen met betrekking tot gezamenlijke jeugdactiviteiten. Opnieuw wordt besloten dat de kerkenraden aan de jeugdouderlingen vragen na te gaan of er behoefte is aan zulke activiteiten. Ook wordt opgeroepen om jeugddiensten op de website aan te kondigen.

c. Het huishoudelijk reglement wordt vastgesteld.

d. Het Jaarboekje 2008 is verschenen. Wijzigingen voor het Jaarboekje 2009 moeten zo spoedig mogelijk, in ieder geval vóór 1 oktober 2008, worden doorgegeven aan de actuaarius.

7. Instructies uit de kerken

De kerk van Frieschepalen-Siegerswoude deelt mee dat er in de maand mei een huwelijksvoorbereidingscursus wordt gehouden, waaraan ook aanstaande bruidsparen uit de andere kerken kunnen meedoen. Hiervoor kan men zich vóór 1 mei aanmelden bij de eigen scriba, Ds Douma-van der Molen of de actuaarius. Posters en folders van deze cursus zullen door de actuaarius aan de kerken worden toegezonden.

Hierna worden de broeders uit Noordwijk door de praeses welkom geheten.

8. Ingekomen en uitgegane post.

a. Een uitnodiging van het moderamen van de PKN (zie 16c)

b. Een uitnodiging voor de presentatie van het Handboek Christelijk Nederland. Helaas was het moderamen verhinderd hieraan gehoor te geven.

c. Werkgroep Noord van Passie laat weten dat er na overleg met de Christelijke Scholengemeenschap Liudger te Drachten een intentieverklaring is ondertekend in verband met de christelijke identiteit van deze school en dat er een substantiële vertegenwoordiging van de werkgroep in het bestuur is gekomen. Ook met “de Saad” te Damwoude zijn afspraken gemaakt. Wanneer er vanuit de vGKN opmerkingen zijn ten aanzien van het voortgezet onderwijs, wil deze werkgroep die graag vernemen.

d. Nieuwsbrieven van “Unite in Christ”. Zij organiseren festival 316 op D.V. 17 mei 2008 te Ureterp. Meewerkers en –bidders zijn welkom. Het festival wordt onder de aandacht van (de jongeren in) de kerken gebracht.

9. Behandeling rapport commissie ‘samenwonen enz.’

De kerk van Frieschepalen-Siegerswoude heeft een schriftelijke reactie op het rapport gezonden. De afgevaardigden gaan akkoord met Bijlage 1 (de Bijbelse onderbouwing), I. Men is niet gelukkig met ‘de drie v’s’ (in II). Besloten wordt, dit te vervangen door ‘de drie o’s’, te weten officieel, overgave en onverbreekelijk. In II A wordt ‘gemeenschap’ vervangen door ‘gemeente’. In III wordt de term ‘uitproberen’ als plat ervaren. Gekozen wordt voor de verwoording: ‘voor het huwelijk te zien of je wel bij elkaar past’. Uiteraard zijn er meer redenen te noemen om te gaan samenwonen. De Hosea-tekst geeft echter aanleiding tot deze focus. Bij IV, n.a.v. Exodus 22, wordt toegevoegd na ‘meisje versieren’: ‘om met haar naar bed te gaan’. Ook hier is het antwoord bepaald door de achtergrond van de Bijbeltekst. Bij de behandeling van Johannes 4 en 8 gaat het in het laatste Schriftgedeelte wel en in het eerste niet over overspel. Door deze teksten wordt het verband tussen samenwonen en overspel gelegd. De afgevaardigden concluderen dat de door de commissie gevolgde lijn duidelijk is en gaan er mee akkoord.

Aanbeveling 1 wordt overgenomen, met de opmerking dat alle gemeenteleden deze brochure te zijner tijd ontvangen, en iedere jongere ter gelegenheid van de 15^e verjaardag.

Aanbeveling 2 wordt: De kerken streven ernaar dat gemeenteleden al voor zij de leeftijd bereiken waarop zij over verkering krijgen gaan nadenken weten, wat Gods Woord over verkering en huwelijk te zeggen heeft. Omdat veel gemeenteleden zijn opgegroeid zonder een duidelijke bijbelse notie met betrekking tot het huwelijk, is het goed om in een geest van zachtmoedigheid om te gaan met situaties die zijn ontstaan uit onwetendheid.

Aanbeveling 3 wordt: De kerken zien in dat zij met betrekking tot de verkondiging van de bijbelse boodschap aangaande het huwelijk en zaken rondom het huwelijk nagelaten hebben deze helder en adequaat te verkondigen. De kerken belijden hierin tekort geschoten te zijn en belijden daarover hun schuld.

Aanbeveling 4 wordt: De kerken streven ernaar dat de leden der kerk zich houden aan de bijbelse richtlijnen, niet omdat het moet, maar omdat bij hen een innerlijke overtuiging ontstaat dat ook in deze zaken de HERE God weet wat goed voor hen is, en zij van harte de Here Jezus willen volgen en gehoorzamen.

De praeses laat zingen Evangelische Liedbundel nummer 356:1 “Van U wil ik zingen”. Hierna gaat hij voor in Zegenbede voor de maaltijd. De gasten gaan naar de maaltijd in ‘de Duker’, terwijl de afgevaardigden in comité vergaderen. Na de maaltijd dankt Ds Bijleveld voor de genoten maaltijd en wordt Psalm 65: 5 en 6 gezongen.

Aanbeveling 5 van het rapport wordt ongewijzigd overgenomen.

Naar aanleiding van aanbeveling 6 wordt gevraagd, hoe ‘belijden dat ongehuwd samenwonen tegen Gods wil is’ moet worden vormgegeven. Dit kan in een persoonlijk gesprek. Er moet ruimte zijn om in de huwelijksdienst te zeggen dat het bruidspaar een ‘valse start’ heeft gemaakt. Het is niet de bedoeling dat mensen aan de schandpaal worden genageld. Wie schuld belijdt tegenover de HERE staat weer rein voor Hem en mag opnieuw beginnen. De genoemde onthouding is geen verplichting, maar geeft vorm aan het belijden én nalaten van de zonde. Ook kan aan het bruidspaar gevraagd worden, hoe zij zelf aan de gemeente duidelijk willen maken dat hun ongehuwd samenwonen verkeerd was. De laatste zin van deze aanbeveling wordt: Deze leden kan worden gevraagd of zij willen overwegen om in de tijd voor hun huwelijk in onthouding te leven en daarmee getuigenis van nieuwe geloofsinzichten af te leggen.

Het is duidelijk dat ongehuwd samenwonende leden eerst moeten trouwen voor zij belijdenis kunnen afleggen van hun geloof. Belijdende leden kunnen immers geroepen worden tot het ambt. Aanbeveling 7 wordt: Wanneer ongehuwd samenwonende doopleden openbare belijdenis willen afleggen, zal eerst met hen gesproken worden. Wanneer zij op grond van Gods Woord inzien, dat ongehuwd samenwonen het doen van openbare belijdenis in de weg staat, en op grond van dit inzicht daarop het voornemen hebben om voortaan als gehuwden door het leven te gaan, kan het doen van openbare belijdenis plaatsvinden, na de kerkelijke huwelijksbevestiging.

Aanbeveling 8 wordt ongewijzigd aanvaard.

Toegevoegd worden:

Aanbeveling 9: Met ongehuwd samenwonende belijdende leden die het Heilig Avondmaal (willen) vieren wordt een pastoraal gesprek gevoerd over het strijdig zijn van ongehuwd samenwonen met de wil van God.

Aanbeveling 10: Belijdende leden die ongehuwd (gaan) samenwonen kunnen geen kerkelijk ambt bekleden.

De afgevaardigden hopen en verwachten dat goed Bijbels onderwijs in dezen zal helpen de gemeente te bouwen en de heiligheid van de Sacramenten zal onderstrepen.

Aan de commissie wordt gevraagd een definitie van ongehuwd samenwonen toe te voegen aan het rapport. Er wordt immers niet bedoeld op broers of zussen die samen een huishouding voeren of iemand met een huishoudster.

Het rapport zal, met deze aanpassingen, in oktober opnieuw aan de synode worden aangeboden. Wanneer het rapport zover aanvaard is zal er een taalkundige harmonisatie worden uitgevoerd.

10. Verslagen commissies en deputaatschappen, voor zover niet elders geagendeerd:

a. deputaten ad examina (Het verslag van de kerkvisitatoren wordt in comité behandeld.)

Br Dam rapporteert dat de deputaten hebben gesproken over de herbenoemingprocedure. Zij vinden vijf leden genoeg voor dit deputaatschap. De zittingsduur is gekoppeld aan de termijn

van de synode. Omdat continuïteit belangrijk is, is hun voorstel voor aftreden: één deputaat per zittingsperiode, op alfabetische volgorde. Een niet-vertegenwoordigde kerk draagt dan een deputaat aan de synode voor ter benoeming. De andere deputaten kunnen desgewenst worden herbenoemd. De broeders Beimers en Dam zouden per oktober 2008 aftreden en worden vervangen door Ds Maliepaard uit Garderen en een deputaat uit Drachtster Compagnie. Ds Maliepaard was al voorgedragen en benoemd. Toch heeft hij nog niet meegewerkt in het deputaatschap, omdat daar interne spanningen waren die eerst onder leiding van het moderamen zijn opgelost. Het bleek dat de deputaten die niet ter synode aanwezig waren toen het deputaatschap werd ingesteld niet wisten dat de benoeming van een deputaat vanuit de kerk van Garderen was uitgesteld. Deze kerk was toen zeer goed vertegenwoordigd in het synodewerk doordat zowel Ds Bijleveld als Br Bakker (toen beiden afgevaardigden van deze kerk) in het moderamen zaten. Toen die situatie gewijzigd was, is het verzoek om een deputaat uit Garderen weer ter tafel gekomen. Br Dam spreekt duidelijk uit dat het conflict binnen het deputaatschap niets met de persoon van Ds Maliepaard te maken had. De deputaten ad examina hebben hun werk betreffende (de verlenging van) het preekconsent van Br Heinen afgerond. Er is een goed gesprek geweest met Ds M. Kuiper te Twijzel, emeritus predikant van de vrije gereformeerde kerk aldaar. Ds Kuiper stemt in met de Gereformeerde Belijdenis en kan zich vinden in de concept-kerkorde van de vGKN. Ook betreffende de Doop is hij voluit gereformeerd. Na een periode in Zuid Afrika is hij predikant geweest in de gereformeerde kerk van Donkerbroek (1968-1973). Hij is daar op een nare manier weggegaan en teruggekeerd naar Zuid Afrika, waar hij parttime predikant was en docent aan de theologische opleiding te Pretoria. In 1994 ging hij naar de vrije gereformeerde kerk te Twijzel. Vanaf 2000 heeft hij preekconsent in de NGK. Hij is docent aan diverse theologische opleidingen in binnen- en buitenland geweest en ging in 2007 met emeritaat. De deputaten adviseren aan de synode dat zij Ds Kuiper toestaan voor te gaan in de dienst van Woord en Sacrament binnen de vGKN. De afgevaardigden stemmen in met dit voorstel. De praeses wenst Ds Kuiper, die als gast aanwezig is, Gods Zegen op zijn werkzaamheden. Br Oevering vraagt of pastoraal werkers van een kerk automatisch preekconsent hebben binnen het kerkverband. Dat is niet het geval. Ds Bijleveld vertelt dat een predikant en een theologisch kandidaat zich oriënteren met betrekking tot een eventuele plaats binnen de vGKN. Dit is een taak voor de deputaten ad examina. Eventueel zal er, vóór de openingszitting van de volgende synode, een extra synodevergadering zijn voor een kerkelijk examen of de bespreking van deze zaken.

11. Procedure voor (her)benoeming deputaten en commissieleden

Het moderamen stelt aan de synode voor dat de kerken aangeven of zij

- a. akkoord gaan met de herbenoeming van degenen die zitting hebben in de commissies Kerkorde en 'samenwonen enz.', en
- b. met herbenoeming van kerkvisitatoren tot hun ambtstermijn is verlopen.
- c. Tevens wordt voorgesteld dat de zittende deputaten ad examina worden herbenoemd, waarbij uit iedere kerk een deputaat in dit deputaatschap zitting neemt.
- d. Voor quaestor, actuaire en het nieuwe moderamen kunnen voordrachten worden gedaan.

Zij zullen worden verkozen c.q. benoemd tijdens de openingszitting van de volgende synode. Ook wordt aan de kerken gevraagd na te gaan of de beoogde personen bereid zijn hun (eventuele) (her)benoeming te aanvaarden.

De afgevaardigden stemmen hiermee in, met dien verstande dat in het deputaatschap voor de examens vier kerken plus een afgevaardigde van het moderamen zitting hebben. Eén deputaat, Br Beimers, zal aftreden en de deputaat vanuit Garderen toetreden. Indien Garderen hiervan afziet zal de kerk van Drachtster Compagnie een deputaat voordragen.

De kerken zullen voordrachten vóór de volgende synode bekend maken bij het moderamen.

12. Financiën

a. mededelingen quaestor. Uit het overzicht van 2007 blijkt dat de aanschaf van de drukpers lonend was. Het saldo is bijna € 45.000,-. De broeders de Jong en van Drie uit Noordwolde maakten een collecterooster en verdeling van de geïnde collectegelden op basis van gegevens van de kerken. De medewerking van de kerken was minimaal, daarom hebben zij een voorstel gemaakt dat aan de synode wordt aangeboden en ter vergadering wordt aanvaardt. Het bedrag dat voor zending in de landelijke kas is wordt verdeeld over TWR (€1000,-), Sudan Gospel Mission (€500,-), Zendingsproject Bangui (zie bij 14a; €1000,-); er blijft dan €577,- over als reserve. Vanuit het diaconale fonds gaan giften naar Roemenië, Messiasbelijdende Joden en 'de tweede mijl'. Betreffende de landelijke projecten wordt €3000,- gereserveerd voor calamiteiten, waarvoor de quaestor -in overleg met de broeders de Jong en van Drie- mandaat krijgt. Br Bakker vraagt de kerken, zich zoveel mogelijk te houden aan de data van het collecterooster, omdat er ondersteuning middels posters en folders wordt gegeven. Er wordt enthousiast op dit alles gereageerd en de broeders worden met applaus bedankt voor hun werkzaamheden. In oktober 2008 hopen zij met het collecterooster 2009 te komen; de synode verleent hen hiervoor de opdracht.

De onderhandelingen over de lerarensalarissen zijn nog niet afgelopen; de eraan gekoppelde predikantstraktementen kunnen daarom nog niet definitief worden aangepast. Er zijn twee verzoeken tot ondersteuning vanuit het solidariteitsfonds binnen gekomen: van de kerk van Harkema wegens het grote aantal dienstjaren van hun predikant en van de kerk van Frieschepalen-Siegerswoude wegens het aanstaande zwangerschapsverlof van Ds Douma-van der Molen. Deze ondersteuning zal worden gegeven.

De kosten van het Internetabonnement voor het uitzenden van kerkdiensten (audioserver; à €0,05 per uur per beluisterde dienst) komen ten laste van de landelijke kas, omdat dit als evangelisatie wordt gezien. Het voorstel is dat van het quotum voor 2008, groot €10,- per lid, €8,- wordt bestemd voor onderling dienstbetoon en €2,- voor de algemene middelen. Aldus wordt besloten. De financiële commissie zal een voorstel maken voor een regeling voor kosters. Voor het uitlenen van boeken e.d. via kerken brengt de Stichting Leenrecht €0,116 per boek per uitlening in rekening; de kerken moeten hierop bedacht zijn.

De praeses bedankt Br Bakker en de andere financiële mensen voor het gedane werk.

b. kascontrole De broeders A. de Vries (Fr-S) en E. van Drie (N'wolde) hebben de boeken van de quaestor nagezien en in orde bevonden. Aan de quaestor wordt decharge verleend voor het beheer over 2007 en de broeders de Vries en van Drie worden bedankt voor hun controle.

13. Kerktelefoon en kerkdiensten via het internet is behandeld onder 12.a.

14. Zending:

a. voorstel vanuit de Christelijke Gereformeerde Kerken

Br Postma vertelt over Zendingsproject van de CGK te Bangui, Centraal Afrika. Het betreft een Franstalige Evangelische (protestantse) theologische opleiding. Er zijn in Afrika maar twee van dergelijke opleidingen. Het project kan de interkerkelijke contacten verstevigen. Dr van den Toren, namens de CGK aan deze opleiding verbonden, is tevens docent te Oxford. De NGK werken ook mee en leveren docenten voor korte cursussen. Voor de vGKN is het wegens weinig menskracht lastig om een eigen zendeling uit te zenden. Aanhaken bij het CGK-zendingscentrum is een goede mogelijkheid. De CGK faciliteert; het wordt wel een vGK-project. De vGKN hebben hiervoor drie deputaten nodig plus iemand voor parttime ondersteuning. Aan dit laatste zullen wel enige kosten verbonden zijn. Het moderamen vraagt de synode om een intentieverklaring dat het verder mag gaan met de ontwikkeling van dit

zendingsproject. Wanneer de kerken dit voorstel overnemen wordt op de landelijke dag kennis gemaakt met het project. Het voorstel wordt met applaus begroet.
b. verslag zendings- en diaconale commissie is behandeld onder 12.a.

15. Presentatie herziene Concept-Kerkorde.

Het herziene concept van de kerkorde wordt gepresenteerd. Op de laatste pagina zijn de laatste wijzigingen aangegeven. De kerkenraden zullen het geheel doornemen zodat op de volgende synode de kerkorde kan worden vastgesteld en aangenomen.

16.Oecumene, voor zover niet elders geagendeerd:

a. Zendtijd voor Kerken.De afgevaardigden van de vGKN naar de Raad van Toezicht en Advies van ZvK hebben een notitie voor de kerken geschreven. Er wordt veel gesproken over het beleid. Er moet efficiënt gewerkt worden zonder dat dit ten koste gaat van het uitdragen van de bijbelse boodschap. Ds Bijleveld heeft inmiddels een mediatraining gevolgd in verband met de door hem te leiden radiokerkdienst.

b. lidmaatschap COGG en verslag van de jaarlijkse conferentie. De jaarlijkse COGG-conferentie ging over de missionaire gemeente. Het was een inspirerende dag. Tot nu toe waren de vGKN gastlid van het COGG. Wanneer zij willen mogen zij lid worden. Het is, zo vertelt de praeses, goed om deze oecumenische contacten te onderhouden. Het lidmaatschap kost maar een klein bedrag. De kerken besluiten het lidmaatschap aan te vragen.

c. PKN. Het moderamen heeft, volgens de opdracht van de synode, gevraagd om een gesprek met het moderamen van de PKN, vooral met betrekking tot het wederzijds voorgaan in kerkdiensten. Op 8 april heeft dit gesprek plaatsgevonden in het dienstencentrum van de PKN te Utrecht. Er werd gevraagd hoe het met de vGKN gaat, hoe zij nu tegen hun beslissing uit 2004 aankijken en wat hun ideeën voor de toekomst zijn. De praeses heeft verteld dat het de vGKN goed gaat, dat er diverse oecumenische contacten zijn maar dat er geen plannen zijn om bij een ander kerkverband aan te sluiten. Dit was voor het moderamen van de PKN teleurstellend. Zij dachten dat de vGKN binnen zouden willen komen op het 'grote schip' van de PKN. Ds Bijleveld bevestigde dat de reden waarom de vGKN niet mee wilden in de PKN bewaarheid is. Hoewel er binnen de PKN ook goede dingen gebeuren is er ruimte om tegen het belijden van de kerk in te gaan en worden gemeentes gedwongen om samen te werken of parttime predikanten te hebben. Ds de Feijter, de praeses van de PKN, deed een hartstochtelijke oproep op de vGKN om na te denken of dit Gods weg voor hen is. Het feit dat de PKN een negatief imago heeft zou (onder andere) komen door de vGKN. De concrete vraag om een regeling waarbij predikanten over en weer gerechtigd zijn voor te gaan werd beantwoord met de mededeling dat dit volgens de kerkorde van de PKN niet mogelijk is. Met betrekking tot het probleem dat leden van de vGKN bij verhuizing ongevraagd worden ingeschreven bij de PKN in hun nieuwe woonplaats, werd gezegd dat de vGKN de namen van hun leden kunnen inleveren bij de PKN, zodat deze leden uit het register van de PKN kunnen worden geschrapt. In verband met de privacywetgeving is dit niet mogelijk. Het moderamen van de vGKN heeft een brief als reactie op het gesprek opgesteld. Deze is aan het bureau van het moderamen van de PKN gemaïld ter feitelijke controle; hierop kon wegens de synodevergadering van de PKN niet worden gereageerd. Het moderamen van de vGKN is teleurgesteld over het verloop van het gesprek. Op 11 april heeft de synode van de PKN besloten te gaan praten met de Rooms Katholieke Kerk, met als doel door deze kerk als kerk erkend te worden. De vGKN spreken de hoop uit, ondanks hun teleurstelling en onbegrip over het standpunt van de PKN jegens hen, dat het de PKN in het gesprek met de RKK niet zal vergaan zoals het de vGKN is vergaan in het gesprek met de PKN. De vGKN willen zich niet afzetten tegen de PKN; in deze kerk zijn velen die zij tot hun broeders en zusters rekenen.

d. contact met Messiasbelijdende Joden. Het moderamen zal hierover een voorstel aan de synode doen. Hierbij moet rekening worden gehouden met de geringe mankracht binnen de vGKN. Ds Maliepaard geeft in overweging, aan te sluiten bij het Centrum voor Israël Studies te Ede. De actuaire zal aan Rabbijn Erwtman melden dat er wordt nagedacht over (de vorm van) verdere contacten.

e. CIO. De kerken hebben een notitie over het werk van het CIO ontvangen. De vGKN voldoen (ongeveer) aan de norm voor toetreding. De kosten zijn €0,20 per ziel. Ook moeten er afgevaardigden zijn voor het algemeen bestuur en de vier commissies. De praeses benadrukt dat het goed is om op deze wijze contact met (andere kerken en) de overheid te hebben. De kerken besluiten dat zij om deelname vragen.

17. Landelijke dag 2008.

De landelijke dag 2008 te Garderen zal een soort familiedag zijn. Er is een gevarieerd en opbouwend programma voor jong en oud, met als thema: 'Christenen bezitten een Woord voor de wereld!' Vóór 1 mei zullen de kerken aan de scriba doorgeven, met hoeveel personen zij denken te zullen komen. Er zijn veel medewerkers nodig voor deze dag.

18. Presentatie periodiek.

Br Postma heeft een nieuw nummer van vGKNieuws gemaakt. Van het volgende nummer hoopt hij een diaconale uitgave te maken, met per kerk één project dat ondersteund wordt. Hij vraagt de kerken kopij hierover aan hem toe te zenden.

19. Mededelingen.

Wanneer er ideeën zijn in verband met de site, dan zijn die van harte welkom. Mocht een kerk een journalist als lid hebben, dan wil de actuaire dit graag weten.

20. Rondvraag.

Br Nanninga (Fr-S) vraagt hoe het mogelijk is dat er in de pers berichten waren over het rapport samenwonen. Tijdens de vorige synodevergadering was de journalist van het RD aanwezig. Voor alle aanwezigen was het rapport toen beschikbaar. Het ND heeft hierop ingehaakt. Het was voor de behandeling in de kerken beter geweest wanneer dit rapport nog niet openbaar zou zijn geworden.

Br Algra (Fr-S) wijst op festival 316 te Ureterp, dat óók op 17 mei zal plaatsvinden. Jongeren zijn tegenwoordig vaak zo mobiel, dat zij zelfs eerst de landelijke dag en daarna het festival zouden kunnen bezoeken.

Br Houwaart krijgt alsnog de gelegenheid, te vertellen hoe het met de kerk te Noordwijk gaat. Men is erg dankbaar. Er zijn twee nieuwe leden van wie er één belijdenis van haar geloof hoopt af te leggen. De kerkdiensten zijn via de eigen website te beluisteren. De preekvoorziening levert nog wel eens problemen op.

Er wordt vastgesteld dat deputaten ad examina belijdend lid behoren te zijn.

De quaestor memoreert officieel dat de vGKN een ANBI-erkenning hebben gekregen.

De scriba vraagt om voordracht vanuit de kerken voor (drie) zendingsdeputaten.

Namens de kerk van Noordwolde krijgt Zr K. van Drie het woord. Zij bedankt het moderamen voor het verrichte werk. Hoe houden zij het vol, naast al het gewone werk? Daarvoor krijgen zij de kracht van de Here; maar de inzet en motivatie moeten wel aanwezig blijven. In Gods Woord zijn hiervoor enkele praktische tips te vinden. Onder verwijzing naar onder andere het 'land van melk en honing' overhandigt zij de leden van het moderamen honing en melk(chocolade). De praeses dankt haar hartelijk voor haar goede woorden en het geschenk. De kerk van Noordwolde wordt bedankt voor de gastvrijheid, en de kerken voor het in het moderamen gestelde vertrouwen. De liefde voor de HERE voerde de boventoon. Samen zijn

de afgevaardigden de diepte in gegaan, in gehoorzaamheid aan Gods Woord. Met dankbaarheid is het werk gedaan, onder de leiding van de HERE.

21. Vaststelling datum en plaats van de volgende synodevergadering.

De volgende synode zal geopend worden op D.V 4 oktober 2008 te Noordwijk aan Zee.

22. Sluiting van de synode door de praeses van het moderamen.

De praeses spreekt een dankgebed uit en vraagt vergeving voor wat niet was naar Gods wil. Hij doet voorbede voor Br Boersma, de Zending en de andere projecten van de kerken. Daarna wordt Gez.255:1, 3 en 4 gezongen. De praeses wenst een ieder wel thuis en sluit de synode.

PERSBERICHTEN

OPENING SYNODE van de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland. Garderen, 7 oktober 2006.

Net als bij de eerste synodevergadering van de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland was de kerk van Garderen samenroepende kerk voor de start van een nieuwe synodeperiode van dit kerkverband. Er werd afscheid genomen van het moderamen dat dit kerkverband door de eerste spannende jaren van opbouw heeft geleid: praeses (voorzitter) Ds K.J.Bijleveld, scriba (secretaris) Br G.H. Bakker en assessor (algemeen adjunct) Ds T.E. Heslinga. In vier rondes werd een nieuw moderamen verkozen. Ds Bijleveld werd opnieuw als praeses benoemd. De broeders B.Postma van Noordwolde en Y.Boersma van Boornbergum-Kortehemmen werden benoemd als scriba, respectievelijk assessor. Br Bakker en Ds A.van Harten-Tip werden herbenoemd als quaestor (penningmeester) resp. actuaarius (adres van de kerken).

De kerk van Drachtster Compagnie was voor het eerst officieel afgevaardigd. Een vertegenwoordiger van de kerk van Noordwijk in oprichting vertelde dat de instituering van deze kerk D.V. op 22 oktober aanstaande is. Op 26 november hoopt Ds J.Maliepaard bevestigd te worden als predikant van Garderen.

Er werd afgesproken dat de kerken een bedrag van 10 euro per ziel betalen als ondersteuning van kleine beginnende kerken bij het bekostigen van een eigen predikant of pastoraal werker. Ook is besloten dat het kerkverband het drukwerk in eigen beheer gaat uitgeven en daarvoor een drukpers aanschaft.

Van de concept-kerkorde werden de hoofdstukken over leer, sacramenten en eredienst en over vermaan en tucht besproken. Begin volgend jaar volgt de behandeling van het laatste hoofdstuk en daarna wordt de kerkorde in laatste lezing vastgesteld.

De vGKN zullen zich presenteren bij de Raad van Toezicht en Advies van Zendtijd voor Kerken, om toe te treden als waarnemer. Mogelijk zullen zij in de periode tot eind 2008 ook een keer een dienst mogen verzorgen.

Er is gesproken over het archiefbeheer van kerken en kerkverband. Opnieuw zal er een ambtsdragersconferentie worden gehouden, in het voorjaar van 2007. Een nieuw nummer van vGKNieuws werd gepresenteerd; dit is ook digitaal beschikbaar voor belangstellenden. Het Jaarboekje 2006-2007 is bijna gereed en is te bestellen bij de actuaire. Tijdens de volgende synodezitting, op D.V. 14 april 2007 te Frieschepalen, zal gesproken worden over contacten met andere kerkgenootschappen. Met dankbaarheid aan de Here van de Kerk werd teruggezien op een gezegend en saamhorig werken in kerk en wereld, op weg naar het Rijk van de komende Here.

Synodezitting voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland

Frieschepalen, 14 april 2007

Een bijzonder moment tijdens deze synodezitting van de vGKN was de ondertekening van het ondertekeningsformulier voor predikanten door Ds M.J.M.Sytsma-van Oeveren van Drachtster Compagnie. Het was namelijk de eerste keer dat zij als predikant ter synode aanwezig was. De kerk van Noordwijk was voor de eerste keer officieel afgevaardigd. Preekconsent werd verleend aan Br E.Oosterhof te Wilhelminaoord.

Tijdens 'de rondblik langs de kerken' bleek dat het jeugdwerk in alle kerken veel aandacht krijgt en heel divers is opgezet.

Het quotum voor de komende jaren werd opnieuw vastgesteld op 10 euro per ziel per jaar; het gezamenlijke diaconale en zendingswerk wordt voortvarend ter hand genomen.

De Acta 2004-2006 zijn op de eigen drukpers vervaardigd en te verkrijgen à 5 euro exclusief verzendkosten bij de actuaire, of als pdf-bestand via de site (www.vgkn.nl).

Opnieuw is het vGKNieuws verschenen, nu van de hand van de nieuwe scriba, Br B.Postma te Boijl. Dit periodiek is ook digitaal beschikbaar.

De site is recent uitgebreid met diverse items en mogelijkheden.

De vGKN heeft verheugende contacten gehad met het Contact Orgaan voor de Gereformeerde Gezindte en Zentijd voor Kerken, waarvan zij waarnemend lid zijn. Ook was er een bemoedigend gesprek met de Deputaten Eenheid van de Gereformeerde belijders in Nederland van de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Op D.V. 16 juni 2007 hopen de vGKN te Boornbergum een ambtsdragersconferentie te organiseren met als thema 'bijzondere diensten'. Het zal een dag zijn met veel ruimte voor opbouw, ontmoeting en liederen, in de sfeer die eigen is aan de vGKN.

De synodezitting werd besloten met een gebed waarin alle noden, dankbaarheid en activiteiten van de kerken werden opgedragen aan de Here.

Met dankbaarheid wordt teruggekeken op een goede en gezegende bijeenkomst.

Synodezitting voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland

Boelenslaan, 13 oktober 2007

De voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland bieden sinds enkele weken de mogelijkheid tot het beluisteren en downloaden van kerkdiensten via hun website, www.vgkn.nl. Dit betreft diensten waarin predikanten van de vGKN voorgaan.

Ter synode werd besloten te streven naar landelijke dekking door middel van kerktelefoon, zodat overal in Nederland 'gereformeerden in de verstrooiing' verbonden kunnen zijn met één van de voortgezette Gereformeerde Kerken.

De commissie die zich heeft gebogen over de vraag, *hoe om te gaan met ongehuwd samenwonende leden die belijdenis van hun geloof willen afleggen, om kerkelijke*

huwelijksbevestiging vragen, of hun kinderen willen laten dopen, bood haar rapport aan de synode aan. Dit rapport zal nog nader in de kerken besproken worden zodat tijdens de volgende synodezitting hierover een besluit kan worden genomen. De kerken spraken nu al een schuldbelijdenis uit, omdat zij inzien dat zij in het verleden met betrekking tot de verkondiging van de Bijbelse boodschap aangaande het huwelijk nagelaten hebben deze helder en adequaat te verkondigen.

Ook werd het laatste gedeelte van de Concept-Kerkorde van de vGKN besproken. De voorstellen tot wijziging en aanvulling werden aanvaard, zodat in het voorjaar van 2008 de herziene Concept-Kerkorde ter definitieve goedkeuring aan de kerken kan worden voorgelegd.

Opnieuw verscheen een nummer van het vGKNieuws, niet alleen in klein maar ook in groot lettertype. Het vGKNieuws is ook digitaal, via de site, beschikbaar.

Aan het einde van de vergadering presenteerde Br E.Oosterhof te Wilhelminaoord zich aan de kerken. Deze broeder ontving in de vorige synodezitting preekconsent binnen de vGKN. Hij sprak over de kleine dingen en de 'onbelangrijke' mensen, die in de dienst van de Here onmisbaar zijn. Dit deed hij naar aanleiding van Romeinen 16, de dienst van Tertius, de secretaris van Paulus. Br Oosterhof riep de synodeleden en de gasten op, in die lijn samen dienend 'in de Here' bezig te zijn.

Met een loflied, dankgebed en voorbede besloot de praeses, Ds K.J.Bijleveld, de bijeenkomst.

Synodezitting voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland

Noordwolde (Friesland), 12 april 2008

De afsluitende zitting van de synode van Garderen (II) vond plaats in Noordwolde.

Het rapport over de vraag, *hoe om te gaan met ongehuwd samenwonende leden die belijdenis van hun geloof willen afleggen, om kerkelijke huwelijksbevestiging vragen, of hun kinderen willen laten dopen*, is door de kerken besproken. De kerken willen de Bijbelse leer met betrekking tot het huwelijk uitdragen naar jong en oud. De aanbevelingen zijn met enkele toespitsingen overgenomen. Op de volgende synode zal de herziene versie worden vastgesteld.

De herziene Concept-Kerkorde van de vGKN werd aan de kerken ter goedkeuring aangeboden. In oktober 2008 zullen de kerken de definitieve Kerkorde vaststellen.

De kerken besloten voor hun zendingswerk een project van de CGK in Bangui, Centraal Afrika, te gaan ondersteunen.

Het moderamen van de vGKN heeft op 8 april jl. een gesprek gehad met het moderamen van de PKN om te komen tot wederzijdse erkenning van de ambten. In dat gesprek kwam naar voren dat vanaf het begin de vGKN de ambten binnen de PKN erkennen en dat derhalve hun kansels openstaan voor protestantse voorgangers. De kerkorde van de PKN geeft geen ruimte voor de erkenning van de ambten van de vGKN omdat er geen bijzondere betrekking of een associatieovereenkomst met deze kerken is.

Het moderamen van de PKN achtte die bijzondere betrekking niet bespreekbaar, doch wenste uitsluitend te praten over toetreding van de vGKN tot de PKN. Zij waren van mening dat de

energie van de vGKN beter voor de PKN kan worden gebruikt en dat het bestaan van de vGKN de PKN schaadt.

De vGKN betreuren deze houding. De vGKN menen dat in de kerkorde van de PKN er wel degelijk ruimte is voor de wederzijdse erkenning van de ambten. In een toelichting op ord. 14-4-1 spreekt de PKN immers uit dat bilaterale relaties kunnen worden aangegaan met 'kerken waarmee de Protestantse Kerk in Nederland door bijzondere banden van belijdenis en geschiedenis is verbonden'.

Die bijzondere betrekking kan onder anderen zo lezen we in diezelfde toelichting vormgegeven worden in het wederzijds verlenen van de bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten aan predikanten.

Wij menen dat er sprake is van bijzondere banden van belijdenis en geschiedenis. Juist daarom willen de vGKN graag in broederlijke verbondenheid naast de PKN bestaan en waar mogelijk samenwerken. Deze wens wordt niet alleen door de vGKN geuit, maar werd ook op de synode van de PKN in november 2007 gehoord. De vGKN ziet het als haar opdracht ook na deze teleurstellende reactie van het moderamen van de PKN te blijven aandringen bij de PKN om die bijzondere band vorm te geven en zal plaatselijk en landelijk daaraan graag meewerken.

De vGKN krijgen als waarnemend lid van de Zendtijd voor de Kerken de gelegenheid om een kerkdienst via de radio uit te zenden. Dit zal plaatsvinden op 19 oktober a.s. vanuit de vGK te Boornbergum.

Het quotum werd ook dit jaar vastgesteld op € 10,00 per lid. Diverse diaconale projecten van de kerken werden toegevoegd aan het landelijke collecterooster.

Op 17 mei 2008 hopen de vGKN een landelijke dag te houden in Garderen, met als thema: 'Christenen bezitten een Woord voor de wereld'. Deze dag is voor jong en oud, voor ambtsdragers en andere gemeenteleden. Ze is vrij toegankelijk voor iedereen. Er zal gesproken en nagedacht worden over zending, evangelisatie en diaconaat. Ook is er een ideeënruilbeurs voor iedereen die in de kerk actief is of wil worden. Er zal, zoals bij de vGKN gebruikelijk, veel worden gezongen. De dag wordt afgesloten met een volleybaltoernooi en een barbecue.

Opnieuw verscheen een nummer van het vGKNieuws, niet alleen in klein maar ook in groot lettertype. Het vGKNieuws is ook digitaal, via de site, www.vgkn.nl, beschikbaar.

De praeses, Ds. K.J. Bijleveld, dankte aan het einde van de vergadering de Here voor Zijn zegeningen en het werk dat in de kerken gedaan mag worden. Hij deed voorbede voor alle activiteiten van de kerken en vroeg om zegen voor de verkondiging en doorwerking van het Woord. Hij vroeg vergeving voor die zaken waarin kerken en personen tekort zijn geschoten. Daarna sloot hij de synode, na een dag die in het teken stond van de onderlinge ontmoeting, verdieping en getuigenis.

De openingszitting van de volgende synode zal zijn D.V. op zaterdag 4 oktober 2008 te Noordwijk (Zuid-Holland).

BESLUITENLIJSTEN

VAN DE SYNODEZITTING VAN 7-10-06

Als moderamen wordt verkozen: Ds K.J.Bijleveld, praeses; Br B.Postma (Noordwolde), scriba; Br Y.Boersma (Boornbergum), assessor.

Br G.H.Bakker wordt herbenoemd als quaestor en Ds A.van Harten-Tip als actuarius.

Ds J.Maliepaard, Nederland Gereformeerd predikant te Nijverdal en beroepen te Garderen, wordt toegelaten als predikant binnen de vGKN. Het bewijs van lidmaatschap van de kerk van Nijverdal wordt aanvaard als zijnde de benodigde attestatie.

De notulen van 22-04-06 worden ongewijzigd vastgesteld.

De Israëlzondag wordt (voorlopig) op de tweede zondag in juni gehouden.

Het model voor kerkvisitatie zal door de kerken worden gebruikt.

Het verzoek van de kerk van Noordwolde om eventuele financiële ondersteuning, mede voor evangelisatiewerk in de regio, zal worden besproken wanneer hierover meer helderheid is.

Het verzoek van de kerk van Noordwolde om verlenging van het preekconsent van Br G.J.Heinen wordt doorverwezen naar de deputaten ad examina, die tijdens de volgende synodezitting een advies hierover aan de synode zullen geven.

In 2007 zal een quotum van 10 euro per (doop- of belijdend) lid worden geheven. De opbrengst zal worden aangewend voor het fonds onderling dienstbetoon, en worden gebruikt voor de ondersteuning van kleine kerken in de opbouwfase. Vóór deze steun wordt verleend wordt met de steun ontvangende kerk afgesproken, op welke termijn men zelf de predikant (of pastoraal werker) dient te gaan betalen. Wanneer het fonds leeg is, worden geen verdere steunverzoeken in overweging genomen.

Er wordt, gezamenlijk met de kerk van Garderen, een tweedehands offsetpers aangeschaft, om het drukwerk voor het kerkverband in eigen beheer uit te voeren.

De commissie voor diaconale- en zendingsdoelen zal op korte termijn besluiten over de diaconale en zendingsdoelen die door het kerkverband worden gesteund. Voor de betreffende collectes zullen flyers voor de gemeenteleden worden vervaardigd.

De financiële mensen van de kerken zullen, samen met een accountant, de voorstellen i.v.m. de predikantstraktementen bespreken, die daarna zullen worden vastgesteld.

Kerken die mee willen doen met de Garderense versie van 'Kerkbalans' zullen dit vóór 1 november melden aan Br Bakker.

De kerken melden aan Br Bakker hoe zij de betaling van de licentiekosten regelen.

De voorstellen m.b.t. Hoofdstuk 2 van de concept-kerkorde worden ongewijzigd aangenomen. De kerken zullen ruim voor de synodezitting van 14 april 2007 hun reacties op de voorstellen betreffende de hoofdstukken 3 en 4 doorgeven aan Br B.Postma.

De scriba en de actuaire zullen de vGKN vertegenwoordigen bij de Raad van Toezicht en Advies van Zendtijd voor Kerken.

Er wordt over bovenplaatselijk werk gesproken wanneer één van de kerken daarom vraagt.

Informatie over archiefbeheer is bij de actuaire te verkrijgen.

Op D.V.12 mei 2007 wordt een landelijke ambtsdragersconferentie gehouden. Alle ambtsdragers worden opgeroepen hier aanwezig te zijn.

Alle leden van de diverse commissies en deputaatschappen worden herbenoemd, evenals de kerkvisitatoren Ds Heslinga en Ds Bijleveld. Twee ouderlingen zullen de afgetreden broeders Elsinga en De Haan vervangen.

Er zullen 250 exemplaren van het Jaarboekje 2006-2007 op eigen pers worden vervaardigd.

Tijdens de volgende synodezitting zal worden gesproken over contacten met andere kerkverbanden.

De volgende synodezitting is op D.V. 14 april 2007 te Frieschepalen.

VAN DE SYNODEZITTING VAN 14 APRIL 2007

Er zal, i.v.m. ondertekening van het daartoe bestemde formulier door Ds J.Maliepaard te Garderen, een synode contracta worden gehouden voorafgaande aan de ambtsdragersconferentie op 16 juni 2007 om 10.15 uur te Boornbergum..

De notulen van de synodezitting van 07-10-06 worden ongewijzigd vastgesteld.

De kerken beraden zich over het opzetten van een gespreksgroep rondom rouwverwerking.

De kerken besluiten dat bij een voornemen om een kerk of persoon een geschenk namens de kerken aan te bieden de kerken die het NIET betreft een schrijven hierover krijgen wanneer het grote bedragen betreft.

De drukpers is in overleg ook beschikbaar voor de afzonderlijke kerken.

Het quotum 2007 zal worden gebruikt voor onderling dienstbetoon.

De synode heeft een commissie benoemd, bestaande uit de voorzitters van de diverse Commissies van Beheer, die de synode adviseert m.b.t. het fonds onderling dienstbetoon. De besluitvorming wordt aan het moderamen gedelegeerd. Totdat de criteria door de commissie zijn geformuleerd worden spoedeisende gevallen gedelegeerd aan het moderamen.

Het moderamen zal een huishoudelijk reglement voor het moderamen presenteren.

Het quotum wordt voor meerdere jaren vastgesteld op 10 euro per ziel per jaar; het doel kan per jaar worden aangepast.

De Quaestor wordt met dank décharge verleend over het in 2006 gevoerde financiële beleid.

De kerken bezinnen zich over de website, in het bijzonder over het plaatsen van de preekroosters van de kerken en een wekelijkse kerkdienst op deze site en over een nieuwsbrief die automatisch toegezonden wordt aan bezoekers die dit aangeven.

Br W.Brons wordt aangewezen voor afronding van de kerkvisitatie te Harkema.

De kerken ontvangen zo spoedig mogelijk het boekje van de Commissie 'samenwonen enzovoorts' m.b.t. huwelijk en ongehuwd samenwonen, zodat het tijdens de komende synodezitting kan worden besproken voor een definitief besluit over dit rapport.

Het moderamen zal een voorstel formuleren over een eventueel zendingsquotum.

De kerken hebben besloten dat Br Heinen schriftelijk wordt uitgenodigd voor een gesprek met de deputaten ad examina; aan de hand van dit gesprek behandelt de synode in oktober de verlenging van zijn preekconsent. Tot dat moment wordt het aflopen van het preekconsent van Br Heinen opgeschort.

Br Oosterhof te Wilhelminaoord ontvangt preekconsent tot 1 mei 2010. Br Oosterhof zal zich tijdens de volgende synodezitting presenteren.

De synode gaat akkoord met de voorstellen van de commissie Kerkorde betreffende H.3 en 4 van de conceptkerkorde en de erbij behorende Uitvoeringsbepalingen.

In Art.77 wordt 'de kerk is' gewijzigd in 'de kerken zijn'.

In de ondertekeningsformulieren wordt 'het belijden' vervangen door 'de belijdenis'.

Tijdens de volgende synodezitting spreken de kerken zich uit over de vraag met welke kerken van gereformeerd belijden geloofsgemeenschap bestaat.

Voor de zomer laten de kerken aan de commissie weten op welke wijze zij gasten toelaten tot het vieren van het Heilig Avondmaal en of zij behoefte hebben aan de mogelijkheid tot het vieren van het Heilig Avondmaal bij gemeenteleden thuis. Ook geven zij door welke liederenbundels zij geschikt achten voor gebruik in de eredienst.

De gegevens betreffende de conferentie van het COGG zullen in de toekomst tijdig aan de kerken worden doorgegeven.

De kerken geven vóór 12 mei 2007 door aan scriba of actuaire welke bijzondere dienst zij willen presenteren tijdens de ambtsdragersconferentie en welk lied daarbij gezongen wordt. Uiterlijk 10 juni geven zij door met hoeveel leden zij de conferentie hopen te bezoeken.

De predikanten zullen overleggen over de Avondmaalsbediening te Noordwijk.

Het moderamen zal spreken over de tijd van de synodevergaderingen.

De volgende synodezitting zal zijn op D.V. 13-10-07, om 10.30 uur, te Boelenslaan; roepende kerk is Drachtster Compagnie.

VAN DE SYNODEZITTING VAN 13 OKTOBER 2007

Wanneer een kerk initiatief neemt of wil nemen met betrekking tot een gespreksgroep voor rouwverwerking, laat deze dat ook aan de andere kerken weten.

De kerken zenden de liturgische formulieren die zij gebruiken aan de Commissie Kerkorde.

De kerken vragen hun jeugdouders, na te gaan of er behoefte is aan gezamenlijke activiteiten met de andere kerken.

Jeugddiensten en dergelijke zullen een speciale aankondiging op de website krijgen.

De kerken reageren zo spoedig mogelijk op het herziene huishoudelijk reglement voor de synode.

De Israëlzondag zal bij voorkeur worden gehouden op de eerste zondag in oktober.

De koppeling van de predikantstraktementen aan de salarissen voor eerstegraads-leraren wordt gehandhaafd. Mochten deze salarissen achterlopen bij de landelijke ontwikkelingen, dan zullen de predikanten daarvan geen schade ondervinden. Mochten eerstegraads-leraren uitzonderlijke salarisverhogingen krijgen, dan zullen deze niet zonder meer voor de predikanten worden doorgevoerd. In overleg met de predikanten kan worden afgeweken van de bestaande koppeling.

De *criteria voor onderling dienstbetoon* worden door de kerken aanvaard, met toevoeging van (punt 6) 'van de synode' bij 'moderamen' en 'voor zover deze beschikbaar zijn' bij de jaarcijfers over de drie voorgaande jaren.

Het rooster voor de kascontrole is: Frieschepalen-Siegerswoude en Noordwolde; Noordwolde en Drachtster Compagnie; Drachtster Compagnie en Garderen; Garderen en Noordwijk; Noordwijk en Harkema; Harkema en Boornbergum-Kortehemmen; Boornbergum-Kortehemmen en Frieschepalen-Siegerswoude.

Het moderamen werkt het zendingsvoorstel vanuit de CGK verder uit, en komt zo spoedig mogelijk met een concreet voorstel.

Iedere kerk beslist zelf of er een zendingsquotum wordt geheven of dat de bijdrage via collectes wordt geïnd.

De afloop van het preekconsent van Br Heinen wordt, vanwege ziekte van deze broeder, opgeschort tot 31 december 2007 of tot de datum dat Br Heinen voldoende hersteld zal zijn, indien dit later is. Onverminderd het voorgaande stelt de synode vast dat tot genoemde datum, volgens mededeling van Br Heinen, door hem geen preekbeurten binnen onze kerken zullen worden vervuld. Zodra Br Heinen, volgens eigen inzicht, voldoende hersteld zal zijn, zal hij hiervan de deputaten op de hoogte brengen, waarna de normale procedure rond de verlenging van het preekconsent zal worden hervat.

De preekvoorzieners zullen door de kerken hiervan op de hoogte worden gesteld.

De kerken belijden schuld, omdat zij in het verleden de bijbelse boodschap over het huwelijk niet helder en adequaat hebben verkondigd.

De voorstellen betreffende Hoofdstuk 5 en 6 van de conceptkerkorde en de erbij behorende Uitvoeringsbepalingen zijn vastgesteld.

De kerken waarmee geloofsgemeenschap bestaat (art. 48 KO) zijn kerken van gereformeerd belijden en gereformeerde kerkregering. Hierbij valt te denken aan de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) en de Nederlandse Gereformeerde Kerken.

De kerken laten de wijze van toelating van gasten tot de viering van het Heilig Avondmaal en de viering van het Heilig Avondmaal bij gemeenteleden thuis, alsmede de keuze van voor de eredienst geschikte liedbundels over aan de vrijheid van de kerken.

Het moderamen zendt een brief met het verzoek, het wederzijds in kerkdiensten voorgaan van PKN- en vGKN-predikanten (opnieuw) toe te staan, aan het moderamen van de PKN.

De kerken peilen of er belangstelling is voor een vGKN-gezinsdag, zowel wat betreft opkomst als wat betreft medewerkers. Vóór 1 december zullen zij dit, **gemotiveerd**, doorgeven aan Br Postma, die daarna met de actuarius het programma verder uitwerkt.

De kerken zenden in **oktober 2007** de actuele informatie voor het Jaarboekje 2008 aan de actuarius. Ook nieuwe 'inleidende stukjes' over de kerken zijn welkom.

De volgende synodezitting zal zijn op D.V 12 april 2008 te Noordwolde.

VAN DE SYNODEZITTING VAN 12-04-08 VAN DE vGKN

De kerken zullen hun liturgische formulieren aan de commissie kerkorde zenden.

De kerkenraden zullen aan de jeugdouders vragen na te gaan of er behoefte is aan gezamenlijke jeugdactiviteiten.

Het huishoudelijk reglement voor de synode is vastgesteld.

Het rapport van de commissie 'samenwonen enz.' zal met enige aanpassingen in oktober opnieuw aan de synode worden aangeboden.

Ds M.Kuiper te Twijzel wordt toegelaten tot de dienst van Woord en Sacrament binnen de vGKN.

De kerken gaan akkoord gaan met de herbenoeming van degenen die zitting hebben in de commissies Kerkorde en 'samenwonen enz.', en met herbenoeming van kerkvisitatoren tot hun ambtstermijn is verlopen. In het deputaatschap voor de examens hebben deputaten uit vier kerken plus een afgevaardigde van het moderamen zitting. Tweejaarlijks treedt een van hen af, in alfabetische volgorde van de kerken. De vacature wordt vervuld door een deputaat uit de niet vertegenwoordigde kerken. Voor quaestor, actuarius en het nieuwe moderamen kunnen voordrachten worden gedaan. Zij zullen worden verkozen c.q. benoemd tijdens de openingszitting van de volgende synode.

De verdeling van de zendings- en diaconale gelden zal als voorgesteld ter synode zijn.

De quaestor krijgt mandaat om, in overleg met de broeders A.de Jong en E.van Drie, bij calamiteiten bedragen uit te keren vanuit de collecteopbrengst voor de landelijke projecten.

De kerken zullen zich zoveel mogelijk houden aan de data van het collecterooster.

De kosten van het Internetabonnement voor het uitzenden van kerkdiensten komen ten laste van de landelijke kas, omdat dit als evangelisatie wordt gezien.

Van het quotum voor 2008 wordt €8,- bestemd voor ODB en €2,- voor de alg.middelen.

Aan de quaestor wordt decharge verleend voor het beheer over 2007.

De kerken verlenen het moderamen toestemming om verder te gaan met de ontwikkeling van het zendingsproject te Bangui.

De kerkenraden zullen de herziene concept-kerkorde doornemen zodat op de volgende synode de kerkorde kan worden vastgesteld en aangenomen.

De kerken besluiten het lidmaatschap van het COGG aan te vragen.

De kerken besluiten dat zij om deelname aan het CIO vragen.

De volgende synode zal geopend worden op D.V 4 oktober 2008 te Noordwijk aan Zee.

Deelrapport van de Commissie Kerkorde over de reacties op de concept-kerkorde betreffende de Hoofdstukken 3 en 4 en de voorstellen betreffende Hoofdstuk 2.

Er zijn geen reacties binnengekomen op de voorstellen m.b.t. de nadere uitwerking van Hoofdstuk 2.

Inhoud:

- A. Reacties op opmerkingen en vragen
- B. Voorstellen aan de synode
- C. Bijlage: de ingezonden reacties van de kerken

A. Reacties op opmerkingen en vragen

Hoofdstuk 3

Algemene opmerking over de Heilige Doop.

De Kerk van Boornbergum-Kortehemmen vraagt wat er wordt bedoeld met 'gelovige ouders'.

Antwoord: Dit zijn ouders die de doopvragen met een goed geweten kunnen beantwoorden.

Dat betekent dat zij belijdenis van hun geloof hebben afgelegd en niet opzettelijk in strijd met Gods geboden leven.

Art.51.

De kerk van Noordwolde heeft moeite met 'zo spoedig mogelijk'.

Antwoord: Deze term is gekozen om aan te geven dat er rekening moet worden gehouden met de omstandigheden, maar dat de bediening van de Heilige Doop wel zo belangrijk is dat deze niet om onbelangrijke redenen moet worden uitgesteld. Ook een reeks van bijzondere diensten is geen reden om ouders te laten wachten tot hun kind gedoopt kan worden! De opmerking dat er vroeger gedacht werd dat ongedoopte kinderen niet behouden worden geldt voor de Rooms Katholieke leer. Gereformeerd en dus bijbels is de gedachte dat de kinderen van gelovige ouders die jong en eventueel ongedoopt sterven juist wel behouden zijn (DLR 1,17). Maar het is niet goed om de Here God, die ouders het grote geschenk van een kind geeft, te laten wachten tot het hen een keer goed uitkomt om Hem hun beloften te geven. Dit is in de lijn van de opmerking van de kerk van Boornbergum-Kortehemmen.

Art.52.

De kerk van Boornbergum-Kortehemmen vraagt wat doopgetuigen zijn.

Antwoord: Dit zijn belijdende leden, zoals beschreven in het voorstel, die namens of naast de ouder(s) de doopvragen beantwoorden. Dit kunnen bij voorbeeld bij een (ongehuwde) jonge moeder haar ouders zijn. Het moeten mensen zijn die daadwerkelijk invloed op de opvoeding van de dopeling (kunnen) hebben.

De kerk van Noordwolde vraagt naar de situatie waarbij slechts één van de ouders belijdend lid is. In dit geval kan deze ouder de doopvragen beantwoorden. Als de andere ouder werkelijk bereid is om deze ouder te steunen bij het christelijk opvoeden van de dopeling, kan de vraag worden gesteld of hij/zij de ander naar vermogen wil steunen.

Art.53.

De kerk van Boornbergum-Kortehemmen vraagt, welke formulieren gebruikt worden.

Antwoord: hierover dient de synode een beslissing te nemen.

Art.54.

De kerk van Boornberum-Kortehemmen vraagt naar een mogelijke uitvoeringsbepaling met het oog op mensen die in een niet-gereformeerde gemeente de volwassendoop hebben ontvangen. Hoe wordt hun doop gewaardeerd?

Antwoord: Hierover zou een uitvoeringsbepaling kunnen worden opgenomen (zie bij de voorstellen).

Art.56.

De kerk van Noordwolde vraagt om handhaving van de formulering uit de 'oude'GKO.

Antwoord: De gevraagde formulering is, gemoderniseerd, opgenomen als uitvoeringsbepaling.

De kerk van Garderen vraagt hoe wordt gecontroleerd of iemand godvrezend leeft en vervangt 'toelaten' daarom liever door 'nodigen'. Ook wordt gevraagd naar de toelating van een (rooms?)katholiek persoon tot de viering van het Heilig Avondmaal.

Antwoord: Bij openlijke zonden is de controle eenvoudig. Bij verborgen zonden ligt de verantwoordelijkheid bij het gemeentelid. Er is voor 'toelaten' gekozen omdat dit sterker de verantwoordelijkheid van de kerkenraad benadrukt.

Het is nuttig wanneer de synode een uitspraak doet over de toelating van gasten aan het Heilig Avondmaal. De gebruikelijke formulering is, dat gasten die daartoe in hun eigen kerk gerechtigd zijn en openbare belijdenis van hun geloof hebben afgelegd welkom zijn om aan de viering deel te nemen. Overwogen kan worden om de gewoonte van het voor de dienst aanmelden bij de kerkenraad in ere te herstellen.

Wat betreft het meevieren van een rooms-katholiek persoon moet worden vastgesteld dat in de RKKerk een geheel andere avondmaalsvisie bestaat dan in de protestantse (gereformeerde) kerken. De verschillen zijn zo groot dat het niet voor de hand ligt om gezamenlijk Avondmaal te vieren. Een overtuigde Rooms-Katholiek zal dat ook niet willen.

Art.57 en 58.

De kerken van Boornbergum-Kortehemmen, Garderen en Noordwolde vragen naar de viering van het Heilig Avondmaal bij mensen aan huis.

Antwoord: Het is goed wanneer de synode zich hierover uitspreekt. Wanneer de kerken ervoor kiezen deze mogelijkheid te bieden, dan zal deze viering in aanwezigheid van een of meerdere ambtsdragers moeten plaatsvinden, indien mogelijk verbonden en tegelijkertijd met de viering in de kerkdienst.

Art.60.

De kerk van Garderen wil graag de Israëlzondag speciaal vermelden.

Antwoord: Wanneer de Israëlzondag apart wordt vermeld moeten ook startzondag en andere zondagen met een bijzonder karakter worden vermeld. Desgewenst kan dit in een Uitvoeringsbepaling worden opgenomen.

Art.61.

De kerken van Garderen en Boornbergum-Kortehemmen maken een opmerking over de Catechismusprediking.

Antwoord: Het houden van een leerdienst naast de eredienst is een goede gewoonte. Gewoonlijk is dit de tweede dienst. In beide diensten wordt het Woord van God uitgelegd en toegepast. In de eredienst gebeurt dit aan de hand van een Bijbelgedeelte, in de leerdienst aan de hand van een (bij voorbeeld door de belijdenis aangereikt) thema. Op deze wijze wordt de geloofskennis van de gemeenteleden gebouwd. Om consistent bijbels onderwijs te geven zijn de belijdenisgeschriften zeer geschikt. Deze kunnen op de traditionele wijze behandeld worden, maar ook dienen als basis en achtergrondmateriaal voor thema- en jeugddiensten.

Art.62.

De kerken van Boornbergum-Kortehemmen en Garderen willen graag enige vrijheid in orde van dienst en liederenkeuze, met name in verband met bijzondere diensten. Ook vraagt de kerk van Garderen naar de goedkeuring van o.a. het Liedboek voor de Kerken.

Antwoord: Deze vrijheid zit in de zinsnede 'in de regel'. De goedkeuring waarnaar gevraagd wordt is een zaak van de synode. Hierover kan desgewenst een standpunt worden ingenomen.

Art.64.

De kerken van Boornbergum-Kortehemmen en Noordwolde vragen om herformulering. De kerk van Garderen vraagt naar medewerking aan crematies.

Antwoord: Gezien de neiging in sommige gemeenschappen om bij een 'rouwdienst' vooral over de overledenen en nauwelijks over de Here God te spreken is voor deze formulering gekozen. "De laatste eer bewijzen aan de overledene" klinkt ook in die richting; daarom is deze term vermeden. Begraven is de onder christenen gangbare wijze van lijkbezorging, en het verdient aanbeveling om de bijbelse achtergrond hiervan duidelijk te maken. Dit houdt niet in dat geen medewerking aan een crematie mag worden verleend.

Art.65.

De kerk van Noordwolde merkt terecht op dat het in dit artikel gaat over zaken van landelijke of mondiale omvang. Uiteraard mag iedere kerk zelfstandig biddagen organiseren. Het artikel

bedoelt te voorkomen dat de ene kerk niets organiseert omdat men denkt dat een andere kerk dat moet doen. De kracht van eenparig gebed door alle kerken wordt hier benadrukt.

Hoofdstuk 4

De kerk van Boornbergum-Kortehemmen vindt het nuttig dat er een hoofdstuk gewijd is aan de tucht, maar vraagt zich af of dit functioneert en of er in deze tijd anders moet worden geformuleerd.

Antwoord: Er is geprobeerd zo dicht mogelijk bij de bijbelse praktijk en verwoording te blijven. Wij zijn in het verleden bang geweest om elkaar aan te spreken op de gevolgen voor onze leer en ons leven van ons christen zijn. Het is goed om van Jezus Christus opnieuw te leren dit in liefde en zorgvuldigheid te doen.

De kerk van Frieschepalen-Siegerswoude wil het woord 'tucht' vervangen door 'liefdevolle zorg' en een artikel van ds Plantinga op de een of andere manier aan de Kerkorde toevoegen.

Antwoord: Het woord 'tucht' heeft oude en oecumenische papieren, en betekent hetzelfde als (liefdevolle) opvoedende zorg. Het artikel van Ds Plantinga is aan de kerken toegezonden, zodat zij hiervan kennis kunnen nemen. Opname als bijlage bij de KO is moeilijk in verband met auteursrechten.

Art.74 en 75.

De kerk van Garderen vraagt naar de gevolgen voor ambtsdragers van heimelijke zonden en het (schijnbare) onderscheid tussen ambtsdragers en andere gemeenteleden.

Antwoord: Een heimelijke zonde is alleen aan de Here God en de betreffende zondaar bekend. Hiertegen kan daarom niets worden ondernomen. Wanneer een ambtsdrager wegens openlijke zonde wordt geschorst of afgezet, geldt hij als een 'gewoon' kerklid, en wordt hij vervolgens op dezelfde wijze behandeld.

In Noordwolde wordt gevraagd naar de consequenties van echtscheiding voor een kerkenraadslid.

Antwoord: In het artikel wordt verwezen naar voorafgaand onderzoek van de kerkenraad. Iemand die door de huwelijkspartner wordt verlaten is niet per definitie een echtbreker.

Art.76.

De kerk van Garderen wil dit artikel opnemen als onderdeel van artikel 26, over de kerkenraad.

Antwoord: Censura Morum wordt vaak gehouden tijdens een kerkenraadsvergadering, maar dit is niet noodzakelijk.

B. Voorstellen aan de synode

De synode stelt de voorstellen m.b.t. Hoofdstuk 2 van de conceptkerkorde en de erbij behorende Uitvoeringsbepalingen vast.

De synode doet in een volgende zitting uitspraak over de toelating van gasten aan het Heilig Avondmaal. Het verdient aanbeveling om te overwegen de goede gewoonte dat een gast die wenst deel te nemen aan de Avondmaalsviering zich meldt bij de kerkenraad in ere te herstellen.

De synode spreekt zich in een volgende zitting uit over de viering van het Heilig Avondmaal bij gemeenteleden aan huis. Wanneer de kerken ervoor kiezen deze mogelijkheid te bieden zal hierover een uitvoeringsbepaling worden opgenomen bij artikel 57.

In artikel 61 wordt 'als regel' vervangen door 'zo mogelijk'.

De kerken beraden zich over de liederenbundels die in erediensten kunnen worden gebruikt.

Uitvoeringsbepaling bij artikel 49

De catechese zal worden gegeven in opdracht en onder toezicht van de kerkenraad, in de regel door een dienaar des Woords. De catechese wordt gegeven in directe aansluiting aan de Heilige Schrift; als voornaamste leerboek zal daarbij dienst doen de Heidelbergse Catechismus. Voor het overige is de keuze van de leerboeken en de andere leermiddelen toevertrouwd aan de dienaar des Woords, die daarover met de kerkenraad overleg pleegt.

Uitvoeringsbepaling bij artikel 53

Ten aanzien van degenen die uit een andere dan een Gereformeerde Kerk in de gemeente opgenomen worden, zal de doop alleen erkend worden, wanneer vaststaat dat deze in of vanwege een christelijke kerk of een kring van christenen, door een aldaar bevoegd geacht persoon, in de naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes bediend werd.

Uitvoeringsbepaling bij artikel 54

Wie lid is geweest van een gemeente die de kinderdoop niet kent en in deze gemeente op zijn belijdenis is gedoopt kan lid in volle rechten van een gereformeerde kerk worden wanneer hij de belijdenis van deze kerken kan onderschrijven. Zijn doop wordt dan gerekend als de doop van de in artikel 54 genoemden.

Uitvoeringsbepaling bij artikel 56

Voor het afleggen van openbare belijdenis des geloofs zal het daarvoor vastgestelde formulier worden gebruikt.

Voordat iemand wordt toegelaten tot het afleggen van deze openbare belijdenis des geloofs zal de kerkenraad een onderzoek instellen naar zijn beweegredenen en naar zijn leer en wandel; hierna zal zijn naam aan de gemeente ter goedkeuring worden voordragen.

Zij die uit een andere gemeente overkomen, zullen tot het Heilig Avondmaal toegang verkrijgen op grond van een overgelegde attestatie, voor zover deze getuigt van een gezonde leer en een godvrezende wandel.

Zij die uit een andere dan een Gereformeerde Kerk daartoe het verlangen kenbaar maken, zullen tot het Heilig Avondmaal toegang verkrijgen, nadat zij, op grond van een door de kerkenraad ingesteld onderzoek naar hun leer en wandel, in de gemeente zijn opgenomen. De kerkenraad kan daarbij bepalen dat vooraf door hen openbare belijdenis des geloofs moet worden afgelegd.

Uitvoeringsbepaling bij artikel 57

Het zal in de vrijheid van de kerken staan in ziekenhuizen, huizen voor bejaarden en dergelijke inrichtingen het Heilig Avondmaal in een afzonderlijke kerkdienst te doen bedienen voor hen die tot de avondmaalsviering gerechtigd zijn of daartoe naar het oordeel van de kerkenraad als gasten kunnen worden toegelaten.

Uitvoeringsbepaling bij artikel 59

De leiding van de kerkdiensten zal berusten bij de dienaar des Woords van de gemeente of bij een van haar dienaren, dan wel bij een andere, door de kerkenraad daartoe uitgenodigde bevoegde dienaar des Woords.

Indien een proponent voorgaat zal hij de leiding hebben. Hij zal zich daarbij onthouden van alle verrichtingen welke een ambtelijk karakter dragen.

Anderen dan dienaren des Woords of proponenten zijn gerechtigd tot het leiden van en het voorgaan in een kerkdienst, indien hun daartoe de bevoegdheid is verleend in overeenstemming met de door de synode vastgestelde bepalingen. Bij het uitoefenen van die bevoegdheid zullen zij zich onthouden van alle verrichtingen die een ambtelijk karakter dragen.

In de overige gevallen zal de leiding berusten bij een ambtsdrager of een ander, naar het oordeel van de kerkenraad geschikt, lid der gemeente en zal een naar het oordeel van de kerkenraad geschikte preek worden gelezen.

C. Bijlage: de ingezonden reacties van de kerken.

Opmerkingen van de KR van Boornbergum-Kortehemmen

Algemeen t.a.v. de doop:

“van gelovige ouders” : wordt hier mee bedoeld ouders die volgens de kerkorde belijdenis van hun geloof hebben afgelegd en tevens hun huwelijk in een kerkdienst hebben laten bevestigen. Duidelijkheid hieromtrent is wenselijk.

Art. 52- wat wordt onder getuigen verstaan

Art. 53- welke formulieren worden er gebruikt cq. geadviseerd.

Art. 54- wordt dit artikel aangevuld met de uitvoeringsbepaling als omschreven in de stukken bij de agenda. Hoe lezen: de gereformeerde belijdenis zijn gaan “onderschrijven” (*dit betreft een opmerking van de actuator, gevoegd bij de kerkenraadsagenda.*)

Hoe om te gaan met zij die op latere leeftijd de doop door onderdompeling in een evangelische gemeente hebben ondergaan (na het afleggen van een getuigenis), en lid willen worden van een vGKN-gemeente en deel willen nemen aan het Heilig Avondmaal.

Art. 58- hoe om te gaan met huisavondmaal. Huisavondmaal wordt op verzoek gehouden bij een gemeentelid thuis, samen met één of meer gemeenteleden (die niet of moeilijk ter kerke kunnen komen) en een ouderling ten tijde van de kerkdienst waarin het Heilig Avondmaal gevierd wordt en waarbij er via de kerktelefoon contact is met de kerk.

Art.61-Is dit niet te strikt geformuleerd? Hoeveel kerken houden zich hier nog aan?

Catechismusprediking is niet verkeerd, maar elke zondag gebeurt dat niet. Kan er niet beter staan: er zal geregeld uit gepreekt worden? “verplichte” prediking uit de Heidelb. Cat., of soepel mee om gaan zolang de bijbelgetrouwheid van de prediking en dus de kern van HC centraal staan.

Art., 62- Mbt het organiseren van diverse soorten diensten als bijv. welkomdienst, jeugddienst, praisedienst etc. is meer vrijheid gewenst t.a.v. de te volgen orde van dienst. welke liederen en psalmen;

Art. 64- Iets vriendelijker formuleren, ook in relatie tot de nabestaanden

Hfdst. 4

Wij begrijpen dat er in de kerkorde een hoofdstuk moet staan over de tucht. Toch vragen wij ons af hoe relevant het geschrevene in dit hoofdstuk is. Ook nu geldt: hoe vaak wordt dit toegepast en zouden we voor deze tijd geen andere formuleringen gevonden moeten worden? Een hoofdstuk over vermaan en tucht is goed, maar het moet wel zijn nut hebben.

Opmerkingen/Commentaar vGK Noordwolde

Art. 51. Over het algemeen was er moeite met het ‘zo spoedig mogelijk’. Het kan toch zijn dat er omstandigheden zijn dat het niet eerder kan. Tevens kunnen ouders aangeven het later te willen. En we geloven toch niet meer zoals vroeger dat ongedoopte kinderen niet behouden worden? Voorstel is om ‘zo spoedig mogelijk’ uit het artikel te halen.

Art. 52. Wij zouden graag willen dat de mogelijkheid er ook is als één der ouders belijdend lid is. Verder vroeg de kerkenraad af het nu zit met de daadwerkelijke doopvragen en de instemmingvragen, voor het geval één der ouders niet belijdend lid is. Graag handleiding daarvoor want de kerkenraad kwam daar niet uit.

Eén en ander wordt ook wel duidelijk bij het doopgesprek en de kerkenraad is uiteindelijk verantwoordelijk, maar een handleiding daarbij is zeer welkom.

Art. 56. De kerkenraad heeft in zoverre moeite met het artikel dat geheel uit lijkt te sluiten dat ingekomen leden vanuit een andere achtergrond die als belijdend lid worden aanvaard aan het avondmaal kunnen. Verzoek om de formulering van art. 75 GKO lid 3 en 4 aan te houden:

3. Zij die uit een andere gemeente overkomen, zullen tot het heilig avondmaal toegang verkrijgen op grond van een overgelegde attestatie, voor zover deze genoegzame waarborg biedt van een gezonde leer en een godvrezende wandel.

4. Zij die uit een andere dan een Gereformeerde Kerk daartoe het verlangen kenbaar maken, zullen tot het heilig avondmaal toegang verkrijgen, nadat zij, op grond van een door de kerkenraad ingesteld onderzoek naar hun leer en wandel, in de gemeente zijn opgenomen. De kerkenraad kan daarbij bepalen dat vooraf door hen openbare belijdenis des geloofs moet worden afgelegd.

Art. 58. Hoe het zit met het vieren van het avondmaal bij ouderen thuis? Dit graag opnemen, in een Ubp?

Art. 64. Verzoek om herformulering tot “.....op christelijke wijze de laatste eer zal worden bewezen..”.

Art. 65. Er onstond discussie over de rol van de synode. Waarom moet de kerk op de synode wachten als er iets dringends aan de hand is. Misschien is het goed om te benadrukken dat dit om iets zeer uitzonderlijks gaat en dan ook nog landelijk of globaal speelt, waarvoor een landelijk besluit wordt genomen.

Art.75 (reactie van één van de kerkenraadsleden). *Hier staat dat ook iemand die echtbreuk pleegt minimaal geschorst moet worden van het ambt..... Ik vindt dat heel moeilijk. Ik vind dat je dat niet kan maken. Zo ga je dan toch niet met iemand om, die het al zo moeilijk heeft. Ik weet gewoon niet hoe je hier mee om moet gaan. Ik denk dat je dat ook per geval moet bekijken, maar zo als het er nu in staat moet dit bij iedereen die zich laten scheiden.*

Opmerkingen van de Kerk van Garderen

In artikelen 57 en 58 staat dat de bediening van het Avondmaal in een openlijke samenkomst van de gemeente dient plaats te vinden. Betekent dit dat het uitgesloten wordt dat dit bij mensen thuis, bijvoorbeeld bij ziekte, onder toezicht van een ouderling en een diaken plaatsvindt?

In artikel 56 staat dat de kerkenraad alleen zij die Godvrezend leven mag toelaten tot het Heilig Avondmaal. De vraag is wie dit gaat controleren. Voorgesteld wordt om het woord toelaten te vervangen door nodigen. Verder kun je je afvragen of het bezwaarlijk is als een katholiek persoon bij ons aan het Avondmaal gaat. Gaarne een toelichting.

In artikel 61 staat dat eenmaal per zondag in de prediking de leer van Gods Woord verklaard moet worden zoals samengevat in de Heidelbergse Catechismus of in een van de andere erkende belijdenisgeschriften, iets wat wij vaak niet doen. Aangenomen wordt, omdat er staat ‘zoals samengevat’, er wordt bedoeld dat er in ieder geval één dienst moet zijn om het Woord te verkondigen. Men kan zich vinden in de uitleg dat er een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen de ochtend- en de middagdienst. Omdat niet helemaal duidelijk is wat er precies bedoeld wordt, gaarne enige toelichting.

In artikel 51 staat dat de doop zo spoedig mogelijk bediend moet worden. Aangenomen wordt dat hiermee is bedoeld dat we er niet laconiek mee om moeten gaan, bij voorbeeld zoals het

feit dat, wanneer je een cadeau krijgt van iemand en je laat het drie maanden onuitgepakt in de kast staan, dit waarschijnlijk betekent dat je niet veel op hebt met de gever. Naar aanleiding van artikel 60 wordt gevraagd hoe het zit met de Israël zondag. Hoewel deze natuurlijk altijd op een zondag valt, is het wel een goede gedachte om dit mee te nemen, door het bijvoorbeeld te omschrijven als een zondag met betrekking tot de verbondenheid met Israël. Gaarne reactie.

In artikel 62 wordt gesproken over goedgekeurde liederen. Hoe zit het dan met het liedboek van de kerken? Kan hier misschien een andere omschrijving voor komen? Gaarne reactie.

In artikel 64 wordt gesproken over de wijze van begraven. Hoe het dan zit met cremieren? Bedoeld is waarschijnlijk een voorkeur uit te spreken voor begraven, maar medewerking bij een crematie wordt hiermee tocht niet uitgesloten?

In artikel 74 wordt verschil gemaakt wordt tussen ambtsdragers en gemeenteleden in relatie met (hun) openbare en heimelijke zonden. Ambtsdragers kunnen volgens deze tekst niet voor hun heimelijke zonden geschorst worden. Verder staan in art. 75 een aantal grove zonden genoemd en daarbij staat dat deze bij andere kerkleden zorgen voor afsnijding. Het lijkt alsof hier een uitzondering gemaakt wordt.

In artikel 76 (Censura Morum) wordt geen verwijzing wordt gemaakt naar de kerkenraadsvergadering en dit zou er wel in thuis horen. Het zou bijvoorbeeld ook bij art. 26 kunnen worden opgenomen.

Frieschepalen-Siegerswoude over H.4

Voorstel van de kr is om in het kopje boven dit hoofdstuk het woord 'tucht' te vervangen door 'liefdevolle zorg' om direct duidelijk te maken vanuit welke gezindheid de tucht behoort te functioneren. Een artikel van ds Plantinga maakte in 1x duidelijk hoe het allemaal zit met die tucht, we zouden het graag op de een of andere manier aan de ko koppelen om alle misverstanden te voorkomen.

September 2006,

Zr J.J.Douma-van der Molen

Zr A.van Harten-Tip

Br B.Postma

Zr M.J.M.Sytsma-van Oeveren

Deelrapport van de Commissie Kerkorde over de reacties op de concept-kerkorde betreffende Hoofdstuk 5 en de voorstellen betreffende Hoofdstuk 3 en 4, alsmede enkele aanvullingen.

Er zijn geen reacties binnengekomen op Hoofdstuk 5 van de concept-kerkorde. Alleen de kerk van Boornbergum-Kortehemmen heeft gereageerd op de de voorstellen m.b.t. de nadere uitwerking van de Hoofdstukken 3 en 4.

De commissie doet tevens enkele voorstellen betreffende wijzigingen en uitvoeringsbepalingen.

A. Reactie op de opmerkingen uit de kerken:

a. De nummering van de artikelen is niet geheel juist.

Antwoord: Dit klopt. De opmerking over een eventuele Ubp bij Art. 57 moet zijn: bij Art.58; de voorgestelde Ubp bij Art.53 behoort bij Art.54, samen met de volgende Ubp.

b. Deelname van gasten aan het H.A.

Antwoord: In het deelrapport bij H.3 en 4 is voorgesteld dat de kerken zich zullen beraden over een gezamenlijk standpunt.

c. Art.3:51 gaat over bijbel en gereformeerden, in die volgorde.

Antwoord: het is de commissie niet duidelijk wat hiermee wordt bedoeld.

d. De mogelijkheid van het houden van huisavondmaal.

Antwoord: De kerken besluiten tijdens de volgende synodezitting hierover.

e. Te gebruiken Liedbundels.

Antwoord: Desgewenst beslissen de kerken hierover tijdens de volgende synodezitting.

f. Huiscatechese.

Antwoord: De formulering van Art.49 laat deze mogelijkheid open.

g. Ubp bij Art. 54.

Antwoord: De commissie zou dit niet in een Ubp willen vastleggen. Op deze ruime wijze geformuleerd staat hiermee ook voor degenen die de kinderdoop afwijzen de weg tot het ambt binnen de vGKN open; daarmee wordt de gehele sacramentsleer veranderd.

B. Voorstellen aan de synode:

De synode stelt de voorstellen betreffende de Hoofdstukken 3 en 4 van de conceptkerkorde en de erbij behorende Uitvoeringsbepalingen, behoudens de onder A. genoemde punten, vast.

In Artikel 77 staat 'De kerk is', terwijl in de andere artikelen 'de kerken zijn' staat. Voorgesteld wordt, dit te wijzigen in de kerken zijn'.

Uitvoeringsbepaling bij de Artikelen 77, 78, 79 en 80 (De laatste regel van Art.77 kan hierdoor vervallen.)

1. Ten behoeve van diverse gezamenlijke taken van de kerken zal de generale synode deputaten benoemen, aan wie wordt opgedragen de kerken met adviezen te dienen.
2. Samenwerking bij deze taken met andere dan Gereformeerde kerken en personen zal uitsluitend plaatsvinden overeenkomstig de door de synode vastgestelde richtlijnen.
3. De kerken kunnen voor deze bijzondere arbeid één of meer dienaren des Woords benoemen, die dan geacht zullen worden in dienst te staan van de gezamenlijke kerken, maar verbonden zullen zijn aan één der kerken.

In de ondertekeningsformulieren wordt 'het belijden' vervangen door 'de belijdenis', conform de formulering in de kerkorde.

De kerken spreken zich tijdens de volgende synodezitting uit over de vraag, met welke kerken van gereformeerd belijden geloofsgemeenschap bestaat, zodat zij vrij zijn predikanten uit die kerken uit te nodigen voor preekbeurten. Dit wordt opgenomen in de uitvoeringsbepalingen.

De kerken laten voor de zomer aan de commissie kerkorde weten, op welke wijze zij gasten toelaten tot de viering van het Heilig Avondmaal. Aan de hand hiervan wordt een Uitvoeringsbepaling bij Artikel 56 geformuleerd.

De kerken laten voor de zomer aan de commissie kerkorde weten of zij er behoefte aan hebben de mogelijkheid tot het vieren van het Heilig Avondmaal bij gemeenteleden thuis te geven. Indien dit het geval is zal een Uitvoeringsbepaling hierover bij Artikel 58 worden voorgesteld.

De kerken laten voor de komende synodezitting weten, welke liederenbundels zij geschikt achten voor gebruik in de erediensten. Hierover wordt zo mogelijk tijdens deze synodezitting besloten en desgewenst een Uitvoeringsbepaling bij Artikel 62 geformuleerd.

Uit vorige deelrapporten

(erkenning predikantenopleidingen) Uitvoeringsbepaling bij Artikel 5

De voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland erkennen voor de opleiding van haar predikanten de Theologische Universiteiten in Apeldoorn en Kampen (Broederweg).

Candidaten die hun opleiding aan de Protestantse Theologische Universiteit of aan een officieel erkende Theologische Universiteit in het buitenland hebben voltooid kunnen ook worden toegelaten tot de kerkelijke examens.

(hulpdiensten door emeriti) Uitvoeringsbepaling bij Artikel 6

Het is mogelijk dat een kerk een emeritus-verklaarde predikant beroept voor het vervullen van hulpdiensten. Een dergelijk beroep is altijd voor een beperkte tijdsduur; daarna kan het beroep hernieuwd worden. Voor het overige gelden alle bepalingen die ook voor predikanten gelden.

(onthefing uit het ambt zonder dat er gronden zijn voor tuchtuitoefening)

Uitvoeringsbepaling bij Art.14, lid 1

Wanneer een dienaar des Woords niet in staat is zijn kerk met stichting te dienen, is het mogelijk hem uit het ambt te ontheffen, zonder dat er sprake is van tuchtuitoefening. Hierbij zullen de zorgvuldigheid en procedures in acht worden genomen die ook bij tuchtuitoefening van toepassing zijn.

(predikanten die door gezinsomstandigheden –tijdelijk- niet meer in staat zijn het ambtswerk waartoe zij beroepen werden te vervullen, maar die de kerken wel zoveel als mogelijk willen blijven dienen)

Uitvoeringsbepaling bij Artikel 14, lid 2

Indien een predikant door omstandigheden, anders dan de bovenstaande of dan tuchtmaatregelen, ziekte of arbeidsongeschiktheid, tijdelijk niet in staat is reguliere ambtelijke arbeid te verrichten, terwijl hij niet wenst over te gaan tot een andere staat des levens, dan zal de kerkenraad, in samenwerking met de classis en de door de synode daartoe aangewezen deputaten, de betreffende predikant onderzoeken op zijn motivatie om in het ambt te willen blijven.

Bij een zuivere motivatie, waarbij de dienst aan de kerken voorop staat, zal de kerkenraad, in samenwerking met classis en deputaten, de betreffende predikant eervol ontheffen uit de actieve dienst aan de betrokken kerk. Genoemde deputaten zullen daarna beoordelen of de ambtelijke activiteiten van de betreffende predikant het rechtvaardigen, dat hij als dienaar des Woords gehandhaafd blijft.

(preekconsenthouders) Uitvoeringsbepaling bij Artikel 59. (De commissie stelt voor, voor de duidelijkheid dit woord toe te voegen aan deze Ubp, op de volgende wijze:)

De leiding van de kerkdiensten zal berusten bij de dienaar des Woords van de gemeente of bij een van haar dienaren, dan wel bij een andere, door de kerkenraad daartoe uitgenodigde bevoegde dienaar des Woords.

Indien een proponent voorgaat zal hij de leiding hebben. Hij zal zich daarbij onthouden van alle verrichtingen welke een ambtelijk karakter dragen.

Anderen dan dienaren des Woords of proponenten zijn gerechtigd tot het leiden van en het voorgaan in een kerkdienst, indien hun daartoe de bevoegdheid is verleend in overeenstemming met de door de synode vastgestelde bepalingen betreffende preekconsenthouders. Bij het uitoefenen van die bevoegdheid zullen zij zich onthouden van alle verrichtingen die een ambtelijk karakter dragen.

In de overige gevallen zal de leiding berusten bij een ambtsdrager of een ander, naar het oordeel van de kerkenraad geschikt, lid der gemeente en zal een naar het oordeel van de kerkenraad geschikte preek worden gelezen.

C. Bijlage: de ingezonden reacties van de kerken

Opmerkingen bij hoofdstuk 5 van de kerkorde. Zoals besproken op de kerkenraadsvergadering van de vGK Boornbergum Korteheemmen d.d. 6-3-07

B. Kerkorde. Een punt van bespreking zal zijn het concept van hs 5. Het gaat over de taken van de kerk naar buiten. Hier hebben de k.r. leden geen opmerkingen over.

Deelrapport kerkorde hs 3 en 4. We nemen de op tafel liggende voorstellen door.

Opmerkingen:

- a. Er klopt iets niet met de nummering, art 49 is b.v. art. 50 enz.
- b. Over het deelnemen van gasten aan het H.A. heeft de k.r. al eerder een besluit genomen. We vinden dat niet terug in het voorstel. Mensen die in de thuiskerk belijdend lid zijn mogen ook bij ons deelnemen zonder zich vooraf te melden.
- c. Art 3:51 gaat over bijbel en gereformeerden, in die volgorde.
- d. De mogelijkheid van huisavondmaal komt niet naar voren.
- e. We houden graag de regeling van het in gebruik nemen van een liedbundel in eigen hand.
- f. In de uitvoeringsbepaling bij art. 49 ook het houden van huiscatechisatie noemen.
- g. Bij artikel 54 zou een uitvoeringsbepaling opgenomen kunnen worden die aangeeft dat kerken na zorgvuldige afweging de geloofsdoop van een jongvolwassene, die de kinderdoop reeds heeft ondergaan binnen de gereformeerde kerk, er voor kunnen kiezen om deze volwassendoop te respecteren als grondslag voor belijdend lidmaatschap van de gemeente.

April 2007,

J.J.Douma-van der Molen

A.van Harten-Tip

B.Postma

M.J.M.Sytsma-van Oeveren

Deelrapport van de Commissie Kerkorde over de reacties op de conceptkerkorde betreffende Hoofdstuk 6 en de voorstellen betreffende Hoofdstuk 5, alsmede enkele aanvullingen zoals besloten op de synode d.d. 14 april te Frieschepalen.

De kerk van Garderen heeft een reactie gezonden op Hoofdstuk 6 van de conceptkerkorde. De kerk van Drachtster-Compagnie zond nog een reactie op Hoofdstuk 5 van de kerkorde. De

kerken van Frieschepalen-Siegerswoude en Harkema lieten weten geen commentaar op Hoofdstuk 6 te hebben.

De commissie heeft de ingezonden reacties behandeld en becommentarieerd en doet tevens enkele voorstellen betreffende wijzigingen en uitvoeringsbepalingen.

A. Reactie op de opmerkingen uit de kerken:

- Artikel 78: Hoe inhoudelijk gestalte te geven aan de verbondenheid tussen Israël en de christenen?

Dit zal met name moeten blijken uit de activiteiten van de kerken zelf. Een voorbeeld is het houden van een Israëlzondag, zoals vastgesteld ter synode. Desgewenst kunnen hiervoor deputaten benoemd worden, bij voorbeeld uit de Israëlcommissies van de kerken.

- Artikel 80: Vermelding ontbreekt van diaconale taken in binnen- en buitenland
Diaconale taken vallen onder art.22 en 23. Hierbij wordt het buitenland niet genoemd, maar wel verondersteld.

- Artikel 81: Wanneer geeft de kerk een attestatie mee? Hoe te handelen wanneer een lid zich uitschrijft en onttrekt en dus geen attestatie meekrijgt, maar later weer terugkomt?
Attestaties zijn getuigschriften betreffende gemeenteleden die bij hun vertrek door de ene kerk van het kerkverband aan een andere kerk van het kerkverband worden gezonden c.q. aan hen worden meegegeven om in te leveren bij de betreffende kerk. Per definitie kunnen zij dus ook niet gebruikt worden voor vertrek naar een kerk buiten het kerkverband. Attestaties bestaan niet, voor zij worden geschreven. Ook is een attestatie geen bewijsstuk dat eigendom is van een gemeentelid. Daarom kan er geen attestatie worden meegegeven aan iemand die zich laat uitschrijven. In het geval van vertrek uit de gemeente naar een kerk van een ander kerkverband of bij onttrekking kan aan het betreffende gemeentelid een gewaarmerkt schriftelijk bewijs van de bediening van de Heilige Doop en indien van toepassing het afleggen van Openbare Geloofsbelijdenis en kerkelijke huwelijksbevestiging, indien mogelijk voorzien van relevante gegevens, worden gegeven. Ook dient iedere kerk een register bij te houden van allen die lid van de gemeente zijn (geweest) met de bijbehorende gegevens. Zo kunnen ook op een later tijdstip gegevens worden geraadpleegd en desgewenst aan oud-gemeenteleden worden verstrekt.

- Artikel 84: Waarom vertegenwoordiging door een commissie van twee personen en niet meer?

Het betreft hier niet een vertegenwoordiging door een speciale of bijzondere commissie, maar in het algemeen de vertegenwoordiging van de plaatselijke kerk in burgerrechtelijke zin. Daarin wordt de kerk vertegenwoordigd door 2 personen, doorgaans de voorzitter en de scriba, tenzij de kerkenraad dit anders bepaalt. De kerkenraad kan ook – in bijzondere omstandigheden – besluiten een extra persoon als vertegenwoordiger aan te wijzen.

Voor alle duidelijkheid: in onder andere de versie van de conceptkerkcorde die in de Acta is afgedrukt is het bedoelde artikel 84 weggefallen. De tekst van dit artikel vindt u hierna. Dit betekent dat het daar afgedrukte Artikel 84 artikel 85 wordt, en Artikel 85 wordt 86. Ook het register moet worden aangepast.

ARTIKEL 84

Ten aanzien van het bestuur van de stoffelijke goederen wordt een kerk in en buiten rechte vertegenwoordigd door twee personen, die daartoe bij het nemen van het uit te voeren besluit door de kerkenraad zijn aangewezen.

De kerken worden voor het burgerlijk recht ten aanzien van vermogensrechterlijke aangelegenheden, die zij in classicaal of synodaal verband gemeenschappelijk hebben, vertegenwoordigd door de respectieve classicale of synodale vergaderingen, of door deputaten die door deze vergaderingen worden benoemd, geïnstrueerd en ontslagen, en die in al hun handelingen aan hun instructie gebonden zijn.

B. Voorstellen aan de synode:

De synode stelt de voorstellen betreffende de Hoofdstukken 5 van de conceptkerkorde en de erbij behorende Uitvoeringsbepalingen, behoudens de onder A. genoemde punten, vast.

De nummering van de artikelen 84, 85 en 86 wordt op orde gebracht.

In artikel 85/86 wordt 'kerk' vervangen door 'kerken'.

Gevraagd naar de kerken waarmee geloofsgemeenschap bestaat (art. 48) meent de commissie kerkorde dat dit kerken van gereformeerd belijden en gereformeerde kerkregering betreft. Hierbij valt te denken aan de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) en de Nederlandse Gereformeerde Kerken, hoewel op deze kerken niet de laatste aanduiding van toepassing is.

Uitvoeringsbepaling bij Art.48:

1. Met kerken en groepen van gereformeerde belijdenis en kerkregering in Nederland zullen betrekkingen aangeknoopt en onderhouden worden in het belang van het herstel van de eenheid. Alle daartoe geëigende middelen, ook wanneer deze plaatselijk ondernomen worden, zullen, voor zover doenlijk en verantwoord is, steun ontvangen van de kerkelijke vergaderingen.
2. Indien een kerkenraad besluit tot het instellen van gemeenschappelijke kerkdiensten met een van de in lid 1 bedoelde kerken, hetzij bij gelegenheid, hetzij regelmatig, of tot het aangaan van een andere verbintenis met één van deze kerken, zal hij daartoe niet anders overgaan dan na de gemeente hierover gehoord te hebben en met inachtneming van de door de generale synode terzake vastgestelde bepalingen.
3. Met andere dan de hiervoor bedoelde kerken in Nederland, die uit de Reformatie zijn voortgekomen dan wel sedert de Reformatie zich gevormd hebben, kunnen betrekkingen aangeknoopt en onderhouden worden in het belang van de samenwerking en het oefenen van christelijke gemeenschap.
4. Indien een kerkenraad besluit tot het instellen van gemeenschappelijke kerkdiensten met een van de in lid 3 bedoelde kerken, hetzij bij gelegenheid, hetzij regelmatig, of tot samenwerking met één van deze kerken, zal hij daartoe slechts overgaan na de gemeente erover gehoord te hebben en met inachtneming van de door de generale synode ter zake vastgestelde bepalingen.

C. Bijlage: de ingezonden reacties van de kerken

Reactie van Garderen:

- Is in artikel 84 het beperken tot twee personen niet enigszins eng? Waarom kan de commissie niet uit meerdere personen bestaan, c.q. zou er staan dat de commissie uit minimaal twee personen dient te bestaan?

- Ten aanzien van artikel 81 zijn er enige vragen. Wanneer geeft de kerk de attestatie mee? Hier blijkt enige onduidelijkheid over te zijn. Normaliter het zo dat wanneer mensen vertrekken naar een andere gemeente, de attestatie inderdaad wordt meegegeven. Als iemand zich onttrekt en niet naar een andere kerk gaat dan krijgt diegene zijn of haar attestatie niet mee. Een attestatie is namelijk een bewijsstuk en dit bewijs is niet nodig als iemand zich niet meer bij een kerk wil aansluiten. Maar hoe gaat het dan als iemand zich uitschrijft en later toch weer terugkomt? Zou ook opgenomen moeten worden wat er met de attestatie wordt gedaan als mensen zich onttrekken of nog niet weten naar welke gemeente ze zullen gaan?

Reactie Frieschepalen-Siegerswoude:

Aangaande de conceptkerkorde hebben wij geen commentaar of opmerkingen.

Reactie Drachtster-Compagnie:

Graag willen wij als kerkenraad reageren op de hoofdstukken 5 en 6 die op de volgende synode vergadering besproken zullen worden.

Over artikel 78: Hoe wenst u inhoudelijk gestalte te geven aan de verbondenheid tussen Israel en de Christenen.

Over artikel 80: Moet hier niets bij komen te staan over diaconale taken in binnen en buitenland, in dit hoofdstuk staat hier niets over vermeldt.

Reactie van Harkema:

Reactie betreffende deelrapport hoofdstuk 5 en 6. vGK-Harkema heeft hier inhoudelijke geen op of aanmerkingen op met dien verstande dat het geheel moeilijk leesbaar blijft i.v.m. moeilijk woordgebruik. Zoals Harkema dat al reeds eerder heeft aangegeven zouden wij graag zien dat dat aangepast werd.

Oktober 2007,

J.J.Douma-van der Molen

A.van Harten-Tip

B.Postma

M.J.M.Sytsma-van Oeveren

**Herzien Concept
Kerkorde
van de voortgezette Gereformeerde Kerken
in Nederland**

februari 2008

Inhoud Kerkorde

Inleiding (art.1)	
HOOFDSTUK 1 : DE AMBTEN IN DE KERK	
I. Algemene bepalingen (art. 2-4)	
II. De dienaren des Woords (art. 5-17)	
III. De opleiding tot de dienst des Woords (art. 18-20)	
IV. De ouderlingen en diakenen (art. 21-25)	
HOOFDSTUK 2 : DE VERGADERINGEN VAN DE KERK	
I. Algemene bepalingen (art. 26-30)	
II. De kerkenraad (art. 31-36)	
III. De meerdere vergaderingen (art. 37-47)	
HOOFDSTUK 3: LEER, SACRAMENTEN EN EREDIENST VAN DE KERK (art.48-65).....	
HOOFDSTUK 4 : HET VERMAAN EN DE TUCHT VAN DE KERK (art.66-76)	
HOOFDSTUK 5: TAAK EN BETREKKINGEN VAN DE KERK NAAR BUITEN (art.77-80).....	
HOOFDSTUK 6 : SLOTBEPALINGEN (art.81-85)	
UITVOERINGSBEPALINGEN.....	
REGISTER.....	
HUISHOUELIJK REGLEMENT VOOR DE SYNODE.....	
CONCEPTEN EN MODELLEN.....	

Overall waar met betrekking tot personen ‘hij’ staat kan ook ‘zij’ worden gelezen.
Uitvoeringsbepalingen komen alleen voor bij artikelen van de Kerkorde waarbij een * is gebruikt.

Concept KERKORDE VAN DE Voortgezette GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

Inleiding

ARTIKEL 1

Naar het apostolisch voorschrift van 1 Korintiërs 14 : 40, dat in de gemeente van Christus alles betamelijk en in goede orde hoort te geschieden, wordt in deze kerkorde een aantal artikelen gegeven waarnaar zal worden gehandeld met betrekking tot het leven in en werken van de kerken, met het oog op het volbrengen van de taak, waartoe zij naar de Heilige Schrift en haar belijdenis geroepen zijn.

HOOFDSTUK 1

De ambten in de kerk

I. Algemene bepalingen

ARTIKEL 2

De ambten, waaraan in opdracht van Christus het dienstwerk in de gemeente is toevertrouwd, zijn binnen de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland (vGKN) die van dienaar des Woords, van ouderling en van diaken. Sommigen van de predikanten zullen afgezonderd worden voor de opleiding tot de dienst des Woords, anderen voor het zendingswerk.

ARTIKEL 3

Niemand zal in de kerk enig ambt vervullen zonder daartoe op wettige wijze geroepen en daarin bevestigd te zijn. Voor de roeping tot enig ambt komen slechts in aanmerking belijdende leden, die voldoen aan de in de Heilige Schrift voor ambtsdragers gestelde eisen.

ARTIKEL 4

De roeping tot het vervullen van een ambt wordt uitgebracht door de kerkenraad. De kerkenraad brengt deze roeping uit op grond van een onder zijn leiding gehouden verkiezing door de gemeente. Deze verkiezing geschiedt uit een aantal door de kerkenraad voorgestelde kandidaten. De kerkenraad kan de leden der gemeente tevoren in de gelegenheid stellen de aandacht te vestigen op voor het ambt geschikte personen.

De verkiezing geschiedt, na gebed, door de stemgerechtigde leden van de gemeente overeenkomstig de door de kerkenraad vastgestelde regeling.

De kerkenraad zal de namen van de geroepen ambtsdragers op twee achtereenvolgende zondagen aan de gemeente voordragen om haar goedkeuring te verkrijgen met het oog op hun bevestiging. Indien geen bezwaren zijn ingekomen of de kerkenraad de ingebrachte bezwaren niet voldoende gegrond acht, zal de bevestiging in een kerkdienst plaats hebben, met gebruikmaking van de daarvoor vastgestelde formulieren.

II. De dienaren des Woords

ARTIKEL 5

Voor de toelating tot het ambt van dienaar des Woords is een door de kerken erkende theologische opleiding vereist.

Degene die een zodanige opleiding ontvangen heeft en staat naar het ambt van dienaar des Woords, dient zich te onderwerpen aan een kerkelijk examen.

De deputaten daarvoor aangewezen door de synode nemen het examen af ten overstaan van de classis waaronder de kerk ressorteert waar de kandidaat is ingeschreven. Dit examen zal zowel de leer als het leven van de kandidaat betreffen. De classis stelt diegene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd, op voorstel van de deputaten van de synode, beroepbaar, tenzij zij daartegen gepronede bezwaren heeft. *

ARTIKEL 6

De beroeping van een kandidaat of van een dienaar des Woords zal geschieden door de gemeente, onder leiding van de kerkenraad en met goedkeuring van de classis, waar de beroepene een goede kerkelijke attestatie inzake leer en leven heeft te tonen. Nadat zijn naam op twee opeenvolgende zondagen aan de gemeente is meegedeeld en geen wettig bezwaar is ingebracht, volgt de bevestiging met gebruikmaking van het vastgestelde formulier. *

ARTIKEL 7

Kandidaten en dienaren des Woords die beroepen worden als dienaar des Woords voor bijzondere arbeid zullen verbonden worden of blijven aan een gemeente. De verhouding waarin zij tot de betrokken kerk staan zal geregeld worden onder goedkeuring van de classis. Onder bijzondere arbeid wordt verstaan de kerkelijke arbeid in missionaire dienst, in verpleeghuizen, ziekenhuizen, gevangenissen enzovoorts.

ARTIKEL 8

Wie geen door de kerken erkende theologische opleiding heeft gevolgd kan niet toegelaten worden tot de dienst des Woords en van de sacramenten, tenzij op overtuigende wijze blijkt dat hij die gaven bezit, die voor een dienaar des Woords onmisbaar zijn, zoals een levend geloof, nederigheid, ingetogenheid, gezond verstand, onderscheidingsvermogen en welsprekendheid. De beoordeling of dit het geval is geschiedt door de deputaten belast met het afnemen van het kerkelijk examen ten overstaan van de classis waaronder zijn woonplaats ressorteert. Na een gunstig oordeel van de classis zal gehandeld worden volgens de door de synode vastgestelde regeling. *

ARTIKEL 9

Voorgangers die zich sinds kort gevoegd hebben bij een van de kerken en niet afkomstig zijn uit een kerk waarmee kerkelijke gemeenschap wordt onderhouden, zullen slechts met grote voorzichtigheid tot het ambt van dienaar des Woords worden toegelaten. Daarbij zullen de desbetreffende algemene kerkelijke bepalingen in acht worden genomen. Indien de classis en de deputaten van de synode dit noodzakelijk achten, zullen deze zogeheten proponenten eerst een proeftijd moeten vervullen.

ARTIKEL 10

Een dienaar des Woords mag geen beroep naar een andere gemeente aannemen zonder tijdig overleg met en toestemming van zijn kerkenraad en zonder instemming van de classis. Ook mag een andere kerk hem niet ontvangen zonder de daartoe vereiste akten van ontslag in orde te hebben bevonden.

ARTIKEL 11

De kerkenraad is verplicht namens de gemeente, die hij hierin vertegenwoordigt, haar predikanten naar behoren van levensonderhoud te voorzien.

ARTIKEL 12

Een dienaar des Woords zal, wanneer hij eenmaal op de bovenomschreven wijze wettig beroepen is, zijn leven lang aan de dienst van de kerken verbonden zijn. Daarom is het hem niet toegestaan zich tot een andere staat des levens te begeven dan om gewichtige redenen, die ter kennis van de classis gebracht en door haar beoordeeld moeten worden na advies van de deputaten van de synode te hebben ingewonnen. *

ARTIKEL 13

Wanneer een predikant door ouderdom, ziekte of andere oorzaken niet meer in staat is zijn ambtswerk te verrichten, behoudt hij niettemin de eer en naam van dienaar des Woords. De kerk die hij gediend heeft zal hem op gepaste wijze onderhouden. Deze verplichting geldt ook

met betrekking tot weduwen en wezen van de predikanten.

*

ARTIKEL 14

Wanneer een dienaar des Woords om de hierboven vermelde of andere reden zijn dienst voor een tijd moet onderbreken, wat niet zal gebeuren zonder advies van de kerkenraad, behoudt deze raad te allen tijde het recht hem terug te roepen.

*

ARTIKEL 15

Niemand mag in een andere kerk het Woord of de sacramenten bedienen zonder toestemming van de kerkenraad van die kerk.

ARTIKEL 16

De taak van de dienaren des Woords is trouw voor te gaan in de gebeden en in de bediening van het Woord -zowel binnen als buiten de gemeente- en de bediening van de sacramenten. Predikanten behoren toe te zien op hun mede-ambtsdragers en op de gemeente, en samen met de ouderlingen de tucht te bedienen en te zorgen, dat alles op gepaste wijze en ordelijk gebeurt.

ARTIKEL 17

Ten aanzien van de dienaren des Woords zal zoveel mogelijk gestreefd worden naar gelijkheid, zowel wat betreft de plichten als de rechten die hun ambtswerk met zich brengt, een en ander ter beoordeling van de kerkenraad en, indien nodig, van de classis. Hetzelfde beginsel dient ook in acht te worden genomen met betrekking tot ouderlingen en diakenen.

III. De opleiding tot de dienst des Woords

ARTIKEL 18

Voor de verzorging van de opleiding van predikanten zal de synode deputaten benoemen die in verband hiermee contacten zullen leggen en regelingen zullen treffen.

ARTIKEL 19

Wanneer de kerken iemand afzonderen voor de opleiding tot de dienst des Woords behoort deze persoon trouw te blijven aan de Heilige Schrift en de zuivere leer. Een dergelijke docent blijft op de wijze van emeritipredikanten verbonden aan de kerk die hij gediend heeft en houdt de rechten van een dienaar des Woords.

ARTIKEL 20

De kerken zullen ernaar streven, dat er studenten in de theologie zijn. Zij zullen, als dit nodig is, financiële steun verlenen.

IV. De ouderlingen en diakenen

ARTIKEL 21

De taak van de ouderlingen is, tezamen met de dienaar des Woords, over de gemeente de herderlijke zorg uit te oefenen, over haar en over de mede-ambtsdragers het opzicht te hebben en het vermaan en de tucht te oefenen, de leden der gemeente trouw te bezoeken en ook te proberen anderen voor Christus te winnen.

ARTIKEL 22

De taak van de diakenen is gelden en goederen in te zamelen ter voorziening in de nood van de behoeftigen. Het ingezamelde zullen zij trouw en ijverig naar gelang van de behoefte, na onderling overleg, besteden, mensen in nood zo mogelijk bezoeken en troosten en bevorderen dat de ter beschikking gestelde middelen goed worden gebruikt. Met het oog hierop zullen zij de leden der gemeente opwekken en zo toerusten, dat ook dezen in woord en daad aan hen die geen helper hebben dienstbaar zullen zijn.

Van hun beleid hebben de diakenen rekening en verantwoording te doen aan de gehele kerkenraad en desgevraagd kunnen zij dit doen aan de leden van de gemeente op een door de kerkenraad vast te stellen tijd en wijze.

ARTIKEL 23

De diakenen zullen zo nodig, hetzij met andere diaconieën, hetzij met instellingen die zich bewegen op het terrein van diaconaal en maatschappelijk werk, geregeld contact onderhouden, en zo mogelijk samenwerken voor de uitoefening van hun ambtelijke opdracht.

ARTIKEL 24

De ouderlingen en de diakenen zullen gedurende een door de kerkenraad vast te stellen periode zitting hebben. De kerkenraad kan deze periode voor eenmaal met één jaar verlengen; hij zal dan mededeling aan de gemeente doen van de redenen daarvoor.

In de regel zal ieder jaar een deel van hen aftreden. De aftredenden zullen niet meteen herkiesbaar zijn, tenzij het naar het oordeel van de kerkenraad voor het welzijn van de gemeente nodig is één of meer van hen opnieuw aan de gemeente ter verkiezing voor te stellen.

ARTIKEL 25

Ouderlingen, diakenen, dienaren des Woords en docenten aan een theologische opleiding zullen bij hun bevestiging in het ambt dan wel de aanvaarding van hun taak blijk geven van hun instemming met de gereformeerde belijdenis door ondertekening van een formulier dat door de synode is vastgesteld.

Zij die met goed gevolg het kerkelijk examen hebben afgelegd, zullen in de bijeenkomst van de classis, waarin de beroepbaarstelling plaatsvindt, van diezelfde instemming blijk geven door ondertekening van een afzonderlijk formulier, dat door de synode is vastgesteld.

HOOFDSTUK 2

De vergaderingen van de kerk

I. Algemene bepalingen

ARTIKEL 26

Bij de opening en de sluiting van alle vergaderingen zal de Here met gebed en dankzegging worden aangeropen.

ARTIKEL 27

De regering van de kerk en het opzicht en de tucht in de kerk zijn toevertrouwd aan haar vergaderingen.

Er zijn drie onderscheiden vergaderingen: de kerkenraad, de classis en de synode.

ARTIKEL 28

Zij die naar de meerdere vergaderingen worden afgevaardigd behoren hun geloofsbrieven en instructies, ondertekend door hen die ze hebben afgevaardigd, mee te brengen. Deze personen hebben stemrecht, behalve in aangelegenheden die hun persoon of kerken in het bijzonder betreffen.

ARTIKEL 29

In deze vergaderingen zullen geen andere dan kerkelijke zaken behandeld worden. Dat dient op kerkelijke wijze te gebeuren. In meerdere vergaderingen behoort alleen behandeld te worden wat in de mindere vergadering niet kon worden afgedaan, of wat behoort tot de kerken van de meerdere vergadering in het algemeen.

ARTIKEL 30

Als iemand van oordeel is dat hem door een uitspraak van een mindere vergadering onrecht is aangedaan, als hij een besluit van een vergadering in strijd acht met bepalingen van de kerkorde of als hij door woord of daad het welzijn van de kerk geschaad acht, kan hij in appèl gaan bij de meerdere vergadering.

Als iemand het besluit van een vergadering in strijd acht met duidelijke uitspraken van het Woord van God is hij verplicht in appèl te gaan bij de meerdere vergadering.

De uitspraak die bij meerderheid van stemmen is gedaan zal als bindend worden aanvaard, tenzij bewezen wordt dat zij in strijd is met het Woord van God of met de kerkorde.

Onverminderd het recht van appèl bestaat de mogelijkheid bij de eerstvolgende gelijksoortige vergadering een verzoek tot revisie van een gedane uitspraak in te dienen. Dit verzoek dient op dezelfde wijze met redenen omkleed te zijn als een appèl of dient anderszins een element te bevatten dat bij het doen van de uitspraak buiten beschouwing was gebleven of onvoldoende was gewogen. *

II. De kerkenraad

ARTIKEL 31

In alle kerken zal een kerkenraad zijn, bestaande uit de dienaren des Woords, de ouderlingen en de diakenen, welke regelmatig zal samenkomen.

*

ARTIKEL 32

De taak van de voorzitter is om dat aan de orde te stellen en toe te lichten wat behandeld moet worden, toe te zien dat een ieder op zijn beurt spreekt, hen die te scherp en strijdlustig zijn in het spreken te vermanen en indien hij geen gehoor vindt het zwijgen op te leggen. Zijn taak eindigt wanneer de vergadering uiteen gaat.

ARTIKEL 33

In alle vergaderingen zal naast de voorzitter een scriba optreden, om zorgvuldig te notuleren hetgeen het vastleggen waard is.

ARTIKEL 34

Alleen met instemming van de classis kunnen in een plaats voor het eerst of opnieuw de ambten worden ingesteld. Bij opheffing van gemeenten is het advies van de classis nodig.

ARTIKEL 35

In plaatsen, waar geen kerkenraad kan zijn en toch leden wonen, zullen deze leden door de classis onder de zorg van een naburige kerkenraad gesteld worden.

ARTIKEL 36

De diakenen zullen regelmatig bijeenkomen om onder aanroeping van de Here de diaconale aangelegenheden te behandelen.

III. De meerdere vergaderingen

ARTIKEL 37

De classis heeft over de kerkenraad hetzelfde gezag als de synode over de classis.

ARTIKEL 38

De classicale vergaderingen bestaan uit de kerken van het classicale ressort, die elk een dienaar des Woords, een ouderling en een diaken, voorzien van behoorlijke credentiebrieven, afvaardigen. Wanneer een kerk vacant is worden twee ouderlingen en een diaken afgevaardigd. De classis vergadert minstens twee maal per jaar. Door de voorzitter wordt onder meer aan de afgevaardigden gevraagd of er iets is, waarin zij het oordeel en de hulp van de classis vragen of nodig hebben.

Tenslotte worden in de laatste vergadering voor de synode de afgevaardigden naar deze synode verkozen. *

ARTIKEL 39

Als aan een kerk twee of meer predikanten zijn verbonden zal ernaar gestreefd worden dat zij beurtelings worden afgevaardigd naar de classicale vergadering.

ARTIKEL 40

De classis zal voor elke vacante gemeente een predikant als consulent aanwijzen die ter wille van de goede orde de kerkenraad met advies zal dienen, in het bijzonder bij het beroepingswerk. Beroepsbrieven moeten mede door hem ondertekend worden.

ARTIKEL 41

De classis zal eenmaal per twee jaar ten minste twee van de meest ervaren en geschikte dienaren des Woords aanwijzen, om in alle kerken visitatie te verrichten. Zij kan naast deze dienaren des Woords ook hiervoor geschikte ouderlingen aanwijzen.

De visitatoren zullen onderzoeken of de ambtsdragers zowel persoonlijk als gezamenlijk hun taak trouw vervullen, zich aan de zuivere leer houden, de bepalingen van de kerkorde naleven en zo goed zij kunnen met woord en daad de opbouw en de uitbreiding van de gemeente bevorderen.

Het doel van de visitatie is het tijdig vermanen van ambtsdragers bij wie in een of ander opzicht nalatigheid geconstateerd wordt, en het met raad en daad meewerken aan de vrede, de opbouw en het welzijn van de kerken.

Buitengewone visitatie kan ook plaats vinden op verzoek van een kerkenraad of van leden van een gemeente.

De visitatoren zullen van hun bevindingen schriftelijk rapport uitbrengen aan de classis.

ARTIKEL 42

Iedere kerk heeft behoorlijke zorg te dragen voor haar archief. Dit geldt eveneens voor de classis en de synode.

ARTIKEL 43

De instructies van de zaken die in meerdere vergaderingen moeten worden behandeld mogen niet worden ingediend, voordat over de daarin voorgestelde punten de besluiten van de voorgaande synoden gelezen zijn, opdat dat wat afgehandeld is niet opnieuw voorgesteld wordt, tenzij men oordeelt dat het moet worden veranderd.

ARTIKEL 44

Elke twee jaar -tenzij de omstandigheden anders vereisen- komen afgevaardigden van de classes samen als synode. Naar de synode worden uit iedere classis drie dienaren des Woords, drie ouderlingen en een diaken afgevaardigd. Aan het einde van de vergadering zal een kerk worden aangewezen om de volgende synode samen te roepen.

ARTIKEL 45

De synode zal twee soorten deputaten benoemen: deputaten voor de uitvoering van de zaken die tot haar taak behoren en deputaten die gezamenlijk, of ten minste met drie personen, bij de kerkelijke examens van de kandidaten tegenwoordig zijn. Bovendien zullen de eerstgenoemde deputaten in alle voorkomende moeilijkheden aan de classes hulp bieden, opdat eenheid, orde en zuiverheid van de leer bevestigd en behouden worden. Zij hebben van al hun handelingen te rapporteren aan de synode. *

ARTIKEL 46

Zo mogelijk zullen, naast vergaderingen met beslissingsbevoegdheid, meerdere vergaderingen worden belegd om elkaar te ontmoeten en met en van elkaar te leren.

ARTIKEL 47

Over de relatie met kerken in het buitenland beslist de synode.

Met kerken van gereformeerd belijden in binnen- en buitenland zal zoveel mogelijk kerkelijke gemeenschap worden geoefend. *

HOOFDSTUK 3

LEER, SACRAMENTEN EN EREDIENST VAN DE KERK

ARTIKEL 48

De kerken belijden het christelijk geloof in gehoorzaamheid aan de Heilige Schrift, zoals verwoord in de drie algemene belijdenisgeschriften en de drie formulieren van enigheid.

ARTIKEL 49

De kerken zullen erop toezien, dat de kinderen van de gemeente binnen de gemeente catechese ontvangen en zoveel mogelijk op christelijke scholen onderwezen worden. De kerken zullen van alle gelegenheden om op andere scholen onderwijs in de christelijke godsdienst te doen geven zoveel mogelijk gebruik maken. *

ARTIKEL 50

Voor het weren van valse leer en dwaling, die via lectuur en andere communicatiemiddelen het leven van de gemeente bedreigen, zullen de predikanten en de ouderlingen onderricht en bijbelse tegenargumenten geven, waarschuwen en vermanen, zowel in de prediking als bij het catechetisch onderwijs en het huisbezoek.

ARTIKEL 51

Aan de kinderen van de gelovigen zal de doop als teken en zegel van Gods verbond zo spoedig mogelijk bediend worden in de openbare eredienst.

ARTIKEL 52

De kerkenraad zal zorg dragen dat aan de kinderen van gelovige ouders het sacrament van de doop wordt bediend en dat deze ouders bij de bediening van de heilige doop de daaraan verbonden verplichtingen op zich nemen. De doopvragen kunnen alleen beantwoord worden door belijdende leden. Wanneer het nodig is dat er getuigen bij de doop optreden, behoren dezen personen te zijn, die de zuivere leer toegedaan en onbesproken van wandel zijn.

ARTIKEL 53

De dienaren des Woords zullen bij de doopbediening, zowel van jonge kinderen als volwassenen, de daarvoor opgestelde formulieren gebruiken.

ARTIKEL 54

Zij die niet als kind gedoopt zijn, zullen de heilige doop pas ontvangen, nadat zij door de beantwoording van de in het daarvoor vastgestelde formulier opgenomen vragen openbare belijdenis van hun geloof hebben afgelegd. *

ARTIKEL 55

De namen van de gedoopten, en ook van de ouders en eventuele getuigen, en de datum van de doop zullen volledig in het doopregister opgetekend worden.

ARTIKEL 56

Tot het Heilig Avondmaal zal de kerkenraad alleen hen toelaten die belijdenis van het geloof naar de gereformeerde leer hebben gedaan en godvrezend leven.

*

ARTIKEL 57

Iedere kerk zal het avondmaal op die wijze vieren als naar haar oordeel het meest tot stichting van de gemeente dienen kan, met dien verstande dat de tekenen van brood en wijn naar de inzetting van Christus gebruikt zullen worden en dat het formulier van het avondmaal en de daarin opgenomen gebeden zullen worden gevolgd.

ARTIKEL 58

De bediening van het avondmaal mag alleen plaats hebben onder toezicht van ouderlingen, volgens kerkelijke orde en in een openlijke samenkomst van de gemeente. Het avondmaal des

Heren zal minstens eens per drie maanden, na gehouden voorbereiding, worden gevierd.

*

ARTIKEL 59

Op de zondag, als de dag des Heren, zal de gemeente tweemaal samenkomen onder de bediening van het Woord. Het samenkomen op andere dagen wordt aan het oordeel van de kerkenraad overgelaten.

*

ARTIKEL 60

De kerkenraad zal de gemeente ten minste eenmaal op het Kerstfeest, de Goede Vrijdag en de Hemelvaartsdag samenroepen. Ook zal hij zoveel mogelijk zorg dragen dat kerkdiensten worden gehouden op de Oudejaars- en de Nieuwjaarsdag en op de bid- en dankdagen voor gewas en arbeid. Het wordt aan de eigen keuze van de kerken overgelaten kerkdiensten te houden op de tweede feestdagen.

ARTIKEL 61

De kerkenraad zal er zorg voor dragen dat zo mogelijk eenmaal per zondag in de prediking de leer van Gods Woord verklaard wordt zoals die samengevat is in de Heidelbergse Catechismus of in een van de andere erkende belijdenisgeschriften.

ARTIKEL 62

Om de erediensten herkenbaar en betrouwbaar te houden zal in de regel de orde van dienst zoals die door de synode is goedgekeurd worden gevolgd. Ook zullen de Psalmen en de door de synode goedgekeurde liederen worden gezongen.

ARTIKEL 63

De kerkenraden zullen erop toezien, dat de leden der gemeenten hun huwelijk aangaan met inachtneming van de geboden van God en het ten overstaan van de overheid voltrokken huwelijk in een kerkdienst laten bevestigen, waarbij één van de daarvoor vastgestelde formulieren zal worden gebruikt.

Onder huwelijk wordt naar bijbelse norm verstaan de verbintenis tussen één man en één vrouw.

ARTIKEL 64

De kerkenraden zullen er aan meewerken dat de leden der gemeenten die gestorven zijn op christelijke wijze begraven worden. Er zal op worden toegezien dat in deze dienst niet de overledene maar de bediening van het Woord centraal staat.

ARTIKEL 65

In geval van buitengewone omstandigheden van kerk en wereld zullen biddagen worden uitgeschreven door de classis die daarvoor door de laatste synode is aangewezen.

HOOFDSTUK 4

HET VERMAAN EN DE TUCHT VAN DE KERK

ARTIKEL 66

De kerkelijke tucht zal naar het Woord van God en tot Zijn eer bediend worden. Zij heeft ten doel dat de zondaar met God, de gemeente en zijn naaste verzoend wordt en de gegeven aanstoot uit de gemeente van Christus wordt weggenomen.

Het vermaan en de tucht, welke door de kerkenraad geoefend worden, laten onaangestast de roeping die op alle leden der gemeente rust om op elkaar in broederlijke liefde toe te zien en zo nodig elkaar te vermanen en dit vermaan ter harte te nemen.

Aangezien de kerkelijke tucht geestelijk van aard is, ontslaat zij niet van de burgerlijke rechtspraak.

ARTIKEL 67

Wanneer iemand tegen de zuiverheid van leer of wandel zondigt door heimelijke zonde, zodat hij geen openbare ergernis gegeven heeft, zal de regel worden nageleefd die Christus duidelijk voorschrijft in Matteüs 18: 15-18.

ARTIKEL 68

De heimelijke zonden waarover de zondaar na persoonlijke broederlijke vermaning (Mat.18:15) of na herhaling daarvan onder twee of drie getuigen (Mat.18:16) berouw toont, worden niet voor de kerkenraad gebracht.

ARTIKEL 69

Wanneer iemand over een heimelijke zonde door twee of drie personen in liefde vermaand is en aan die vermaning geen gehoor geeft of wanneer iemand een openbare zonde gedaan heeft, zal dit aan de kerkenraad meegedeeld worden (Mat.18:17). Hierbij zal de kerkenraad hoor en wederhoor toepassen.

ARTIKEL 70

Wanneer iemand zich bekeert van een openbare zonde of van een geheime zonde die moest worden meegedeeld aan de kerkenraad, zal de kerkenraad zijn schuldbelijdenis aanvaarden als daarbij voldoende tekenen van berouw gezien worden. De kerkenraad zal beoordelen of van deze verzoening mededeling aan de gemeente gedaan moet worden.

ARTIKEL 71

Wanneer iemand de kerkelijke vermaning hardnekkig verwerpt of een openbare of in ander opzicht ernstige zonde begaan heeft zal de kerkenraad hem de toegang tot het avondmaal van de Here ontzeggen.

Indien deze persoon na talrijke daarop volgende vermaningen geen berouw toont zal de kerkenraad als uiterste remedie tenslotte tot afsnijding overgaan, waarbij het daarvoor vastgestelde formulier dient te worden gebruikt. Niemand mag worden geëxcommuniceerd zonder instemming van de classis.

ARTIKEL 72

Voordat de kerkenraad –na de ontzegging van het avondmaal en de daarop gevolgde vermaningen – tot de afsnijding overgaat, zal hij de gemeente in kennis stellen van de hardnekkigheid van de zondaar. Daarbij zullen genoemd worden zijn zonde en de vele pogingen om hem tot inkeer te brengen door bestraffing, ontzegging van het avondmaal en talrijke vermaningen. De gemeente zal aangespoord worden hem aan te spreken en voor hem te bidden. Hiervoor zal driemaal een afkondiging gebruikt worden. Om de zondaar nog te ontzien zal in de eerste afkondiging zijn naam niet genoemd worden.

In de tweede zal, met de in artikel 71 bedoelde instemming van de classis, zijn naam genoemd worden.

In de derde zal de kerkenraad aan de gemeente medelen dat hij zich niet bekeert; op deze wijze zal de excommunicatie de stilzwijgende instemming van de gemeente hebben. Over het tijdsverloop tussen de afkondigingen beslist de kerkenraad.

ARTIKEL 73

Indien iemand die van de gemeente werd afgesneden in de weg van oprecht berouw zich bekeert en verzoening met God en de gemeente wenst zal de kerkenraad, na zich van de oprechtheid van zijn berouw overtuigd te hebben, dit aan de gemeente medelen. Indien er geen wettige bezwaren ingebracht worden zal hij weer in de gemeenschap van de kerk opgenomen worden met gebruikmaking van het daarvoor vastgestelde formulier.

ARTIKEL 74

Wanneer dienaren des Woords, ouderlingen of diakenen een openbare grove zonde bedrijven zullen de ouderlingen en de diakenen, direct na voorafgaand onderzoek door de kerkenraden van de plaatselijke en de meest nabij gelegen gemeente, uit hun ambt ontzet worden. De dienaren des Woords zullen in zo'n geval geschorst worden, waarna de classis met advies van deputaten naar Art. 45 K.O. beoordeelt of zij afgezet moeten worden.

ARTIKEL 75

Onder de grove zonden die met schorsing of afzetting behoren gestraft te worden zijn de voornaamste: het aanhangen en verspreiden van onbijbelse leer, openbare scheurmaking, godslastering, occultisme, verzaking van het ambtswerk, het zich toe-eigenen van de taken van een andere ambtsdrager, laster, meened, echtbreuk, overspel, diefstal, gewelddadig optreden, regelmatige dronkenschap, oneerlijk winstbejag. Kortom al de zonden en grove feiten die bij andere kerkleden als grond voor afsnijding gelden.

ARTIKEL 76

De dienaren des Woords, ouderlingen en diakenen zullen onder elkaar censura morum houden en elkaar met betrekking tot hun ambtsbediening in liefde vermanen.

HOOFDSTUK 5

TAAK EN BETREKKINGEN VAN DE KERK NAAR BUITEN

ARTIKEL 77

De kerken zijn geroepen gestalte te geven aan de onopgeefbare verbondenheid van de gemeente van Christus met het volk Israël en zoekt het gesprek met Israël over het verstaan van de Heilige Schrift, in het bijzonder met betrekking tot het Koninkrijk van God en het belijden dat Jezus de Messias is. *

ARTIKEL 78

De kerken zullen zich door middel van evangelisatiewerk richten tot hen die vervreemd zijn van of onbekend zijn met het evangelie, om hen zo mogelijk te brengen tot de gemeenschap met Christus en Zijn kerk. Dit zal gebeuren onder leiding van de kerkenraad, die de gemeenteleden ook zal opwekken Jezus Christus in het midden van de wereld met woord en daad te belijden. *

ARTIKEL 79

De kerken zullen zich richten tot de volken die onbekend zijn met het Evangelie om hun in gehoorzaamheid aan het bevel van Christus het Evangelie te verkondigen en om degenen, die tot het geloof gekomen zijn en de heilige doop ontvangen hebben, bijeen te brengen in een gemeente.

Waar al gemeenten zijn zullen de kerken, wanneer zij daarom gevraagd worden, naar behoefte helpen bij het inrichten en opbouwen van een eigen kerkelijk leven en met die gemeenten deelnemen aan het vervullen van de zendingsopdracht.

*

ARTIKEL 80

De kerken zullen deelnemen aan het gesprek over belangrijke problemen van de menselijke samenleving en met de middelen die haar ten dienste staan dit gesprek stimuleren en verder helpen.

Zij zullen correspondentie met de overheid nastreven en in voorkomende gevallen tot overheid en volk haar getuigenis doen uitgaan.

*

HOOFDSTUK 6

SLOTBEPALINGEN

ARTIKEL 81

De kerkenraden zullen aan hen die uit de gemeente vertrekken een getuigenis over hun kerkelijke staat meegeven. Met deze attestatie hebben zij in de kerk van de nieuwe woonplaats toegang als lid.

ARTIKEL 82

Leden die worden opgenomen in instellingen blijven behoren tot de kerk waartoe zij behoorden voor hun opname.

ARTIKEL 83

Geen kerk mag over andere kerken, geen ambtsdrager over andere ambtsdragers, op welke wijze ook, heersen.

ARTIKEL 84

De kerk is rechtspersoon en wordt in en buiten rechte vertegenwoordigd door de praeses en de scribe van de kerkenraad.

Ten aanzien van het bestuur van de stoffelijke goederen wordt een kerk in en buiten rechte vertegenwoordigd door twee personen, die daartoe bij het nemen van het uit te voeren besluit door de kerkenraad zijn aangewezen.

De kerken worden voor het burgerlijk recht ten aanzien van vermogensrechterlijke of andere aangelegenheden, die zij in classicaal of synodaal verband gemeenschappelijk hebben, vertegenwoordigd door de respectieve classicaal of synodale vergaderingen, of door deputaten, die door deze vergaderingen worden benoemd, geïnstrueerd en ontslagen en die in al hun handelingen aan hun instructie gebonden zijn.

ARTIKEL 85

Al deze artikelen, die de wettige orde van de kerken betreffen, zijn in gemeenschappelijk overleg vastgesteld en in eensgezindheid aanvaard. Wanneer dit in het belang van de kerken

is, behoren ze gewijzigd, aangevuld of verminderd te worden. Een kerkenraad of classis mag dit echter niet doen; zij zullen zich erop toeleggen de bepalingen van deze kerkorde na te leven zolang ze niet door de synode zijn veranderd.

UITVOERINGSBEPALINGEN

Uitvoeringsbepaling bij Art.5

De voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland erkennen voor de opleiding van haar predikanten de Theologische Universiteiten in Apeldoorn en Kampen (Broederweg). Candidaten die hun opleiding aan de Protestantse Theologische Universiteit of aan een officieel erkende Theologische Universiteit in het buitenland hebben voltooid kunnen ook worden toegelaten tot de kerkelijke examens.

Uitvoeringsbepaling bij Art. 6

Een emeritus-verklaarde dienaar des Woords kan, met bewilliging van de kerkenraad van de gemeente waaraan hij verbonden is, en met goedkeuring van de classis waartoe deze kerk behoort, worden geroepen tot het verrichten van ambtelijke arbeid als dienaar des Woords. Een dergelijk beroep is altijd voor een beperkte tijdsduur; daarna kan het beroep hernieuwd worden. Voor het overige gelden alle bepalingen die ook voor predikanten gelden.

Uitvoeringsbepaling bij Art.8

1. Niemand mag volgens Art.8 K.O. geëxamineerd worden, die reeds aan een theologische universiteit of faculteit heeft gestudeerd.
 2. Bij het onderzoek volgens Art.8 K.O. dient door alle kerkelijke vergaderingen bij het beoordelen van singuliere gaven gelet te worden op: a.de gaven van het inzicht in de Heilige Schrift; b.bekwaamheid om anderen te leren; c.bekwaamheid om een gemeente te leiden.
- De volgende regels zijn ten opzichte van het examen naar Art.8 K.O. in acht te nemen:
- a. De aspirant wendt zich tot zijn kerkenraad ter verkrijging van de attesten met betrekking tot de in Art.8 K.O. vereiste gaven.
 - b. De kerkenraad zal daartoe beginnen met een onderzoek in te stellen naar zijn verhouding tot de Here, roeping, singuliere gaven en levenswandel, waarna hij de aspirant aan de synode zal voordragen onder overlegging van een zo volledig mogelijk schriftelijk rapport.
 - c. De deputaten van de synode zullen, gezien het rapport van de kerkenraad, daarna onderzoek doen naar de singuliere gaven, zijn verhouding tot de Here, roeping tot het ambt, kennis van en zuiverheid in de belijdenis en algemene ontwikkeling. Tevens zullen de deputaten de aspirant een preekvoorstel laten houden over een door hen een uur tevoren opgegeven tekst.
 - d. Bij genoegzame overeenstemming ten aanzien van de aanwezigheid van de vereiste singuliere gaven en bekwaamheden, dragen de deputaten de aspirant voor aan de synode onder overlegging van een zo volledig mogelijk schriftelijk rapport alsmede van dat van de kerkenraad sub 3b genoemd.
 - e. Na het onderzoek van de rapporten van kerkenraad en deputaten stelt de synode bij de aspirant ook zelf een onderzoek in, op soortgelijke wijze als sub 3c voor de deputaten is

aangewezen. Nadat ook de synode de vereiste singuliere gaven en bekwaamheden heeft geconstateerd, verleent zij toestemming tot het afnemen van het kerkelijk examen.

f. Om zich voor dit examen te bekwamen zal door de deputaten voor de aspirant een studieprogramma worden opgesteld.

g. De deputaten zullen hem gemeenten aanwijzen om onder toezicht van de predikant van de gemeente een preekvoorstel te houden, telkens over een andere tekst. Deze kerkenraden rapporteren hierover aan de deputaten. Na gunstige beoordeling kunnen de deputaten tot examinatie besluiten.

h. Ten overstaan van de synode zal kerkelijk worden geëxamineerd in de volgende vakken:

1. Bijbelse geschiedenis;
2. Schriftverklaring, waartoe hem vier weken tevoren hoofdstukken uit het Oude en uit het Nieuwe Testament worden opgegeven;
3. kerkgeschiedenis;
4. kennis van de belijdenis;
5. dogmatiek;
6. ethiek;
7. preekkunde;
8. liturgiek;
9. catechetiek;
10. herderlijke zorg;
11. zendingswetenschap;
12. kerkrecht.

Ook zal hij moeten improviseren over een tekst die hem een uur tevoren is opgegeven, terwijl hij een geschreven preekvoorstel dient in te leveren over een tekst die hem veertien dagen tevoren is opgegeven.

i. De examinandus moet minstens twee jaar belijdend lid van een voortgezette Gereformeerde Kerk zijn geweest, voor hij zich tot de kerkenraad wendt en moet dan de leeftijd van dertig jaar hebben bereikt.

j. Wanneer de examinandus aan de gestelde eisen beantwoordt wordt hij door de synode beroepbaar gesteld.

k. Het is niet geoorloofd dat een betrokkene na te zijn afgewezen zich opnieuw tot de synode wendt met het verzoek hem te onderzoeken op de aanwezigheid van de in Art. 8 K.O. bedoelde gaven.

Uitvoeringsbepaling bij Art.12

Indien een dienaar des Woords zijn gemeente niet langer met stichting kan dienen en er toch geen reden bestaat tot het oefenen van kerkelijke tucht, zal de kerkenraad hem van zijn dienst in de gemeente niet kunnen ontslaan zonder de goedkeuring van de classis, die daarbij met medewerking en goedvinden van de door de synode aangewezen deputaten handelt.

De classis kan, met medewerking en goedvinden van de door de synode aangewezen deputaten, een beperkende bepaling vaststellen inzake het vervullen van tot zijn ambt behorende werkzaamheden, indien de dienaar des Woords naar haar oordeel de kerken niet met stichting zal kunnen dienen. Het opnemen van een dergelijke bepaling heeft een meerderheid van tweederde van de stemmen nodig.

Zolang de dienaar des Woords niet elders beroepen is, blijft de kerkenraad die hem ontsloeg, binnen de door de synode bepaalde grenzen, verantwoordelijk voor de voorziening in het onderhoud van hem en zijn gezin.

Uitvoeringsbepaling bij Art.13

De kerken treffen gezamenlijk een regeling voor het onderhouden van emeriti en van weduwen en wezen van predikanten.

Uitvoeringsbepaling bij Art.14

Wanneer een dienaar des Woords niet in staat is zijn kerk met stichting te dienen, is het mogelijk hem uit het ambt te ontheffen, zonder dat er sprake is van tuchtuitoefening. Hierbij zullen de zorgvuldigheid en procedures in acht worden genomen die ook bij tuchtuitoefening van toepassing zijn.

Indien een predikant door omstandigheden, anders dan de bovenstaande of dan tuchtmaatregelen, ziekte of arbeidsongeschiktheid, tijdelijk niet in staat is reguliere ambtelijke arbeid te verrichten, terwijl hij niet wenst over te gaan tot een andere staat des levens, dan zal de kerkenraad, in samenwerking met de classis en de door de synode daartoe aangewezen deputaten, de betreffende predikant onderzoeken op zijn motivatie om in het ambt te willen blijven.

Bij een zuivere motivatie, waarbij de dienst aan de kerken voorop staat, zal de kerkenraad, in samenwerking met classis en deputaten, de betreffende predikant eervol ontheffen uit de actieve dienst aan de betrokken kerk. Genoemde deputaten zullen daarna beoordelen of de ambtelijke activiteiten van de betreffende predikant het rechtvaardigen, dat hij als dienaar des Woords gehandhaafd blijft.

Uitvoeringsbepaling bij art.30

Gelijktijdig met het indienen van het appèl zal de appellant een afschrift zenden aan de vergadering die het besluit nam waartegen hij een bezwaar indient. De beslissing zal zowel aan de appellant als aan de betrokken vergadering worden meegedeeld.

De uitvoering van het besluit waarvan revisie wordt verzocht wordt door indiening van het revisieverzoek slechts opgeschort wanneer de vergadering die het besluit nam daartoe beslist.

Uitvoeringsbepaling bij Art.31

1. Indien het getal der ouderlingen meer dan drie bedraagt kan onderscheid gemaakt worden tussen de brede kerkenraad waartoe alle ambtsdragers behoren, en de smalle kerkenraad waarvan de diakenen geen deel uitmaken. In dat geval zal het opzicht over en de tucht in de gemeente bij de smalle kerkenraad berusten. Dan zullen de diakenen onder leiding van één van hen afzonderlijk bijeenkomen om de zaken die tot hun taak behoren te behandelen.

2. In de regel berust het presidium van de kerkenraad bij de dienaar des Woords of, indien er in een gemeente meer dienaren des Woords zijn, in de regel beurtelings bij ieder van hen. Wanneer een gemeente geen dienaar des Woords heeft berust het presidium bij één van de ouderlingen, daartoe door de kerkenraad aangewezen.

3. De kerkenraad zal in de regel ten minste éénmaal per maand bijeenkomen. De kerkenraad zal ten minste éénmaal in de drie maanden aan zijn leden de vraag voorleggen, of er reden is elkander onderling te vermanen, in het bijzonder in verband met de vervulling van hun ambten. Dit is het zogeheten censura morum, dat is verbonden aan de eerstvolgende viering van het Heilig Avondmaal.

Uitvoeringsbepaling bij Art.38

Het is de taak van de classis, getuigenissen van vertrek af te geven en in ontvangst te nemen alsmede approbatie te verlenen met betrekking tot dienaren des Woords. Voor de periode tussen haar gewone bijeenkomsten kan de classis deze taak toevertrouwen aan twee of meer kerken, de classis contracta. Deze kerken zullen van de daartoe te houden bijeenkomst kennis geven aan de overige kerken, in geval van ingebrachte wettige bezwaren geen beslissing

nemen en van haar handelingen op de eerstvolgende bijeenkomst der classis verantwoording afleggen.

Wanneer de classes vanwege hun omvang feitelijk niet functioneren, kunnen zij taken en bevoegdheden delegeren aan de synode.

Uitvoeringsbepaling bij Art.45

De leden van het moderamen van de synode zullen, in de perioden die vallen tussen haar zittingen alsmede na haar sluiting, als haar deputaten de kerken vertegenwoordigen of doen vertegenwoordigen in alle gevallen, waarvoor geen andere deputaten aangewezen zijn en waarin zij dat wenselijk achten, en voorts alles verrichten wat door de generale synode ten aanzien van hun taak is bepaald. Voor hun werkzaamheden na de sluiting van de synode zijn zij verantwoording schuldig aan de eerstvolgende synode.

Uitvoeringsbepaling bij Art.47

1. Met kerken en groepen van gereformeerde belijdenis en kerkregering in Nederland zullen betrekkingen aangeknoopt en onderhouden worden in het belang van het herstel van de eenheid. Alle daartoe geëigende middelen, ook wanneer deze plaatselijk ondernomen worden, zullen, voor zover doenlijk en verantwoord is, steun ontvangen van de kerkelijke vergaderingen.

Indien een kerkenraad besluit tot het instellen van gemeenschappelijke kerkdiensten met een van de in de vorige alinea bedoelde kerken, hetzij bij gelegenheid, hetzij regelmatig, of tot het aangaan van een andere verbintenis met één van deze kerken, zal hij daartoe niet anders overgaan dan na de gemeente hierover gehoord te hebben en met inachtneming van de door de generale synode terzake vastgestelde bepalingen.

2. Met andere dan de hiervoor bedoelde kerken in Nederland, die uit de Reformatie zijn voortgekomen dan wel sedert de Reformatie zich gevormd hebben, kunnen betrekkingen aangeknoopt en onderhouden worden in het belang van de samenwerking en het oefenen van christelijke gemeenschap.

Indien een kerkenraad besluit tot het instellen van gemeenschappelijke kerkdiensten met een van de in de vorige alinea bedoelde kerken, hetzij bij gelegenheid, hetzij regelmatig, of tot samenwerking met één van deze kerken, zal hij daartoe slechts overgaan na de gemeente erover gehoord te hebben en met inachtneming van de door de generale synode ter zake vastgestelde bepalingen.

Uitvoeringsbepaling bij Art. 49

De catechese zal worden gegeven in opdracht en onder toezicht van de kerkenraad, in de regel door een dienaar des Woords. De catechese wordt gegeven in directe aansluiting aan de Heilige Schrift; als voornaamste leerboek zal daarbij dienst doen de Heidelbergse Catechismus. Voor het overige is de keuze van de leerboeken en de andere leermiddelen toevertrouwd aan de dienaar des Woords, die daarover met de kerkenraad overleg pleegt.

Uitvoeringsbepaling bij Art. 54

1. Ten aanzien van degenen die uit een andere dan een Gereformeerde Kerk in de gemeente opgenomen worden, zal de doop alleen erkend worden, wanneer vaststaat dat deze in of vanwege een christelijke kerk of een kring van christenen, door een aldaar bevoegd geacht persoon, in de naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes bediend werd.

2. Wie lid is geweest van een gemeente die de kinderdoop niet kent en in deze gemeente op zijn belijdenis is gedoopt kan lid in volle rechten van een gereformeerde kerk worden wanneer hij de belijdenis van deze kerken kan onderschrijven. Zijn doop wordt dan gerekend als de doop van de in artikel 54 genoemden.

Uitvoeringsbepaling bij Art. 56

1. Voordat iemand wordt toegelaten tot het afleggen van deze openbare belijdenis des geloofs zal de kerkenraad een onderzoek instellen naar zijn beweegredenen en naar zijn leer en wandel; hierna zal zijn naam aan de gemeente ter goedkeuring worden voordragen. Voor het afleggen van openbare belijdenis des geloofs zal het daarvoor vastgestelde formulier worden gebruikt.

2. Zij die uit een andere gemeente overkomen, zullen tot het Heilig Avondmaal toegang verkrijgen op grond van een overgelegde attestatie, voor zover deze getuigt van een gezonde leer en een godvrezende wandel.

Zij die uit een andere dan een Gereformeerde Kerk daartoe het verlangen kenbaar maken, zullen tot het Heilig Avondmaal toegang verkrijgen, nadat zij, op grond van een door de kerkenraad ingesteld onderzoek naar hun leer en wandel, in de gemeente zijn opgenomen. De kerkenraad kan daarbij bepalen dat vooraf door hen openbare belijdenis des geloofs moet worden afgelegd.

Uitvoeringsbepaling bij Art. 58

1. Het zal in de vrijheid van de kerken staan in ziekenhuizen, huizen voor bejaarden en dergelijke inrichtingen het Heilig Avondmaal in een afzonderlijke kerkdienst te doen bedienen voor hen die tot de avondmaalsviering gerechtigd zijn of daartoe naar het oordeel van de kerkenraad als gasten kunnen worden toegelaten.

2. Ook staat het in de vrijheid der kerken, het Heilig Avondmaal te bedienen bij aan huis gebonden belijdende leden van de betreffende kerk. Dit zal plaatsvinden met wettige ambtelijke vertegenwoordiging, terwijl zo mogelijk op enige wijze de eredienst waarin de gemeente het Heilig Avondmaal viert of vierde zal worden meegevierd.

Uitvoeringsbepaling bij Art. 59

1. De leiding van de kerkdiensten zal berusten bij de dienaar des Woords van de gemeente of bij een van haar dienaren, dan wel bij een andere, door de kerkenraad daartoe uitgenodigde bevoegde dienaar des Woords.

Indien een proponent voorgaat zal hij de leiding hebben. Hij zal zich daarbij onthouden van alle verrichtingen welke een ambtelijk karakter dragen.

2. Anderen dan dienaren des Woords of proponenten zijn gerechtigd tot het leiden van en het voorgaan in een kerkdienst, indien hun daartoe de bevoegdheid is verleend in overeenstemming met de door de synode vastgestelde bepalingen betreffende preekconsenthouders. Bij het uitoefenen van die bevoegdheid zullen zij zich onthouden van alle verrichtingen die een ambtelijk karakter dragen.

3. In de overige gevallen zal de leiding berusten bij een ambtsdrager of een ander, naar het oordeel van de kerkenraad geschikt, lid der gemeente en zal een naar het oordeel van de kerkenraad geschikte preek worden gelezen.

Uitvoeringsbepaling bij de Artikelen 77, 78, 79 en 80

1. Ten behoeve van diverse gezamenlijke taken van de kerken zal de generale synode deputaten benoemen, aan wie wordt opgedragen de kerken met adviezen te dienen.

2. Samenwerking bij deze taken met andere dan Gereformeerde kerken en personen zal uitsluitend plaatsvinden overeenkomstig de door de synode vastgestelde richtlijnen.

3. De kerken kunnen voor deze bijzondere arbeid één of meer dienaren des Woords benoemen, die dan geacht zullen worden in dienst te staan van de gezamenlijke kerken, maar verbonden zullen zijn aan één der kerken.

Huishoudelijk Reglement voor de Synode van de vGKN

ARTIKEL 1

De synode wordt gevormd door de afgevaardigden van de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland.

ARTIKEL 2

De synodeduur is twee jaar. Er zijn jaarlijks zittingen in het voorjaar en het najaar, en voorts wanneer het moderamen of twee kerken dit noodzakelijk achten. De synode wordt genoemd naar de kerk waar de eerste zitting van deze tweejaarlijkse termijn plaatsvindt. De bijeenkomsten worden bij toerbeurt, op een zaterdag, in de diverse kerken gehouden. De aanvang is 10.30 uur, tenzij de synode anders besluit. De kerk waar de synodezitting wordt gehouden is roepende kerk.

ARTIKEL 3

Alle kerken vaardigen naar de synode een dienaar des Woords, een ouderling en een diaken, voorzien van deugdelijke credentiebrieven (geloofsbrieven), af. Wanneer een kerk vacant is worden twee ouderlingen en een diaken afgevaardigd. Deze afgevaardigden hebben stemrecht, behalve in aangelegenheden die hun persoon of kerken in het bijzonder betreffen. Voor iedere primus (eerste) afgevaardigde kan een secundus (tweede) worden aangewezen, die deze kan vervangen bij verhindering.

ARTIKEL 4

Ambtsdragers die niet afgevaardigd zijn hebben het recht de bijeenkomsten bij te wonen met adviserende stem.

ARTIKEL 5

De vergaderingen van de synode zijn openbaar. Wanneer er gevoelige zaken moeten worden besproken, vergadert de synode in comité (besloten). Het verslag van deze besloten vergadering wordt alleen ter hand gesteld aan de afgevaardigden die erbij aanwezig waren en aan de scribae van de kerken, die het niet ter inzage mogen geven aan derden. Ook is het afgevaardigden niet toegestaan over het in comité besprokene te spreken.

ARTIKEL 6

Tijdens de eerste zitting van een (tweejaarlijkse) synode zullen de afgevaardigden uit hun midden een praeses (voorzitter), scriba (secretaris) en assessor (algemeen lid) als moderamen kiezen. Deze verkiezing is schriftelijk, onder leiding van een kiescommissie die door de roepende kerk wordt aangewezen.

ARTIKEL 7

De praeses leidt de vergadering en tekent, samen met de scriba en de assessor, de notulen en de belangrijke uitgaande stukken.

ARTIKEL 8

De scriba draagt zorg voor het notuleren van de vergadering en voor de correspondentie van het kerkverband.

ARTIKEL 9

De assessor ondersteunt de praeses en vervangt in voorkomende omstandigheden praeses of scriba.

ARTIKEL 10

De scriba kan gebruik maken van de diensten van een actuaire. Deze notuleert, bereidt vergaderingen voor, verzorgt het persverslag van de vergaderingen en de correspondentie, en dient als adres voor het kerkverband. Tevens verzorgt de actuaire het archief van het kerkverband. De actuaire maakt deel uit van het moderamen, maar heeft geen stemrecht en slechts een adviserende stem.

ARTIKEL 11

De financiën van het kerkverband worden beheerd door de quaestor (penningmeester). Deze maakt deel uit van het moderamen maar heeft geen stemrecht en slechts een adviserende stem.

ARTIKEL 12

Naast de voorbereiding van de synodezittingen is de taak van het moderamen de afhandeling van de lopende zaken zoals de uitvoering van besluiten die door de synode zijn genomen.

ARTIKEL 13

De bijeenkomsten van de synode worden geopend door de dienaar des Woords of de praeses van de roepende kerk met gebed, schriftlezing en lied. Deze houdt appèl nominaal (controle van de namen van de afgevaardigden). Hierna draagt hij de leiding over aan de praeses van de synode. De bijeenkomsten worden door de praeses gesloten nadat hij het dankgebed heeft uitgesproken.

ARTIKEL 14

De kerken stellen onderwerpen waarover zij met elkaar van gedachten willen wisselen aan de orde door middel van een, door hun praeses en scriba ondertekende, instructie.

ARTIKEL 15

Synodebesluiten worden bij voorkeur genomen met consensus. Indien dit niet mogelijk is, geldt de meerderheid, dat wil zeggen de helft plus één, van uitgebrachte geldige stemmen. Over personen wordt schriftelijk gestemd, over zaken bij handopsteking, tenzij anders wordt besloten.

ARTIKEL 16

Voor het afnemen van kerkelijke examens wordt gehandeld overeenkomstig de vastgestelde bepalingen.

ARTIKEL 17

De taak van het approberen (goedkeuren) van een beroep en van het verlenen van een acte van ontslag van een dienaar des Woords wordt in de periode liggende tussen de bijeenkomsten van de synode waargenomen door twee kerken die daartoe door de synode of het moderamen zijn aangewezen en die samenkomen als synode contracta. Van de bijeenkomst van een synode contracta wordt verslag gedaan tijdens de eerstvolgende synodezitting. Wanneer er geen approbatie kan worden verleend door deze synode contracta wordt de behandeling opgeschort tot de eerstvolgende synodezitting.

ARTIKEL 18

Voor het verlenen van de approbatie van beroep dienen de navolgende stukken te worden overlegd:

- a. de beroepsbrief met bijlage; b. de verklaring omtrent het aannemen van het beroep;

- c. de attestaties van de kerkenraad (en de classis) van de kerk waartoe de beroepen dienaar des Woords behoort;
- d. de verklaring dat in de gemeente de vereiste afkondigingen zijn geschied en er geen wettige bezwaren zijn ingediend.

ARTIKEL 19

Voor het verlenen van de acte van ontslag aan een vertrekkende dienaar des Woords dienen de navolgende stukken te worden overlegd:

- a. de beroepsbrief of acte van benoeming;
- b. de verklaring omtrent het aannemen van het beroep of de benoeming;
- c. de attestatie van de kerk uit welke het ontslag wordt verlangd.

ARTIKEL 20

Bij het ontbreken van classes zal de synode voor elke vacante gemeente een predikant als consulent aanwijzen die ter wille van de goede orde de kerkenraad met advies zal dienen, in het bijzonder bij het beroepingswerk. Beroepsbrieven moeten mede door hem ondertekend worden.

ARTIKEL 21

De synode zal zonodig deputaten benoemen voor de uitvoering van diverse taken.

ARTIKEL 22

Bij het ontbreken van classes zal de synode iedere twee jaar ten minste twee van de meest ervaren en geschikte dienaren des Woords aanwijzen, om in alle kerken visitatie te verrichten. Zij kan naast deze dienaren des Woords ook hiervoor geschikte ouderlingen aanwijzen. Geen der deputaten zal in de eigen kerk visitatie verrichten. De deputaten verrichten de visitatie aan de hand van de door de synode vastgestelde instructie. De visitatoren brengen van hun arbeid een schriftelijk rapport uit aan de eerstvolgende bijeenkomst van de synode.

ARTIKEL 23

In de voorjaarszitting van de synode wordt door de kascontrolecommissie verslag gedaan over het financiële beheer van de quaestor. In de najaarszitting worden de begroting en het collecterooster vastgesteld.

ARTIKEL 24

Het moderamen van de synode vertegenwoordigt de synode in en buiten rechte, tenzij zij besluit in dit opzicht aan anderen een opdracht te verstrekken.

Waarde broeders en zusters,

Bijgaand een aantal vragen behorende bij een kerkvisitatie. Dankbaar is gebruik gemaakt van het materiaal van verwante kerkgenootschappen.

Een groot aantal vragen kan vooraf door de kerkenraad schriftelijk worden beantwoord.

Het is de vrijheid van de visitatoren te bepalen welke van deze vragen zij mondeling aan de kerkenraad zullen stellen. Het wordt aan de creativiteit der visitatoren overgelaten om aanvullende vragen te stellen.

Waar in de vragen wordt uitgegaan van een manspersoon, kan uiteraard ook een vrouwspersoon worden gedacht.

Schematisch wordt de plek van de kerkvisitatie in ons kerkelijk leven weergegeven.

	<u><i>TWEE-JAARLIJKSE KERKVISITATIE</i></u>
<i>Doel:</i>	- zelfreflectie kerkenraad. - functioneren gemeente, kerkenraad en ambtsdragers. - positionering t.o.v. kerkverband.
<i>opdrachtgever:</i>	gezamenlijke kerken: classis.
<i>voorbereiding:</i>	schriftelijk jaarverslag (kerkenraad) gerichte vragen (visitatoren). ruimte voor inbreng (gemeente).
<i>bevoegdheid:</i>	adviseren kerkenraad. voorstellen classis.
<i>middelen:</i>	gesprek.
<i>rapportage:</i>	schriftelijk aan classis na bespreking in kerkenraad.
<i>opmerkingen:</i>	eventueel eenmalig verlengen met tweede gesprek.

Namens het moderamen,
Ds.K.J.Bijleveld.

Categorieën vragen:

I. Dienst des Woords en der sacramenten; ambtswerk predikant(e/en).

1. Wordt in de samenkomsten van de gemeente zowel uit het Oude als het Nieuwe Testament gepreekt en waakt de predikant met de kerkenraad voor eenzijdige tekstkeuze?
2. Leidt de predikant met stichting de kerkdiensten en bedient hij in zijn prediking de sleutelen van het koninkrijk der hemelen?
3. Komt de dominee voldoende aan studeren toe?
4. Legt de predikant ook huisbezoek af? Bearbeidt hij elk gezinsadres van de gemeente? Is hij trouw in zijn pastorale arbeid?
5. Besteedt u ook pastorale zorg aan hem en zijn gezin?
6. Komt de prediking regelmatig aan de orde op de vergadering van de kerkenraad?
7. Hoe is de opkomst van de gemeente in de verschillende erediensten en vormt het kerkbezoek onderwerp van bespreking op de kerkenraadsvergadering?
8. Geeft u er acht op wie u tot het gebruik van de sacramenten toelaat? Zijn de ouders verlangend hun kinderen te laten dopen en wordt met hen over de betekenis van de doop gesproken?
10. Zijn er ouders die bezwaren hebben tegen de kinderdoop en spreekt u daarover met hen?
11. Hoe vaak vindt de bediening van het avondmaal plaats? Wordt ook steeds een voorbereidingspreek gehouden? Leeft er in de gemeente een verlangen naar de viering van het avondmaal? Stelt u zich daarvan regelmatig op de hoogte?
12. Besteedt u in de voorbereidingspreek en op het huisbezoek aandacht aan de in de gemeente levende vragen met betrekking tot het avondmaal?
23. Worden de huwelijken kerkelijk bevestigd? Geeft u er ook behoorlijk acht op aan wie u kerkelijke bevestiging van hun huwelijk toestaat?

II. Catechese.

1. Wie geeft bij u catechisatie en hebt u nauw contact met hem?
2. Gedurende hoeveel weken per jaar wordt er catechisatie gegeven? Vanaf welke leeftijd en in welke mate volgt de jeugd van de gemeente dit onderwijs? Hoe groot is het aantal catechisanten per groep?
3. Van welke boeken of andere leermiddelen wordt gebruik gemaakt?
4. Staan de ouderlingen de predikant of catecheet bij in de catechese en bezoeken zij de catechisaties?

III. Pastoraat

1. Ontvangen alle gezinnen elk jaar huisbezoek en wordt van elk huisbezoek verslag uitgebracht?
2. Komen doel, inhoud en vorm van het huisbezoek regelmatig ter sprake op de kerkenraadsvergadering?
3. Zijn de (wijk)ouderlingen trouw in het bezoeken van de hun toevertrouwde leden en beijveren zij zich om in moeilijkheden van welke aard ook de juiste pastorale leiding te geven in overleg met de predikant en (eventueel) de diaken?
4. Hebt u ouderlingen met bijzondere opdracht: jeugd-, evangelisatie-, bejaarden-ouderling?
5. Hoe bearbeidt u doopleden die niet meer ter catechisatie komen en geen belijdenis des geloofs willen doen?

6. Op welke wijze besteedt de kerkenraad pastorale aandacht aan gehandicapten?

IV. Diaconie.

1. Houden de diakenen afzonderlijk vergaderingen en doen zij verantwoording van hun arbeid en beheer aan de kerkenraad?
2. Is er armoede in uw gemeente waarin de diaconie dadelijk werkelijk hulp verleent?
3. Schenken de diakenen ook aandacht aan bijzondere noden die zich in eigen land of in de wereld voordoen?
4. Naar welke instellingen op maatschappelijk gebied verwijst de kerkenraad indien eigen hulp niet voldoende is?
5. Op welke wijze schenken de diakenen aandacht aan hen die speciale zorg behoeven: werklozen, gehandicapten, langdurig zieken, bejaarden?
6. Zijn er bezoekdames die 'aangestuurd' worden door de diaconie?

V. Kerkenraad.

1. Hoe lang is de dienstdaag van de ambtsdragers en worden de aftredenden door anderen vervangen? Zijn er vacatures?
2. Hoe vaak vergadert de kerkenraad ?
3. Is er saamhorigheid in de kerkenraad en treedt de kerkenraad als een eenheid naar buiten?
4. Wonen de kerkenraadsleden getrouw de kerkdiensten en de vergaderingen van de kerkenraad bij?
5. Vindt voor elke (voorbereiding op de) avondmaalsbediening censura morum plaats onder de leden van de kerkenraad en zo ja, op welke wijze?
6. Oefent u kerkelijke tucht uit zowel over belijdende leden als doopleden, overeenkomstig Gods Woord? Zijn er b.v. broeders en zusters die onder censuur staan en bereikt de tuchtoefening het gewenste doel?

VI. Gemeentelijk leven.

1. Welk beeld vertoont het gemeentelijk leven in geestelijk opzicht? Welke woorden passen bij uw gemeente: evangelisch, reformatorisch, trouwe bijbellezers, doeners, leiders, afwachtend, enthousiast, jong en oud goed evenwicht, open, gesloten, hartelijk, trouw?
2. Bezint u zich als kerkenraad op de eenheid en opbouw van de gemeente? Wat doet u om de onderlinge gemeenschapsbeoefening te bevorderen?
3. Hoe is de deelname aan het verenigingsleven? Hoe onderhoudt u het contact met de verenigingen?
4. Besteedt u aandacht aan de jeugd? Neemt de jeugd deel aan het gemeentelijk leven en welke plaats heeft de jeugd in de gemeente?
5. Probeert u heel de gemeente te betrekken bij het gemeentelijk leven?
6. Wat doet de gemeente aan evangelisatie? Is er een evangelisatiecommissie en hoe werkt deze?
7. Welke activiteiten worden ontplooid ten dienste van zending en evangelieverkondiging aan Israël?
8. Spreekt u met de ouders over het christelijk karakter van het onderwijs en dringt u aan op het daadwerkelijk dragen van verantwoordelijkheid in dezen (lidmaatschap schoolvereniging, oudercommissie etc.)?
10. Onderhoudt u contacten met andere kerken ter plaatse? Zo ja, van welke aard zijn deze contacten? Zo nee, waarom niet?

VII. Breder kerkelijk leven.

1. Wat is de hoofdreden geweest dat u koos voor de vGKN en niet de PKN?
2. Leidde deze keuze voor zichtbare, merkbare, verdeeldheid?
3. We vormen als vGKN een kleine kerkelijke gemeenschap. Is de kerkenraad en gemeente zich er van bewust wat de kracht en de zwakte daarvan is?
4. Wijst de kerkenraad haar leden op solidariteit?

VIII. Beheer en financiën.

1. Is er een behoorlijke offervaardigheid bij de gemeente voor de dienst des Heren en de diaconie? Hebt u hieromtrent iets bijzonders mee te delen?
2. Heeft de kerkenraad zodanige maatregelen getroffen, dat het beheer van de gelden van de kerk en diaconie afzonderlijk wordt gehouden van het privé-bezit van de respectievelijke penningmeesters?
3. Worden de gelden en bewijzen van eigendom op een veilige plaats zo bewaard, dat er geen aanleiding kan bestaan tot wantrouwen, noch moeilijkheden zich kunnen voordoen bij aftreden of overlijden?
4. Volgt u wat het levensonderhoud van uw predikant(en) betreft de voor u landelijk voorgeschreven richtlijnen?
5. Is er een nauwkeurige ledenadministratie? Kunt u bij alle veranderingen die zich voordoen door doop, belijdenis, inkomst en vertrek, steeds het juiste aantal doop- en belijdende leden noemen? Verstrekt u alle gegevens zodat die jaarlijks vermeld kunnen worden voor de statistiek van het kerkelijk jaarboek?

VIII. Slotvraag en verdere afhandeling

1. Zijn er ook zaken waarin het advies van de visitatoren verlangd wordt? Dit advies is niet bindend. De beslissing in dergelijke zaken blijft aan kerkenraad en classis.
2. Vindt er jaarlijks een controle van de boeken plaats en worden deze door de kerkenraad of een commissie uit de kerkenraad voor akkoord getekend?
De visitatoren hebben de taak dit met eigen ogen te controleren. Na afloop van dit onderzoek worden de boeken door hen eveneens getekend.
3. Tenslotte worden de notulen van deze vergadering, vermeldende het resultaat der visitatie, in het notulenboek van de kerkenraad geschreven, voorgelezen en, na goedkeuring, door voorzitter en scriba van de kerkenraad en door beide visitatoren ondertekend.
4. De visitatoren zullen een verslag van hun bevindingen en handelingen opmaken en dit in de eerstvolgende classisvergadering voorlezen.

ONDERTEKENINGSFORMULIEREN

Ondertekeningsformulier voor ambtsdragers

Wij, ambtsdragers verbonden aan de voortgezette gereformeerde Kerk te.....,

verklaren met onze ondertekening dat wij de Heilige Schrift erkennen als het Woord van God, de gezaghebbende openbaring van het Evangelie Gods in Jezus Christus, en daarom als de enige regel voor geloof en leven.

Wij beloven ons, in eenheid van het ware geloof, trouw te zullen houden aan de belijdenis der kerk, dat het voorgeslacht tot uitdrukking heeft gebracht in de drie algemene belijdenisgeschriften en in de drie formulieren van enigheid.

Wij zullen daarom tegenstaan en helpen weren al wat dit belijden weerspreekt.

De ambtsdragers van de vGK.....,

(datum).....

(handtekening).....

Ondertekeningsformulier voor proponenten

Wij, ondergetekenden, door de synode van de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland toegelaten om te proponeren in deze kerken, verklaren met onze ondertekening, dat wij de Heilige Schrift erkennen als het Woord van God, de gezaghebbende openbaring van het Evangelie Gods in Jezus Christus, en daarom als de enige regel voor geloof en leven.

Wij beloven ons bij het proponeren, in eenheid van het ware geloof, trouw te zullen houden aan de belijdenis der kerk, dat het voorgeslacht tot uitdrukking heeft gebracht in de drie algemene belijdenisgeschriften en in de drie formulieren van enigheid, en niets te zullen leren wat daarmee in strijd is.

(plaats).....,

(datum).....

Ondertekeningsformulier voor de dienaren des Woords

Wij, dienaren des Woords van de voortgezette gereformeerde kerken in Nederland, verklaren met onze ondertekening, dat wij de Heilige Schrift erkennen als het Woord van God, de gezaghebbende openbaring van het Evangelie Gods in Jezus Christus, en daarom als de enige regel voor geloof en leven.

Wij beloven ons, in eenheid van het ware geloof, trouw te zullen houden aan de belijdenis der kerk, dat het voorgeslacht tot uitdrukking heeft gebracht in de drie algemene belijdenisgeschriften en in de drie formulieren van enigheid.

Wij zullen daarom tegenstaan en helpen weren al wat deze belijdenis weerspreekt.

Wij verklaren ons bereid, indien wij tot een van deze belijdenis afwijkend gevoelen zouden komen, dit uit drang der broederlijke liefde aan de kerkelijke vergadering (kerkenraad, classis of synode) ter toetsing voor te leggen.

Wij erkennen tevens het recht van de kerkelijke vergadering (kerkenraad, classis of synode) om –indien daartoe naar haar mening genoegzame aanleiding is gegeven- een nadere verklaring van ons gevoelen te vragen.

En wij beloven dat –indien de kerkelijke vergadering tot het oordeel zou komen, dat wij ten aanzien van enig gewichtig punt van de leer klaarblijkelijk ingaan tegen de Heilige Schrift en daardoor op een voor haar niet toelaatbare wijze de eenheid van het geloof en de belijdenis aantasten- wij ons aan haar oordeel zullen onderwerpen en ons zullen voegen naar het in de

kerkorde bepaalde inzake het vermaan en de tucht over de dienaren des Woords, een en ander behoudens het recht en de plicht tot het indienen van een appèlschrift of een verzoek tot revisie in geval van bezwaar, hangende de behandeling waarvan wij ons zullen gedragen naar de door de desbetreffende vergadering gegeven aanwijzingen.

(plaats).....

(datum).....

Ondertekeningsformulier voor preekconsenthouders

Wij, ondergetekenden, door de synode van de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland toegelaten om een stichtelijk woord te spreken in (een ressort van) deze kerken, verklaren met onze ondertekening, dat wij de Heilige Schrift erkennen als het Woord van God, de gezaghebbende openbaring van het Evangelie Gods in Jezus Christus, en daarom als de enige regel voor geloof en leven.

Wij beloven ons bij het preken, in eenheid van het ware geloof, trouw te zullen houden aan de belijdenis der kerk, dat het voorgeslacht tot uitdrukking heeft gebracht in de drie algemene belijdenisgeschriften en in de drie formulieren van enigheid, en niets te zullen leren wat daarmee in strijd is.

Ook beloven wij ons te houden aan de kerkelijke afspraken en ons te onthouden van handelingen die een ambtelijk karakter hebben.

(plaats).....

(datum).....

Notitie voor de kerken betreffende Zendtijd voor Kerken

Vanaf eind 2006 zijn de vGKN als waarnemer betrokken bij Zendtijd voor Kerken. Ondergetekenden zitten op deze basis in de Raad van Toezicht en Advies. Daar worden de vGKN, ondanks de waarnemer-status, als volwaardig deelnemer behandeld. Dit komt onder andere tot uiting in de toekenning van een radio-kerkdienst in oktober 2008.

In Zendtijd voor Kerken werken de GKV, CGK, NGK, Unie van Baptisten Gemeente en Zendtijd Evangelische Gemeenten samen. Zij zijn de opdrachtgevers van ZvK. ZvK is ontstaan omdat deze kerken op een andere manier dan de IKON willen getuigen van het christelijke geloof. De Stichting ZvK wil door het uitzenden van kerkdiensten en christelijke samenkomsten via radio, televisie (en internet) in dienst staan van (deze) kerken en gemeenten in de Nederlandse maatschappij. Dit vanuit de visie, dat de kerk vanuit het christelijke geloof een relevante maatschappelijke bijdrage kan leveren. Doel is, om mensen uiteindelijk in contact te brengen met een Christus-belijdende kerk in hun eigen omgeving.

Door de ontwikkelingen op politiek en mediaal terrein zijn er allerlei veranderingen die worden of moeten worden doorgevoerd. Daarover is nagedacht op de vergadering van de

RvTA op 22 november 2007. Enkele punten uit deze vergadering willen wij aan u doorgeven. Tijdens de synodezitting van april 2008 willen wij met u hierover van gedachten wisselen.

In Nederland bestaat de unieke situatie dat de overheid geld beschikbaar stelt voor het uitzenden van godsdienstige en levensbeschouwelijke programma's. Voor 2008 is dat voor ZvK bijna 1 miljoen euro. Wel stelt de overheid regels waaraan moet worden voldaan. Zo moeten IKON en ZvK met elkaar en zoveel mogelijk ook met andere zendgemachtigden samenwerken (Hindoe-, Moslim-, Joodse omroep en Humanisten). Omdat steeds meer religieuze stromingen zendtijd krijgen wordt er gekort in geld en uitzendtijd. Ook is de taak om via internet actief te zijn toegevoegd.

Voor ZvK betekent dit bij voorbeeld, dat er in 2008 30.000 euro moet worden gekort op personeelskosten, terwijl er taken bij komen. Er liggen mogelijkheden om meer mensen te bereiken met het Evangelie. Hiervoor is het belangrijk dat er vaker en op vaste tijden wordt uitgezonden. Ook kunnen allerlei moderne digitale ontwikkelingen worden ingezet om mensen te wijzen op de uitzendingen of om hen op andere tijdstippen alsnog diensten te laten beluisteren of bekijken, op de tijd en plaats die hen uitkomt (www.uitzendinggemist.nl, iPod). Er lijkt ruimte te zijn om in de 'late uurtjes' uitzendingen herhalen. Er zal een proef worden gedaan met het 'goedkoop' per camera opnemen van voor radio bedoelde kerkdiensten, om die via internet niet alleen hoor- maar ook zichtbaar te maken. Veel kerken nemen al zelf hun diensten op; hier zijn misschien ook mogelijkheden voor kostenbesparende samenwerking.

In 2008 heeft ZvK de mogelijkheid gekregen voor het uitzenden van 13 kerkdiensten via de televisie en 43 via de radio. Omdat het budget verminderd is, zullen 7 televisiediensten en 14 radiodiensten herhalingen zijn. In verband met de nazorg die na een uitzending wordt geboden kan dit problemen opleveren. Niet iedere dienst is geschikt voor herhaling. Alles gehoord hebbend werd binnen de RvTA is het voorstel geopperd, dat alle samenwerkende kerken een bijdrage geven voor het werk dat zo lang alleen door de overheid is betaald. De media bieden enorme kansen om mensen te bereiken met de Boodschap van Jezus Christus.

Daarom wordt gevraagd of de kerken dit werk ook willen ondersteunen met hun gebeden.

B. Postma en A.van Harten-Tip

Rapport voor de synode van de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland over de vraag, hoe om te gaan met ongehuwd samenwonende leden die belijdenis van hun geloof willen afleggen, om kerkelijke huwelijksbevestiging vragen, of hun kinderen willen laten dopen.

Inhoudsopgave

Rapport	p. 1-7
Inleiding	p. 3
Werkwijze	p. 3
Uitgangspunt	p. 3
Schuldbelijdenis	p. 3
Het Bijbelse getuigenis	p. 4
Conclusie	p. 5
De burgerlijke wetgeving	p. 5
De (Nederlandse) Kerkgeschiedenis	p. 6
De belijdenis	p. 6

De Gereformeerde Oecumene	p. 7
Samenvattend	p. 7
Aanbevelingen aan de Synode	p. 8
Litteratuur (naast de Bijbel)	p. 9
Om verder te lezen	p. 9
Bijlage 1: Bijbelse onderbouwing van het advies	p. 10-26
Bijlage 2: Het beleid van de vGKerken	
m.b.t. ongehuwd samenwonende leden	p.27-28
Bijlage 3: Het beleid binnen	
de gereformeerde oecumene	p.29-31

Inleiding

De synode van de vGKN heeft in haar zitting van 22-04-06 een commissie ingesteld om een rapportje te presenteren over de vraag, hoe om te gaan met (ongehuwd) samenwonende gemeenteleden die kerkelijke huwelijksbevestiging aanvragen, openbare belijdenis van hun geloof willen afleggen of hun kinderen willen laten dopen. Dit rapport is het resultaat van die opdracht. De commissie hoopt dat dit rapport, dat bedoeld is voor de kerkenraden, ook voor gemeenteleden bruikbaar zal zijn.

Werkwijze

Het bleek dat er in de kerken nog vrijwel geen beleid op dit terrein is. De kerken van Garderen, Noordwolde en Harkema hebben laten weten hoe zij met deze materie omgaan (zie bijlage 2). De kerken van Frieschepalen-Siegerswoude en van Boornbergum-Kortehemmen zonden een artikel, waarop zij hun werkwijze baseren (zie literatuuropgave). De commissie heeft dankbaar gebruik gemaakt van dit materiaal. Daarna is studie gemaakt van diverse kernteksten met betrekking tot het huwelijk (zie bijlage 1). Deze bijbelstudie is op de wijze van de Heidelbergse Catechismus –met vragen en antwoorden- opgesteld.

Om een goed antwoord op de gestelde vraag te kunnen geven, wordt eerst een samenvatting van de Bijbelse visie op het huwelijk gegeven. Daarna wordt kort ingegaan op de juridische kant van het huwelijk. Ook de ontwikkelingen in de kerkgeschiedenis, de verwoording van de belijdenisgeschriften en de standpunten van enkele andere kerkgenootschappen komen aan de orde (zie ook bijlage 3). Tenslotte zijn enkele aanbevelingen aan de synode geformuleerd.

Uitgangspunt

Wij aanvaarden de Heilige Schrift als Woord van God en willen ons geloof en leven daarnaar richten (zie art.5, 7 en 24 NGB). Daarom zoeken wij ook in verband met zaken rond huwelijk en ongehuwd samenwonen ons uitgangspunt in Gods Woord en willen wij aan dat Woord gehoorzaam zijn. Wij onderkennen dat ook op dit terrein de zonde doorwerkt. Dat maakt het niet eenvoudig om, tegen de geest van de tijd en de menselijke begeerten in, de wil van de Here God te leren kennen en te gehoorzamen (zie art.14 NGB).

Schuldbelijdenis

In de besprekingen van de commissie bleek dat een schuldbelijdenis van de kerken belangrijk wordt geacht. Ook werd benadrukt dat zonden op dit terrein niet de enige zonden zijn waarmee de Kerk van Jezus Christus te maken heeft. Het is de taak van de Kerk van Jezus Christus om helder het Woord van God te verkondigen en moeilijke onderwerpen daarbij niet uit de weg te gaan uit angst dat de boodschap mensen niet zal bevallen.

Het denken van veel jongeren –en ouderen- in de kerken over huwelijk en seksualiteit is vaak meer gevormd door wereldse dan door bijbelse normen. Het past ons als kerken, hiervoor schuld te belijden. Toen de ontwikkelingen in de maatschappij steeds verder van het Woord van de Here God afweken, is er te weinig concreet gesproken over Gods bedoeling met en voor het huwelijk. Hierdoor zijn veel gemeenteleden, zonder opzettelijk ongehoorzaam te willen zijn aan Gods Woord, van de bijbelse weg afgeraakt. Velen zijn zich niet bewust dat zij anders leven dan hun hemelse Vader van hen vraagt. Daarom moeten wij open en duidelijk spreken over de bijbelse visie op het huwelijk, zowel in dit rapport, als in de prediking, de catechese en het pastoraat. Dit dient op een pastorale wijze te gebeuren, open, duidelijk en liefdevol, zonder (opnieuw) het Woord van onze God buiten beschouwing te laten. Er moet niet worden gesproken en gewerkt vanuit boekjes over de Bijbel, maar vanuit de Bijbel zelf.

Het Bijbelse getuigenis

Er zijn diverse goede boeken verschenen die op duidelijke wijze de bijbelse visie op het huwelijk verwoorden. Naar enkele hiervan wordt in dit rapport verwezen ('om verder te lezen'). Hier worden de grote lijnen geschetst, om te voorkomen dat dit rapport te omvangrijk wordt.

De Here God is de Schepper van hemel en aarde, en ook van de mensen. Bij alles wat Hij maakte zei Hij, dat het goed was. Hij schiep de mens zelfs naar Zijn eigen beeld, als Zijn gelijkenis; 'man en vrouw schiep Hij hen' (Gen.1:26,27). Niet voor niets wordt de relatie tussen een man en zijn vrouw vergeleken met de liefde tussen de Here en Zijn volk (Hosea 2) en tussen Christus en Zijn gemeente (Ef.5:21-33, Mat.25:1 vv).

Omdat de Here God de Schepper en Onderhouder van de mens is, heeft Hij er recht op dat de mens Hem gehoorzaamt. Als Maker weet Hij het beste wat goed voor de mens is. Dat betekent dat het ook verstandig is om Hem te gehoorzamen.

Het was in de ogen van de HERE niet goed dat de mens alleen was; daarom maakte Hij voor hem een 'hulp, die bij hem past' (Gen.2:18). Al vanaf het begin heeft Hij het huwelijk ingesteld (Gen.2:24): *“Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en zij zullen tot één vlees zijn.”* Adam en Eva hadden geen ouders die zij konden verlaten; dit geeft aan dat deze opdracht met het oog op de komende geslachten is gegeven. Er wordt gesproken over verlaten, om aan te geven dat er openbaarheid is. Ook betekent het, dat de echtgenote voor de man belangrijker is dan zijn ouders –en andersom. “Aanhangen” geeft de trouw die wordt geëist weer, en het “tot één vlees” zijn betekent het vormen van een volledige en onverbreekelijke eenheid, op alle terreinen –en niet alleen op het lichamelijke. De Here Jezus haalt met instemming deze woorden aan en benadrukt dat het huwelijk niet ontbonden kan worden (Mat.19:1-12, Mc.10:2-12).

Al vanaf het begin heeft de Satan geprobeerd Gods goede schepping te verzieken (Gen.3). Ook de relatie tussen man en vrouw bleef daarbij niet buiten schot. Juist deze relatie niet, omdat een mens daarin het meest kwetsbaar is, en seksuele zonden letterlijk het eigen lichaam raken. Daarom komen in de Bijbel veel geschiedenissen over ontrouw, seksuele verwording en polygamie voor. Dit wil niet zeggen dat dit wordt goedgekeurd. De wetten uit het Oude en Nieuwe Testament, Jezus Christus en de profeten spreken hierover duidelijke taal. Zie bij voorbeeld Exodus 22:16, Leviticus 18, Deuteronomium 22:13-30, Deuteronomium 24:1-5, Maleachi 2:10-16, Johannes 4:16-18, Johannes 8:1-11, 1 Korintiërs 7:1-9, 1 Petrus 3:1-7. Uit Exodus 22: 16 en 17 blijkt ook, dat het hebben van seksuele gemeenschap nog niet betekent dat er sprake is van een huwelijk, zoals wel eens wordt gedacht.

Steeds wordt duidelijk gemaakt dat geslachtsgemeenschap binnen het huwelijk thuishoort. De leden van de gemeenschap en in het bijzonder de broers zijn medeverantwoordelijk voor het beschermen van de maagdelijkheid van een meisje (b.v. Hooglied 8:8,9); de bruid is een 'afgesloten hof....een verzegelde bron' (Hooglied 4:12).

Het huwelijk wordt gezien als een verbond, en wordt gesloten in de gemeenschap. In de Bijbel wordt diverse malen verteld over een huwelijksfeest (b.v. Ruth 4:11, Joh.2:1-11).

De HERE God Zelf is de grote getuige bij deze verbondssluiting (zie b.v. Mal.2:14). Opmerkelijk is de geschiedenis van Jozef en Maria. Wanneer Maria zwanger blijkt te zijn in de ondertrouwperiode, blijkt uit hun reactie duidelijk dat zij geen gemeenschap hebben gehad. Jozef kan in geen geval de vader van het kind zijn. Om Maria steniging te besparen (volgens Deut.22:21) besluit hij, in stilte van haar te scheiden (Mat. 1:18-25).

Wanneer er tegen de wet van de HERE wordt gezondigd, wordt dit ook duidelijk zonde genoemd, en worden in de oudtestamentische tijd offers gevraagd. Ook blijkt vaak dat de zondaar Gods straf moet ondergaan (zie b.v. 2 Sam.12).

In 1 Korintiërs 6:18-20 wordt het lichaam de tempel van de Heilige Geest genoemd. Daarom hebben seksuele zonden een nog groter negatief effect dan andere zonden, uitgezonderd de zonde tegen de Heilige Geest.

De gemeente wordt opgeroepen: *“Het huwelijk zij in ere bij allen en het bed onbezoodeld, want hoereerders en echtbrekers zal God oordelen.”* (Hebr.13:4.)

Conclusie: de kenmerken van het (bijbelse) huwelijk

Het huwelijk is een alles omvattende relatie tussen één man en één vrouw.

Het huwelijk wordt slechts ontbonden door de dood van één van de beide echtgenoten. De Bijbel geeft twee scheidingsgronden: echtbreuk en verlating door een ongelovige partner.

Het huwelijk wordt aangegaan voor het aangezicht van de HERE God en in tegenwoordigheid van de gemeenschap, omdat het huwelijk tevens een openbare aangelegenheid is.

Levenslange liefde en trouw behoren onverbreekelijk bij elkaar. Binnen dat kader mag geslachtsgemeenschap worden gezien als een prachtig geschenk van de HERE God. Het is de bezegeling en bekroning van de huwelijksrelatie. Het is de taak van de aan de HERE gewijde gemeenschap om haar leden op te wekken het huwelijk rein te bewaren en in ere te houden. Daarbij moet niet alleen gesproken worden over het ongehuwd samenwonen, maar ook over seksuele gemeenschap voor en buiten het huwelijk.

Ongehuwd samenwonen mist de openbaarheid bij het begin van de relatie en de bescherming van die relatie die in de Bijbel keer op keer worden genoemd als kenmerkend. Daarom is het niet juist om te zeggen dat ongehuwd samenwonen openbaar (openlijk) genoeg is en daarom in Gods ogen een huwelijk is, omdat men elkaar trouw wil blijven.

Ongehuwd samenwonen is: de ander afhankelijk laten zijn van jouw liefde en trouw.

Trouwen betekent: de ander maximale zekerheid geven door jezelf vast te leggen.

De burgerlijke wetgeving

Sinds april 2001 bestaan er in Nederland drie mogelijkheden voor mensen die hun leven willen delen: het burgerlijk huwelijk, het geregistreerd partnerschap en het samenlevingscontract. De eerste twee mogelijkheden zijn in vele opzichten gelijkwaardig. Zo moet voor beide mogelijkheden aangifte worden gedaan bij de burgerlijke stand (‘in ondertrouw gaan’). De periode tussen dit moment en de voltrekking van het huwelijk of de registratie moeten minstens twee weken zijn. De aangifte wordt openbaar gemaakt.

De belangrijkste verschillen van een huwelijk met een geregistreerd partnerschap zijn:

- het *ja-woord* dat bij het huwelijk moet worden gegeven om het huwelijk geldig te maken;
- een huwelijk kan alleen worden *beëindigd* via een uitspraak van de rechter;
- *kinderen* die worden geboren tijdens een huwelijk tussen een man en vrouw hebben automatisch de man als vader. Dit heeft gevolgen voor het familie- en erfrecht.

Zowel bij huwelijk als bij geregistreerd partnerschap geldt voor beide partners:

- zij hebben *onderhoudsplicht* tegenover elkaar;
- zij hebben *gemeenschap van goederen* (tenzij dit anders is vastgelegd);

- zij bouwen voor elkaar *pensioenrechten* op;
- er is voor diverse *rechtshandelingen* beider toestemming nodig;
- de *nalatenschap* komt bij overlijden toe aan de partner (en de eventuele kinderen);
- er ontstaat *aanverwantschap* van de beide families.

De (Nederlandse) Kerkgeschiedenis

Het huwelijk wordt vanaf het begin gezien als een afspiegeling van Gods verbond met de Zijnen. Dit blijkt zowel uit het Oude als uit het Nieuwe Testament. Een huwelijk werd gesloten in aanwezigheid van broeders en zusters in het geloof, door een geestelijk leidsman. Ook in ander culturen, de Romeinse bij voorbeeld, was het huwelijk een zaak waarbij religieuze aspecten een rol speelden. In de Rooms Katholieke Kerk en de Oosters Orthodoxe Kerk heeft het huwelijk zich zelfs ontwikkeld tot een sacrament. Na de kerkhervorming ontstond een steeds grotere scheiding van kerk en staat. Niet iedereen behoorde meer bij dezelfde kerk, er waren zelfs mensen die niets met een kerk van doen wilden hebben. Daarom ontstond de mogelijkheid om buiten de kerk om te trouwen. Deze praktijk (de keuze tussen burgerlijk of kerkelijk trouwen) bestaat in diverse landen nog steeds.

Ook in de eerste eeuwen van de Reformatie hebben synodes regelmatig gesproken over het huwelijk, en zijn veel gemeenteleden vermaand en zelfs onder tucht gesteld omdat zij zich niet aan de Bijbelse normen voor het huwelijk hielden. De rol en toestemming van de ouders bij het huwelijk werd benadrukt (Synode van Emden, 1571). In dit kader werd het ‘by malcander slapen’, dat door jongelui wel werd gebruikt om hun ouders te dwingen toestemming voor hun huwelijk te geven, veroordeeld.

Napoleon Bonaparte wilde, rond 1800, zicht hebben op de bevolkingssamenstelling van de landen waarover hij heerste. Hij stelde het burgerlijk huwelijk, zoals wij dat nu nog kennen, verplicht. De kerk mocht een voltrokken huwelijk daarna (!) desgewenst nog ‘inzegeven’.

De Belijdenis

Opvallend is, dat de gereformeerde kerken het huwelijk niet als sacrament zien. *Sacramenten zijn heilige, zichtbare tekenen en zegelen, door God ingesteld om ons door het gebruik daarvan de belofte van het Evangelie des te beter te doen verstaan en die voor ons te bezegelen....* (Zondag 25 H.C.). Dat betekent niet, dat het huwelijk niet in ere is. Zondag 41 zegt hierover, naar aanleiding van het zevende gebod: *Alle onkuisheid is door God vervloekt en daarom moeten wij er een hartgrondige afkeer van hebben en kuis en ingetogen leven, hetzij in de heilige staat van het huwelijk of daarbuiten.....Daar ons lichaam en onze ziel tempels van de Heilige Geest zijn, wil Hij dat wij ze beide zuiver en heilig bewaren; daarom verbiedt Hij alle onkuisde daden, gebaren, woorden, gedachten, begeerten en wat de mens daartoe kan verleiden.*

In de behandeling van het Gebed des Heren wordt, in de zondagen 47 en 49, uitgelegd wat de beden “Uw Naam worde geheiligd” en “Uw wil geschiede” voor de praktijk van het leven van een christen betekenen. In het kort komt het erop neer dat christenen niet leven volgens de normen van de wereld, maar in alles zo proberen te leven naar Gods wil dat Zijn Naam door hun woorden en daden verheerlijkt wordt.

De functie van de overheid voor het leven van een christen wordt in art.36 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis behandeld. Hierin wordt uiteengezet dat de burgerlijke overheid en de door haar gegeven wetten moeten worden gerespecteerd en gehoorzaamd, voor zover deze niet strijdig zijn met het Woord van de Here God. Dit is uiteraard ook van toepassing op het (burgerlijk) huwelijk.

De Gereformeerde Oecumene

In de kerken van gereformeerd belijden wordt ernaar gestreefd dat het huwelijk naar Gods wil wordt ingevuld. Daarom wordt door middel van catechese, prediking en pastoraat regelmatig bijbels onderwijs over dit onderwerp gegeven. Wanneer gemeenteleden toch besluiten ongehuwd te gaan samenwonen kunnen zij geen leden in volle rechten zijn. Zie ook bijlage 3.

Samenvattend

De kernvraag is, of wij ons leven geheel aan Christus willen wijden. Door de doop zijn wij in Christus' dood begraven en met Hem opgestaan tot nieuw leven. Daarom worden wij geroepen om Zijn beeld, ook in het huwelijk, te vertonen. Wij zijn als het ware "ambassadeurs van Christus", en dat bepaalt ons staan in de wereld. "Gij geheel anders, gij hebt Christus leren kennen" (Ef.4:20). Wanneer dat het geval is, dan kiezen wij ook in zaken met betrekking tot onze (huwelijks-)relaties voor gehoorzaamheid aan de HERE God. Dat betekent dat wij in deze tijd in veler ogen, en mogelijk ook in eigen ogen, vreemdelingen en bijwoners zijn op deze aarde, maar niet in het Koninkrijk van God (Ef.2:19).

Het is de taak van de kerken om haar leden te onderwijzen in de weg van de HERE, en hen te helpen deze weg te gaan. Een aansprekend voorbeeld hiervan is dat van de kerk van Garderen, die leden die om financiële redenen overwegen ongehuwd te gaan samenwonen aanbiedt de trouwdag voor hen te regelen.

Ongehuwd samenwonen doet geen recht aan de verantwoordelijkheid, bescherming en openbaarheid die bij het bijbelse huwelijk behoren. Daarom behoren de kerken hun leden op te wekken om niet ongehuwd te gaan samenwonen, maar hun relatie vorm te geven door middel van een huwelijk. Het spreekt voor zich dat christenen voor hun huwelijk de Zegen van de HERE God vragen.

Aanbevelingen aan de synode

1. De kerken leggen zich toe op het geven van bijbels onderricht aan jong en oud over de wil van God voor huwelijk en gezin. Zij doen dit in prediking, catechese, pastoraat en op elke andere wijze die zich daarvoor voordoet. Alle stellen die overwegen te gaan trouwen wordt een (gratis) huwelijksvoorbereidingscursus aangeboden. Ook ontvangen alle gemeenteleden van 15 jaar en ouder een brochure over dit onderwerp, die bestaat uit de kernpunten en bijbelstudie uit dit rapport. Iedere jongere die daarna 15 jaar wordt, ontvangt deze brochure ter gelegenheid van deze verjaardag.
2. De kerken streven ernaar dat gemeenteleden al voor zij de leeftijd bereiken waarop zij over verkering krijgen gaan nadenken weten, wat Gods Woord over verkering en huwelijk te zeggen heeft. Omdat veel gemeenteleden zijn opgegroeid zonder een duidelijke bijbelse notie met betrekking tot het huwelijk, is het goed om in een geest van zachtmoedigheid om te gaan met situaties die zijn ontstaan uit onwetendheid.
3. De kerken zien in dat zij met betrekking tot de verkondiging van de bijbelse boodschap aangaande het huwelijk en zaken rondom het huwelijk nagelaten hebben deze helder en adequaat te verkondigen. De kerken belijden hierin tekort geschoten te zijn en belijden daarover hun schuld.
4. De kerken streven ernaar dat de leden der kerk zich houden aan de bijbelse richtlijnen, niet omdat het moet, maar omdat bij hen een innerlijke overtuiging ontstaat dat ook in deze zaken de HERE God weet wat goed voor hen is, en zij van harte de Here Jezus willen volgen en gehoorzamen.
5. Wanneer gemeenteleden ongehuwd (willen gaan) samenwonen zal de kerkenraad van de betrokken gemeente met deze leden spreken over hun keuze en over de wil van de HERE God in dezen. Dit zal een duidelijk en liefdevol pastoraal gesprek moeten zijn.

6. Wanneer ongehuwd samenwonende of samenlevende leden van één van de kerken vragen om kerkelijke bevestiging van hun voorgenomen huwelijk, zal met deze leden een persoonlijk gesprek worden gevoerd. Hierin zal de beweegreden van hun verzoek worden gevraagd en zal worden gesproken over Gods wil met betrekking tot het huwelijk. Wanneer de betrokkenen op grond van dit gesprek voor het huwelijk kiezen, zal er geen bezwaar zijn tegen de kerkelijke huwelijksbevestiging, wanneer zij op grond van Gods Woord hebben ingezien dat ongehuwd samenwonen niet overeenkomstig Gods wil is en zij dat ook hebben beleeden (Spr.28:13). Deze leden kan worden gevraagd of zij willen overwegen om in de tijd voor hun huwelijk in onthouding te leven en daarmee getuigenis van nieuwe geloofsinzichten af te leggen.
7. Wanneer ongehuwd samenwonende doopleden openbare belijdenis willen afleggen, zal eerst met hen gesproken worden. Wanneer zij op grond van Gods Woord inzien, dat ongehuwd samenwonen het doen van openbare belijdenis in de weg staat, en op grond van dit inzicht daarop het voornemen hebben om voortaan als gehuwden door het leven te gaan, kan het doen van openbare belijdenis plaatsvinden, na de kerkelijke huwelijksbevestiging.
8. Wanneer ongehuwd samenwonende gemeenteleden hun kind willen laten dopen, zal eerst met hen worden gesproken over hun beweegredenen. Omdat ongehuwd samenwonen niet volgens de bijbelse leefregels is, is het belangrijk dat wordt uitgelegd dat zij op deze wijze niet kunnen voldoen aan datgene wat wordt gevraagd in de doopbeloften, namelijk dat zij hun kinderen 'naar hun vermogen onderwijzen en doen onderwijzen in de waarheid Gods en hun een voorbeeld van een christelijke levenswandel geven'. Wanneer deze ouders op grond van Gods Woord hebben ingezien dat ongehuwd samenwonen niet overeenkomstig Gods wil is en zij dat ook hebben beleeden, staat dit samenwonen (de kerkelijke huwelijksbevestiging en) de doop van hun kind niet meer in de weg.
9. Met ongehuwd samenwonende belijdende leden die het Heilig Avondmaal (willen) vieren wordt een pastoraal gesprek gevoerd over het strijdig zijn van ongehuwd samenwonen met de wil van God.
10. Belijdende leden die ongehuwd (gaan) samenwonen kunnen geen kerkelijk ambt bekleden.

Literatuur (naast de Bijbel):

De Nederlandse Belijdenisgeschriften

Folder van de Gemeente Achtkarspelen

GKV-Assen: Zullen we samen trouwen?

Deputaten voor contact met de overheid van de Chr.Geref.Kerken:

Het huwelijk nader bekeken

Standpuntbepaling van de 'interkerkelijke commissie huwelijk' (het zgn. Woerden-overleg)

Ds C.G.Kant: Het huwelijk of ongehuwd samenwonen?

Ds R.van Loon: Hart voor elkaar; christelijk vormgeven aan je relatie.

Ds J.Oosterhuis: Trouwen of samenwonen? (Geref. Kerkbode voor het Noorden, april '07)

Om verder te lezen:

C.B.Elsinga: Aan het Woord over relaties

C.G.Kant: Het huwelijk of ongehuwd samenwonen (artikel)

R.van Loon: Hart voor elkaar (verslag van een conferentie)

L.Vreugdenhil: Ik beloof je trouw

J.Mudde: Kostbaar en kwetsbaar

Zomer 2007/Voorjaar 2008
Ds A.van Harten-Tip
Ds J.Maliepaard
Zr I.Nicolai-Mulder
Br R. Reinders

De broeders W.Dekker en G.J.Heinen, die vanaf het begin deel uitmaakten van deze commissie, moesten helaas om gezondheidsredenen voortijdig hun medewerking beëindigen.

Bijlage 1: Bijbelse onderbouwing van het advies.

I. De mens naar Gods beeld en gelijkenis. Gen 1:26,27. Gen 2:7, 18ev

Genesis 1:26

En God zeide: Laat Ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis, opdat zij heersen over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het vee en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt.

De HERE God pleegt vooroverleg als Hij de mens wil scheppen. Hij gaat bij Zichzelf te rade. Dit wordt bij geen van de andere scheppingsdaden vermeld. De schepping van de mens is uniek, bijzonder. Hierdoor is de mens van alle andere schepselen onderscheiden. Elk ander schepsel wordt naar zijn aard geschapen. Alleen de mens is naar Gods beeld en gelijkenis geschapen. Dat bepaalt dus het mens-zijn van zowel man als vrouw.

God schiep de mens (enkelvoud), naar Zijn beeld, als Zijn gelijkenis. En uit Adam, de eerste mens (Isja=man) zou de vrouw (Isja=mannine) geschapen worden. Om vervolgens weer uit de vrouw de man te laten geboren worden.

Dit gegeven duidt de eenheid aan tussen man en vrouw. God schiep geen twee gelijke wezens, omdat dan alleen maar een *tegenover* zou gelden. God schiep twee uit één. Eerst de man, Adam en door Adam: Eva. Adam werd uit het stof geschapen (Gen 2:7), Eva uit de rib van de man (Gen 2:21,22). Het is eenheid in verscheidenheid.

God schiep de vrouw uit de man, nam haar uit hem maar bracht haar ook weer tot hem. Opdat ze beiden één vlees zullen zijn. *“been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees”*, zegt Adam.

God had de mens volmaakt en naar Zijn beeld geschapen. Daarin wordt naast het enkelvoud ook het meervoud benadrukt. Want we lezen *mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hem* (vs 27). God zei *Het is niet goed dat de mens alleen zei*. Gen. 2:18. Ook de mens zal dat beamen. Daarna schiep God de vrouw uit de man en bracht haar tot hem

Naast eenheid is er ook een gezond tegenover .

Genesis 1:27

En God schiep de mens naar zijn beeld; naar Gods beeld schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen.

De HERE God heeft de mens geschapen, mannelijk en vrouwelijk. (Gen 1:27) De man en de vrouw zijn dus niet gelijk, maar wel gelijkwaardig. Mannelijk en vrouwelijk is de aanduiding

van beider sekse.¹ De lijn van de gehele schepping wordt bij de mens voortgezet, maar de mens is daar wel boven verheven.

De relatie tussen beiden wordt bepaald ook door het lichamelijke. Zie de opdracht om vruchtbaar te zijn en zich te vermenigvuldigen. In Gen 4:1 lezen we dat Adam gemeenschap had met Eva, zijn vrouw. Adam heeft zijn vrouw leren kennen, erkennen en hun diepste eenheid wordt zichtbaar waar zij tot één vlees zijn² (zie verder Gen 2:24).

Want als je Gen 2:18 er naast legt waarin de HERE God Zelf zegt dat het: “ *niet goed is, dat de mens alleen zij. Ik zal hem een hulp maken die bij hem past*”, dan wijst dat op de vrouw als gezellin van de man, als makker en metgezel. Er is naast een lichamelijke ook een psychische en geestelijke eenheid bedoeld.

Bij elke scheppingsdag lezen we dat God aan wat Hij geschapen had het goddelijke goedkeuringsmerk, *het was goed*, gaf. Alleen bij de schepping van de mens lezen we dat niet expliciet. God zegt wel van alles wat Hij geschapen heeft dat het zeer goed was (Gen 1:31) inclusief de mens.

Houdt echter het niet noemen van -het was goed- bij de mens iets meer in? Hoe zal de mens reageren op zichzelf, op de ander en op God? De mens had toen de vrije keuze om tussen goed en kwaad te kiezen. Hij kon dus ook ten kwade kiezen. We weten dat hij dat gedaan heeft. Zowel de vrouw als de man, waardoor die eenheid verbroken werd. De relatie tussen hem en God en tussen elkaar ging kapot.

Het goede van Gods goede schepping was dus ook *conditioneel*. De mens moest het zelf ook bevestigen. Maar dat deed hij niet. De mens koos eerst voor het goede, maar later samen voor het niet goede, voor de dood (Gen. 2:17, 3). Dat werkt tot vandaag door in alle onderlinge relaties tussen man en vrouw en zeker ook tussen God en de mens.

Vraag: Wat wil deze eenheid in verscheidenheid ons zeggen m.b.t huwelijk en samenwonen?

Antwoord: God heeft de mens niet alleen geschapen in eenheid, maar Hij wil ook niet dat de mens alleen is. Hij schiep uit de mens een hulp die bij hem past. Niet de mens vindt een partner voor zichzelf maar de HERE schenkt hem of haar de juiste partner. Dat vraagt een keuze. Tussen goed en kwaad. Tussen eigen wil om bijvoorbeeld het juk aan te gaan met een ongelovige. Of je geven aan Gods wil. Alleen Gods weg kan tot het doel geleiden (Ps.18:9 berijmd).

Gen 2:24 (Zie ook Matth. 19:5, Ef. 5:31.)

Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en zij zullen tot een vlees zijn.

De HERE bracht de vrouw tot de man. Hij geeft daarmee expliciet aan, dat Hij zelf de **Auteur** en **Bedenker** van de eenheid tussen man en vrouw is.

- Adam noemt Eva een aantal keren mijn vrouw (Gen 12: 5, 17-19 en 13:1). Voor deze uitdrukking zie ook: Gen 11:29, 24:3,4,6; 29:18-21, 22-25, 26-30. N.T Marcus 6:17.
- Het Hebreeuwse woord voor tot vrouw nemen is een andere uitdrukking voor gehuwd zijn.

Wie bijvoorbeeld samenwoont heeft het niet over zijn vrouw, maar over zijn vriendin.

Iemands vriendin zijn is anders dan iemands vrouw zijn. In Matth. 1:18-25 wordt aangegeven dat overspel met een vrouw die ondertrouwd is als echtbreuk gold (Deut. 22:33).

¹ Het Hebreeuwse woord ‘neqeba’ is de aanduiding voor vrouwelijk(holte), terwijl het hier gebruikte Hebreeuwse ‘zakar’ voor mannelijk zeker ook een woord is met een seksuele betekenis.

² Het Hebreeuws gebruikt een woord ‘jada’, dat kennen, erkennen, gemeenschap hebben met betekent.

Vraag: Gaat het in Genesis expliciet over een huwelijk?

Antwoord: Jezus verwijst naar Genesis 2:24 bij zijn spreken over de echtscheiding. Hij zet deze tekst in het licht van een huwelijk, door God gewild en ingesteld. Jezus gebruikt het woord “gameo”, hetgeen betekent: trouwen of huwen. Het is een officiële aanduiding van de huwelijksrelatie tussen man en vrouw (zie 1 Kor 7:9,10,28,33,34,36 en 39).

II. Drie kernbegrippen in verband met het huwelijk:

“Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten, zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn” (Gen.2:24).

Voor de gemeenschap tussen man en vrouw noemt de Schrift drie kernbegrippen. Deze worden ook in het Nieuwe Testament, door Jezus Christus en door de apostel Paulus, op de man vrouw relatie betrokken en als cruciaal aangemerkt.

Voor het gemak duiden wij ze hier aan met 3 O's: Officieel, Overgave en Onverbrekkelijk.

A. Officieel.

De man zal zijn vader en moeder verlaten. De tot dan toe geldende gezinsbanden worden anders. Het gaat om een verandering in de tot dan toe bestaande hechte gezinsverbanden van zowel man als vrouw, waarbij niet alleen eigen vlees en bloed betrokken is, maar ook de samenleving en de geloofsgemeenschappen waar man en vrouw lid van zijn. Het is een officieel gebeuren. Er wordt immers een nieuwe eenheid, economisch, sociaal, burgerrechtelijk en last but not least geloofseenheid gevormd. Je kunt met recht stellen dat de vorming van een nieuwe eenheid naast persoonlijke ook publieke en geloofskanten heeft. Het probleem is dat met name die laatst genoemde vaak weinig worden onderkend.

Vraag: Kunnen een jongen en een meisje die van elkaar houden en bij elkaar willen zijn, niet gewoon bij elkaar intrekken en hun leven met elkaar gaan delen? Dat is toch hun eigen beslissing, die anderen maar hebben te respecteren?

Antwoord: Ja, de geest van de tijd maakt dat mensen steeds meer op zichzelf gericht zijn. Maar het karakter van een huwelijk is openbaar en wordt in de Bijbel een wettige verbondsrelatie genoemd (Mal 2:14). Een verbond is een verbintenis tussen twee partijen met wederzijdse rechten en plichten. Het heeft een aantal bijbelse kenmerken, zoals

- Vrijwillig worden er beloften gedaan. De partijen mogen elkaar aan die beloften houden.
- Deze verbondsrelatie wordt gesloten onder ernstige aanroeping van de naam des HEREN. God is getuige (zie Pred. 4:12 en Rom. 10:11-13).
- Wie beloften aflegt is ook verplicht deze na te komen. Immers God is getuige en ook speciaal daarvoor gevraagde kennissen of vrienden.
- De zegen van God is levensnoodzakelijk en zal daarbij gevraagd mogen worden (zie Ps 127).

Het huwelijksverbond wordt gesloten te midden van Gods volk en ten overstaan van de oudsten (o.a. Ruth 4:11vv)

Vraag: Is het juist dat de overheid bemoeienis heeft met de relatie tussen man en vrouw? Kan er geen andere vorm voor worden afgesproken en bedacht?

Antwoord: Wat we als samenleving met elkaar afspreken op dit gebied zal ook moeten worden ingegeven door bescherming van deze relatie als relatie-eenheid binnen de samenleving. Het is de christelijke plicht de overheid in deze niet te negeren (Rom. 13). Als christenen ben je een levend lid van de gemeente van Christus. In die gemeenschap kan het

oor niet tegen de voet zeggen dat hij die ander niet nodig heeft. (1 Kor 12:14 vv). Wie een zegen vraagt over zijn huwelijksrelatie kan de gemeente van Christus niet passeren. Hij zal zeker het in goed overleg moeten regelen met de raad van de gemeente waar hij/zij lid van is.

Vraag: Maar juist vele jonge mensen voelen zich steeds minder betrokken bij een kerkelijke gemeenschap. Zij geloven wel, maar sluiten zich niet aan bij een gemeente en willen hun eigen regels volgen als het gaat over huwelijk etc.

Antwoord: In deze individualistische tijd zal dat ook steeds meer aan de orde zijn. Waar familieverbanden lossen worden en de mens meer opkomt voor zichzelf, zullen dergelijke zaken meer en meer gaan spelen. Belangrijk in deze is de belijdenis *Jezus is Heer*. Van wie ben je als christen? Wie heeft je gekocht en betaald? Wie heeft het voor het zeggen ook in je relatie? Jezus eert het huwelijk. Hij beschermt het. Hij geeft ook regels voor een goed huwelijksleven door zijn apostelen, op allerlei gebied. Willen jonge christenen zich daaraan geven?

Vraag: Is bij elkaar intrekken niet voldoende bewijs dat je met elkaar verder wilt. Moet je dan al dat officiële gedoe er nog bij? Jonge mensen willen vaak niet doen zoals het in het officiële domineesboekje staat. Ze kiezen hun eigen weg.

Antwoord: Vele malen lezen we in Gods woord, dat de man zijn meisje officieel tot vrouw neemt. Hij doet dit als een officiële daad. Zie Gen. 11:29, 24:3,4 etc.; Deut. 22:13, Jer. 16:2,3. Het meisje werd pas na de huwelijksvoltrekking officieel zijn vrouw genoemd. Belangrijk is hoe je iemands vrouw wordt. Hoe bouw je samen je levenshuis? Vlot, vlug en slordig of op een gedegen manier? Een wijs man bouwt zijn huis op de rots, een dwaas man op zand. Een wijs stel bouwt hun gezamenlijke levenshuis met gedegen materialen die de toets later kunnen doorstaan (1 Kor 3:11vv).

B. Overgave.

Het Hebreeuwse woord hier gebruikt is 'dabaq', het Griekse woord is 'kollaomai'. Het ziet op de innige relatie tussen man en vrouw, waarbij liefde, trouw en volharding bepalend zijn. Het woord wijst op de eenheid tussen man en vrouw. Hun zielen zijn hecht aan elkaar verbonden. Niemand mag de ander nader komen dan de huwelijkspartner. Deze gemeenschap vergt dan ook zichzelf niet zoekende, onbaatzuchtige, liefde. De één geeft zich volledig over aan de ander.

Vraag: Een nieuwe eenheid vormen is één. Maar deze eenheid praktiseren is twee. Kun je dan maar niet beter eerst gaan samenwonen? Dan kan je toch wat makkelijker weer uit elkaar?

Antwoord: De liefde kan snel verkoelen. En wat door de voordeur van je levenshuis is binnengekomen kan zo geleidelijk via de achterdeur je huis verlaten. Daarom vraagt verkleven alertheid, waakzaamheid en zeker strijd om het goed te houden en of (weer) te krijgen. Immers waar twee mensen in liefde samenleven, daar werken ook tegenovergestelde krachten. De mens is een zondig mens en geneigd God en de naaste te haten. De oude mens wil zelf op de troon van het leven zitten. Hij wil zelf als God zijn, kennende goed en kwaad. En dus zelf uitmaken wat goed voor hem en de ander is.

Gods Heilige Geest is hier nodig om in afhankelijkheid van God te blijven leven. Het is overigens statistisch bewezen dat er zes keer zoveel huwelijken kapot gaan van mensen die eerst hebben samengewoond en daarna gaan trouwen, als van mensen die niet eerst hebben samengewoond. Het verbreken van een relatie waarin mensen 'als man en vrouw' hebben samengeleefd zonder het te zijn, geeft naast de voortdurende onzekerheid die de meer vrijblijvende relatie met zich meebracht, ook veel emotionele en psychische schade. De ene mens heeft de ander aan de kant gezet. Hij of zij is niet meer interessant. De liefde is verkild

en in plaats daarvan is de haat gekomen, met soms heel grote consequenties voor beide partijen. Scheiden doet meer dan we denken.

C. Onverbrekelijk.

De lichamelijke eenheid mag niet losgemaakt worden van de totale eenheid tussen man en vrouw. De mens heeft zeker op lichamen gebied behoeften die hij wil bevredigen. De apostel Paulus geeft aan in 1 Kor. 7, dat als iemand zich niet kan beheersen, hij / zij er goed aan doet om te trouwen. De Schrift plaatst de lichamelijke eenheid binnen de beschermde relatie van een totale eenheid binnen het huwelijk. Deze bescherming blijkt onder andere uit de opdracht 'wat God samengevoegd heeft scheidt de mens niet' (Mat.19:6). Buiten deze onverbrekelijke band noemt de HERE de losse seksuele relaties overtreding van het 7^e gebod (zie de geschiedenis van Dina en Sichem in Gen. 34). De Schrift wil juist het huwelijk in ere houden en het bed onbezoodeld (Hebr. 13:4).

De lichamelijke eenheid tussen man en vrouw mag beleefd en genoten binnen de kaders die God geeft en binnen de innige gemeenschap tussen man en vrouw als uitdrukking van hun liefde.

Naast de eenheid op lichamen gebied strekt deze term (tot één vlees zijn) zich ook uit naar de volledige en onverbrekelijke eenheid op alle terreinen van het samenleven. Ook hier is veel over te zeggen. Wordt er, vóórdat een huwelijk wordt aangegaan, wel voldoende aandacht gegeven aan de vraag hoe de partners denken over allerhande belangrijke onderwerpen? Een goede huwelijksvoorbereiding zal later veel winst opleveren.

III. Het huwelijk als beeld van Christus en de gemeente

Ef. 5:21-33

en weest elkander onderdanig in de vreze van Christus. 22 Vrouwen, weest aan uw man onderdanig als aan de Here, 23 want de man is het hoofd van zijn vrouw, evenals Christus het hoofd is zijner gemeente; Hij is het, die zijn lichaam in stand houdt. 24 Welnu, gelijk de gemeente onderdanig is aan Christus, zo ook de vrouw aan haar man, in alles. 25 Mannen, hebt uw vrouw lief, evenals Christus zijn gemeente heeft liefgehad en Zich voor haar overgegeven heeft, 26 om haar te heiligen, haar reinigende door het waterbad met het woord, 27 en zo zelf de gemeente voor Zich te plaatsen, stralend, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, zo dat zij heilig is en onbesmet. 28 Zo zijn ook de mannen verplicht hun vrouw lief te hebben als hun eigen lichaam. Wie zijn eigen vrouw liefheeft, heeft zichzelf lief; 29 want niemand haat ooit zijn eigen vlees, maar hij voedt het en koestert het zoals Christus de gemeente, 30 omdat wij leden zijn van zijn lichaam. 31 Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot een vlees zijn. 32 Dit geheimenis is groot, doch ik spreek met het oog op Christus en op de gemeente. 33 Intussen ook gij, laat ieder voor zich zijn eigen vrouw zo liefhebben als zichzelf en de vrouw moet ontzag hebben voor haar man.

De HERE laat ons in Zijn Woord zien dat de verbondsrelatie van een man en een vrouw in het teken staat van de relatie tussen Christus en de gemeente (vs 20vv). Centraal daarbij is de heilige liefde, waaruit de reinheid van zowel de bruid als bruidegom voortvloeit. In vers 31 wordt Gen. 2:24 geciteerd. De verhouding van een man en een vrouw staat dus in het licht van de verhouding tussen Christus en de gemeente. In de Bijbel wordt die op meerdere plaatsen omschreven als de relatie tussen bruid en bruidegom (Joh. 3:29, Openb.19:9, Matth. 9:15).

Christus heeft zijn leven overgegeven om zijn bruid (gemeente) te heiligen, dat is apart te stellen en toe te wijden door Hem aan God. Zij leeft voor Gods aangezicht: heilig en onbesmet en onberispelijk (Ef. 5:25,26). Door het offer van Christus, door Zijn bloed is zij geheiligd (zie ook Hebr. 10:10,14).

Maar als de bruiloft van het Lam zal plaatsvinden, bij Zijn wederkomst, zal Hij dan de bruid zo vinden, zoals Hij verwacht: in gespannen afwachting van Zijn komst? (Matth. 25:1vv.)

Het geheiligd zijn in Christus waarvan de relatie van man en vrouw een afspiegeling mag zijn, geeft aan de ene kant een rem op een onbegrensde uitleving van alle begeerten. Aan de andere kant geeft het richting waar de eenheid beleefd mag worden. Daar waar Christus zelf over die eenheid waakt en Hij haar de weg wijst is het goed toeven.

In Hosea 2 vergelijkt de HERE de relatie met zijn volk met de relatie tussen een man met zijn ontrouwe vrouw. Deze vrouw loopt allerlei minnaars achterna en laat haar man in de steek. Toch verlangt die man naar zijn ontrouwe vrouw. Gods liefde gaat naar het Hem ontrouwe volk uit. Hij zal haar allerlei obstakels en moeilijkheden geven en haar tenslotte in de woestijn voeren, zodat ze weer gaat beseffen wie haar feitelijke man is.

Vraag: Maar is het dan niet toegestaan om voor het huwelijk te zien of je wel bij elkaar past?

Antwoord: Het je geven in liefde aan de ander is geen voorwerp van uitproberen. Naast het doel om nakomelingen te verwekken is het ook en op de eerste plaats een uiting van de meest intieme relatie tussen man en vrouw. Omdat de HERE ons voor die ene mens bestemd heeft, worden mensen geroepen om maagdelijk het huwelijk in te gaan (zie ook 1 Kor 6:16).³

Vraag: Is dat niet een onmogelijke opgave in een maatschappij waar het gewoon is om als je elkaar maar even kent al met elkaar naar bed te gaan? En waar seks als consumptieartikel en als het bevredigen van behoeften gezien wordt zoals je ook andere behoeften bevredigt?

Antwoord: Ja, het is bijna onmogelijk uit je zelf om dat vol te houden. Daarom worden we geroepen om in Christus een rechtvaardig maar ook een heilig leven te leiden. Vervuld met en in innige relatie met Christus en Zijn Geest. Onderwijs van de jeugd en hun ouders, maar ook hulp in allerlei opzichten, kan helpen. Bij de gesprekken voor het aangaan van het huwelijk met de predikant zal dat ook onderwerp van gesprek mogen zijn.

IV. De kwetsbaarheid van de relatie tussen man en vrouw

In Exodus 20 : 22 – 23 : 33 gaat het over de wetten van God bestemd voor het volk Israël, bedoeld om de menselijke samenleving te ordenen. Hoofdstuk 21 : 1 – 23 : 23 behandelt in het bijzonder de burgerlijke wetten, zoals het recht van de slaven, doodslag en het toebrengen van verwondingen, diefstal en beschadiging van eigendommen, maatschappelijke en geloofsverplichtingen (22:16) en rechtspraak en de rechten van de mens.

Exodus 22:16

Wanneer iemand een maagd verleidt, die niet ondertrouwd is, en gemeenschap met haar heeft, dan zal hij haar tegen de volle bruidsprijs tot vrouw nemen.

³ **Wie zich aan een hoer hecht is een lichaam met haar.** De Here wil niet dat de mens zich op die manier geeft aan een ander dan aan de ware.

Vraag: In deze tekst gaat het over het verleiden van een maagd, of om in hedendaagse termen te spreken 'een meisje versieren om met haar naar bed te gaan'. Maar ik wil uit liefde voor mijn vriendin met haar gaan samenwonen. Dat is toch een ander uitgangspunt?

Antwoord: Ja, dat klopt. Deze tekst valt onder de maatschappelijke en geloofsverplichtingen die golden in Israël. In heel hoofdstuk 22 vinden we voorbeelden van het principe van de schadeloosstelling, verkeerde dingen goed maken. Als een man bijvoorbeeld een dier had gestolen, moest hij het vijf- of viervoudige van de waarde van het dier terugbetalen. (vs. 1). Het meisje, de maagd, in vers 22 wordt als een deel van het bezit van de vader beschouwd. Wie haar schendt, schendt daarmee het bezit van de vader. In dit verband gaat het nu niet om de bepalingen, maar om de betekenis van ondertrouw en bruidschat. De ondertrouw werd in het oosten beschouwd als de eigenlijke aanvang van het huwelijk. Om een huwelijk tot stand te laten komen, diende er een bruidschat te worden betaald. Het huwelijk was daardoor niet anoniem, een privé-zaak tussen een man en vrouw. Er werden openbare en wettelijke handeling verricht om een huwelijk werkelijk tot een huwelijk te laten maken. De wederzijds ouders vertegenwoordigden de familieleden die op hun beurt deel uitmaakten van de gemeenschap. Wanneer iemand op het huwelijk en de verplichtingen erbij had 'vooruitgegrepen' was hij verplicht alsnog zijn daad een wettig kader te geven.

Leviticus 18

1 De HERE sprak tot Mozes: 2 Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: Ik ben de HERE, uw God. 3 Gij zult niet doen, zoals men doet in het land Egypte, waar gij gewoond hebt; gij zult niet doen, zoals men doet in het land Kanaän, waarheen Ik u breng; naar hun inzettingen zult gij niet wandelen. 4 Mijn verordeningen zult gij volbrengen en mijn inzettingen in acht nemen en daarnaar wandelen: Ik ben de HERE uw God. 5 Ja, gij zult mijn inzettingen en mijn verordeningen in acht nemen; de mens die ze doet, zal daardoor leven: Ik ben de HERE.

In dit hoofdstuk wordt door de HERE veroordelend over de zeden van de Kanaänitische bevolking, die zich aan allerlei perversiteiten schuldig maakte, gesproken.

Vraag: Ik ben zeker niet voornemens om mij in te laten met perversiteit. Ik wil trouw blijven aan mijn vriend(in) met wie ik wil gaan samenwonen. Is deze tekst dan wel van toepassing?

Antwoord: Over de instelling van het huwelijk wordt in dit hoofdstuk niet gesproken, maar het wordt verondersteld. In deze tekst moedigt God het volk Israël aan om zich te onderscheiden van anderen. De Israëlieten gingen van het ene afgodische land naar het andere. Toen God hen hielp zich daar als volk te vestigen, waarschuwde Hij dat zij geen heidense gewoontes mochten mee- of overnemen. Ook waarschuwde Hij, dat het heel gemakkelijke zou zijn af te glijden naar de heidense cultuur van Kanaän, waar zij heen gingen. De Kanaänitische samenleving en godsdiensten appelleerden aan wereldlijke verlangens, in het bijzonder seksuele verdorvenheid en dronkenschap. Israël moest tonen, dat het als Gods volk anders was. Vers 3 is daarin een sleutelvers:

Gij zult niet doen, zoals men doet in het land Egypte, waar gij gewoond hebt; gij zult niet doen, zoals men doet in het land Kanaän, waarheen Ik u breng; naar hun inzettingen zult gij niet wandelen.

Seksuele handelingen tussen bloedverwanten waren voor Israël verboden; in Egypte waren zulke handelingen gewoon. Overspel, het offeren van een kind, homoseksualiteit, en gemeenschap met dieren maakten allemaal deel uit van de verdorven religie van Kanaän. Het (monogame) huwelijk wordt in dit hoofdstuk verondersteld.

Deuteronomium 22:13-30

13 Wanneer een man een vrouw huwt en na de echtelijke gemeenschap een afkeer van haar krijgt, 14 haar in opspraak brengt en haar een slechte naam bezorgt door te zeggen: Deze vrouw heb ik gehuwd, maar bij de echtelijke gemeenschap bevond ik, dat zij geen maagd was

– 15 dan zullen de vader en de moeder van het meisje de bewijzen van de maagdelijkheid van het meisje nemen en tot de oudsten van de stad, naar de poort, brengen. 16 En de vader van het meisje zal tot de oudsten zeggen: Ik heb mijn dochter aan deze man tot vrouw gegeven, maar hij heeft een afkeer van haar gekregen, 17 en zie, hij brengt haar in opspraak door te zeggen: ik heb bevonden, dat uw dochter geen maagd was; maar dit zijn de bewijzen van de maagdelijkheid van mijn dochter. Daarbij zullen zij het kleed vóór de oudsten der stad uitspreiden. 18 Dan zullen de oudsten van die stad de man nemen, hem tuchtigen, 19 hem een boete van honderd zilverlingen opleggen en die aan de vader van het meisje geven – omdat hij een slechte naam aan een Israëlitische maagd bezorgd heeft; en zij zal hem tot vrouw zijn: hij zal haar niet mogen wegzenden, zolang hij leeft.

20 Maar indien deze beschuldiging waar is en de maagdelijkheid bij het meisje niet gevonden is, 21 dan zal men het meisje voor de ingang van het huis van haar vader brengen, en de mannen van haar stad zullen haar stenigen, zodat zij sterft – omdat zij een schanddaad in Israël gepleegd heeft door in het huis van haar vader ontucht te bedrijven. Zo zult gij het kwaad uit uw midden wegdoen.

22 Wanneer een man betrapt wordt, terwijl hij gemeenschap heeft met een vrouw, die gehuwd is, dan zullen zij beiden sterven: de man, die met de vrouw gemeenschap gehad heeft, en ook de vrouw. Zo zult gij het kwaad uit Israël wegdoen.

23 Wanneer een man een meisje, dat nog maagd is en dat met iemand ondertrouwd is, in de stad ontmoet en gemeenschap met haar heeft, 24 dan zult gij hen beiden naar de poort van die stad brengen en hen stenigen, zodat zij sterven: het meisje, omdat zij in de stad niet om hulp geroepen heeft, en de man, omdat hij de vrouw van zijn naaste onteerd heeft. Zo zult gij het kwaad uit uw midden wegdoen.

25 Maar als de man het ondertrouwde meisje in het veld ontmoet, haar vastgrijpt en gemeenschap met haar heeft, dan zal alleen de man sterven, die gemeenschap met haar gehad heeft; 26 het meisje echter zult gij niets doen, aan het meisje kleeft geen zonde, waarop de doodstraf staat, want dit geval is hetzelfde als wanneer iemand zich tegen zijn naaste keert en hem om het leven brengt. 27 Want hij heeft haar in het veld ontmoet; het ondertrouwde meisje heeft om hulp geroepen, maar er was niemand, die haar te hulp kwam.

28 Wanneer een man een meisje ontmoet, dat nog maagd is en niet ondertrouwd, haar aangrijpt en gemeenschap met haar heeft, en zij worden betrapt – 29 dan zal de man, die bij haar gelegen heeft, aan de vader van het meisje vijftig zilverlingen geven, en zij zal hem tot vrouw zijn, omdat hij haar onteerd heeft; hij zal haar niet mogen wegzenden, zolang hij leeft.

30 Een man zal de vrouw van zijn vader niet nemen noch het dek van zijn vader opslaan.

Vraag: Ik wil in liefde met mijn partner gaan samenwonen. Dat heeft voor mij dezelfde betekenis als het huwelijk. Waarom wordt dit bijbelgedeelte dan aangehaald?

Antwoord: In dit gedeelte gaat het over het bewaren en bewaken van de maagdelijkheid van een meisje vóór haar huwelijk. Daarmee wordt aangegeven dat seksuele gemeenschap buiten het kader van het huwelijk geen rechtmatige plaats heeft.

In Deuteronomium 24 wordt gesproken over echtscheiding. Zoals een huwelijk een formeel karakter heeft en niet een anonieme gelegenheid is, zo is scheiding ook geen anonieme gelegenheid, maar gaat gepaard met een scheidbrief. Een scheidbrief draagt evenals het huwelijk een formeel karakter.

Maleachi 2:10-16

10 Hebben wij niet allen één Vader? Heeft niet één God ons geschapen? Waarom zijn wij dan trouweloos tegenover elkander en ontheiligen het verbond onzer vadersen? 11 Juda is trouweloos geweest en een gruweldaad is bedreven in Israël en in Jeruzalem, want Juda heeft het heilige des HEREN, dat Hij liefheeft, ontheiligd, en heeft de dochter van een vreemde god

getrouwd. *12 De HERE roeie de man uit, die zulks doet, wie hij ook zij, uit de tenten van Jakob, ook al brengt hij offer aan de HERE der heerscharen.*

13 In de tweede plaats doet gij dit: gij bedekt met tranen het altaar des HEREN, onder gewezen en gezocht, omdat Hij Zich niet meer tot het offer wendt, noch het uit uw hand aanneemt als Hem welgevallig. 14 En dan zegt gij: Waarom? Omdat de HERE getuige geweest is tussen u en de vrouw uwer jeugd, aan wie gij ontrouw geworden zijt, terwijl zij toch uw gezellin en uw wettige vrouw is. 15 Niet één doet zo, die voldoende geest bezit, want wat zoekt die éne? Het zaad Gods. Weest dan op uw hoede voor uw hartstocht, en dat men niet ontrouw worde aan de vrouw zijner jeugd. 16 Want Ik haat de echtscheiding, zegt de HERE, de God van Israël, en dat men zijn gewaad met geweldpleging overdekt, zegt de HERE der heerscharen. Daarom, weest op uw hoede voor uw hartstocht en weest niet ontrouw.

Maleachi berispt de priesters en het volk omdat zij de eredienst van God verwaarlozen en niet leven naar Gods wil. Als de priesters ontrouw zijn, hoe kunnen zij dan leidinggeven aan het volk en als de mannen scheiden van hun vrouw en heidense vrouwen trouwen, hoe kunnen zij dan leiding geven aan hun kinderen?

Als we God en zijn wetten eerbiedigen, dan respecteren we ook onze medemensen. Als we onverschillig zijn tegenover God, blijkt dat ook uit ons gedrag ten opzichte van de onze medemensen. De Judeeërs huwden heidense vrouwen, wat om religieuze redenen verboden was. Bovendien stuurden oudere mannen hun vrouwen vaak weg om daarna een jonge heidense vrouw te nemen. Hier leed het gezinsleven onder.

“Waarom heeft Gods ons verlaten” vraagt het volk zich af, als blijkt dat God niet omziet naar hun offers (vs.13). Het volk klaagt over hun ongunstige omstandigheden, terwijl uiteindelijk zij zelf God ontrouw geworden zijn. De schuldvraag ligt niet bij God, maar bij hen zelf. Niet alleen God zijn zij ontrouw, ook hun wettige echtgenote.

Vraag: Ik snap in dit verband deze tekst niet. Het gaat hier om trouweloosheid van het volk jegens God en elkaar, ontrouw van de man jegens zijn vrouw en echtscheiding.

Antwoord: Het klopt. In dit bijbelboek gaat het over Gods liefde, de zonde van de priesters, de zonde van de mensen en de komst van de Here.

Expliciet wordt gesproken over huwelijks(on)trouw in vers 14:*Omdat de HERE getuige geweest is tussen u en de vrouw uwer jeugd, aan wie gij ontrouw geworden zijt, terwijl zij toch uw gezellin en uw wettige vrouw is.* Dit vers spreekt over een wettige vrouw. Ook zegt dit vers ons dat God Zelf getuige is van het huwelijk. Bij een huwelijk van gelovigen wordt er temidden van de gemeente een zegen over het huwelijk gevraagd; dat is een wettige handeling. Naast de gemeente als getuige is ook God hier getuige van de belofte die man en vrouw elkaar geven.

Vraag: Wat is het verband tussen echtbreuk en de rol van de HERE God bij het *sluiten* van het huwelijk?

Antwoord: Een huwelijk wordt in de Bijbel een verbond genoemd. Bij het sluiten van een verbond zijn gewoonlijk getuigen aanwezig. Zij zijn de waarborgen voor het houden van het verbond en hebben daarom een belangrijke rol hierbij. Als iemand een verbond schendt, beledigt hij daarmee niet alleen de andere verbondspartij, maar ook de getuigen. Het lijkt dan, alsof zij alleen maar voor de show ergens aan mee hebben gedaan, terwijl zij vaak met hun leven garant stonden voor dat verbond.

Johannes 4:16-18

16 Hij zeide tot haar: Ga heen, roep uw man en kom hier. 17 De vrouw antwoordde en zeide: Ik heb geen man. Jezus zeide tot haar: Terecht zegt gij: ik heb geen man;

Vraag: Het is niet mijn bedoeling om zes partners te krijgen. Ik wil het bij één houden. Deze tekst lijkt mij niet toepasselijk, of zie ik dat verkeerd?

Antwoord: Dit gedeelte gaat over de ontmoeting van Jezus met de Samaritaanse vrouw. Als blijkt dat Jezus in dit gedeelte alles weet over het privé-leven van de Samaritaanse vrouw, verandert zij snel van onderwerp (vs. 19). Blijkbaar voelt zij zich onprettig als Jezus haar confronteert met haar vijf mannen en haar huwelijken. Jezus legt de nadruk op het woordje 'u'; "is uw man niet". Zij woont dus 'gewoon' samen.

In dit gedeelte zegt Jezus nadrukkelijk dat de vrouw vijf mannen heeft gehad, en de man die zij nu heeft is haar man niet. In vers 17 antwoordt de vrouw: "Ik heb geen man." De Statenvertaling met kanttekeningen geeft als uitleg dat 'geen man' staat voor: geen getrouwde man. In dit gedeelte staat samenwonen tegenover het huwelijk. Jezus maakt dus duidelijk onderscheid tussen samenwonen en huwelijk.

Johannes 8:1-11

1 maar Jezus begaf Zich naar de Olijfberg. 2 En des morgens vroeg was Hij weder aanwezig in de tempel, en al het volk kwam tot Hem en Hij zette Zich neder en leerde hen. 3 En de schriftgeleerden en de Farizeeën brachten een vrouw, op overspel betrapt, en zij stelden haar in het midden en zeiden tot Hem: 4 Meester, deze vrouw is op heterdaad betrapt bij het plegen van overspel; 5 en in de wet heeft Mozes ons bevolen zulken te stenigen; Gij dan, wat zegt Gij? 6 En dit zeiden zij om Hem in verzoeking te brengen, opdat zij iets hadden om Hem aan te klagen. Maar Jezus bukte neder en schreef met de vinger op de grond. 7 Doch toen zij Hem bleven vragen, richtte Hij Zich op en zeide tot hen: Wie van u zonder zonde is, werpe het eerst een steen naar haar. 8 En weer bukte Hij neder en schreef op de grond. 9 Maar toen zij dit hoorden, gingen zij één voor één weg, te beginnen bij de oudsten, en zij lieten Jezus alleen en de vrouw in het midden. 10 En Jezus richtte Zich op en zeide tot haar: Vrouw, waar zijn zij? Heeft niemand u veroordeeld? 11 En zij zeide: Niemand, Here. En Jezus zeide: Ook Ik veroordeel u niet. Ga heen, zondig van nu af niet meer!

In dit tekstgedeelte gaat het over een overspelige vrouw. Op haar gedrag en het gedrag van de man (die hier niet wordt voorgeleid) staat de doodstraf. De schriftgeleerden gebruiken deze vrouw als inzet om Jezus in de val te lokken. De Here Jezus zegt tegen deze vrouw (vers 11): *Ga heen en zondig niet meer.*

Vraag: Wanneer ik trouw ben aan mijn vriend(in) met wie ik samenwoon pleeg ik toch geen overspel? **Antwoord:** In het voorgaande bijbelgedeelte (Johannes 4:16-18), hebben we aangegeven dat Jezus een duidelijk onderscheidt maakt tussen samenwonen en huwelijk. De essentie van het huwelijk is het wettige karakter hiervan. Dat betekent ook dat alle seksuele gemeenschap buiten het huwelijk overspel is. Dus ook bij het samenwonen.

1 Korintiërs 7:1-9

1 Wat nu de punten betreft, waarover gij mij geschreven hebt, het is goed voor een mens niet aan een vrouw verbonden te zijn, 2 maar met het oog op de gevallen van hoererij moet ieder zijn eigen vrouw hebben en iedere vrouw haar eigen man. 3 De man kome jegens de vrouw zijn (echtelijke) verplichtingen na en evenzo de vrouw jegens haar man. 4 De vrouw heeft niet zelf over haar lichaam te beschikken, doch haar man; en eveneens heeft de man niet zelf over zijn lichaam te beschikken, doch zijn vrouw. 5 Onthoudt dat elkander niet, tenzij met onderling goedvinden (en) voor een bepaalde tijd, om u te wijden aan het gebed, maar om daarna weder samen te komen, opdat niet de satan u verzoeke wegens [uw] gemis aan zelfbeheersing. 6 Dit zeg ik om u tegemoet te komen, niet om u te bevelen. 7 Ik zou wel willen,

dat alle mensen waren, zoals ikzelf. Doch iedereen heeft van God zijn bijzondere gave, de een deze, de ander die.

8 Maar tot de ongehuwden en de weduwen zeg ik: Het is goed voor hen, indien zij blijven, zoals ik. 9 Indien zij zich echter niet kunnen beheersen, laten zij dan trouwen. Want het is beter te trouwen dan van begeerte te branden.

De Korintiërs hadden Paulus enkele vragen gesteld betreffende het huwelijksleven en de vrijgezellenstaat.

1. Moeten gehuwden hun seksuele omgang voortzetten na hun bekering? Ja (7: 1-7).
2. Moeten ongehuwden huwen? Paulus geeft er de voorkeur aan om ongehuwd te blijven. Maar ongehuwd blijven is alleen mogelijk voor degenen die een grote zelfbeheersing hebben (vs. 8-9).
3. Vermoedelijk werd gevraagd: is het voor christenen goed om te huwen? (vs. 25-36)
4. Wat te doen als een gehuwd persoon tot geloof is gekomen maar de huwelijkspartner niet bekeerd is? (vs. 12-16).
5. Mogen weduwen hertrouwen? (vs. 39-40).
6. Is scheiding tussen christenen toegestaan? (vs. 10-11)

Vraag: Ik geloof niet in het instituut huwelijk, samenwonen is toch ook acceptabel?

Antwoord: Paulus geeft hier in instructie over het huwelijk en seksualiteit, waarbij Paulus duidelijk deze twee aan elkaar verbindt. Paulus stelt dat het goed is om te trouwen, om daarmee te voorkomen dat iemand ontbrandt in seksuele lusten. Lees nogmaals de hierboven genoemde uitleg over Johannes 8: 1-11, die hier goed bij aansluit.

1 Petrus 3:1-7

1 Evenzo gij, vrouwen, weest uw mannen onderdanig, opdat, ook indien sommigen aan het woord niet gehoorzaam zijn, zij door de wandel hunner vrouwen zonder woorden gewonnen worden, 2 doordat zij uw reine en godvrezende wandel opmerken. 3 Uw sieraad zij niet uitwendig: het vlechten van haar, het omhangen van goud of het dragen van gewaden, 4 maar de verborgen mens uws harten, met de onvergankelijke (tooi) van een zachtmoedige en stille geest, die kostbaar is in het oog van God. 5 Want aldus tooiden zich ook weleer de heilige vrouwen, die hoopten op God, onderdanig aan haar mannen, 6 zoals Sara Abraham gehoorzaamde en hem heer noemde; en haar dochters zijt gij, als gij goed doet en u geen schrik laat aanjagen.

7 Desgelijks gij, mannen, leeft verstandig met uw vrouwen, als met brozer vaatwerk, en bewijst haar eer, daar zij ook medeërfgenenamen zijn van de genade des levens, opdat uw gebeden niet belemmerd worden.

Vraag: De verplichtingen van man en vrouw tegenover elkaar kunnen toch ook gelden bij het samenwonen?

Antwoord: Ja, dat zou je in eerste instantie kunnen zeggen. Toch is dat niet helemaal waar. Dit gedeelte kan niet los gezien worden van het vorige hoofdstuk (2). Petrus stelt dat de gelovigen een uitverkoren geslacht zijn, om bekend te maken wat God heeft gedaan en nog steeds doet. De wereld ziet God in het leven van de gelovigen, zowel van allen (de gemeenschap) als van iedereen afzonderlijk. In hoofdstuk 2 gaat het over de houding van de gelovige tot de overheden en over die van slaaf tot zijn meester. In hoofdstuk 3 richt Petrus zich tot de vrouwen, waarbij het nog steeds over eren en dienen gaat. In dit gedeelte gaat over de functie van de vrouw ten opzichte van haar man; maar de man dient ook zijn roeping tegenover zijn vrouw te vervullen. In een vrouw moet haar christen-zijn meer gewaardeerd worden, dan haar uiterlijk. Zij moet zich niet mee laten slepen door de mode. Haar schoonheid begint van binnenuit. Een christen-echtgenoot moet van zijn kant verdraagzaam

zijn, en haar in alles liefde betonen. Hij zal haar moeten beschermen, respecteren, helpen en bij haar blijven. De verplichtingen van man en vrouw worden tijdens de huwelijksceremonie in het gemeentehuis en in de kerk uitgesproken en man en vrouw geven daarop ten overstaan van de gemeente en God hun 'ja' op. Met deze aanwezige getuigen legt dat meer gewicht in de schaal dan wanneer een stel tegenover elkaar hun goede bedoelingen uitspreekt.

V. Bescherming van het huwelijk

Hooglied 8:8,9

8 Wij hebben een jonge zuster, die nog geen borsten heeft. Wat zullen wij met onze zuster doen ten dage, dat iemand naar haar dingt? 9 Als zij een muur is, dan bouwen wij daarop een zilveren tinne; maar als zij een deur is, dan sluiten wij haar af met cederen planken.

De broers (in bijbelse tijd zijn dit ook de andere mannelijke familieleden) van het jonge meisje weten zich verantwoordelijk voor haar, juist in verband met haar relaties.

Het meisje over wie het gaat is nog te jong om daaraan te denken, maar de broers denken al na over de toekomst. Het is nog niet bekend hoe het meisje zich zelf zal opstellen tegenover mannen. Misschien zal zij zeer terughoudend zijn: een muur. In dat geval zullen de broers die houding versterken en belonen; zij bouwen als het ware een zilveren (!; kostbaar en mooi) verdedigingstrans op de muur die zij zelf al optrok. Het kan ook zijn dat het meisje minder terughoudend is, misschien is zij zelfs wel uitnodigend naar mannen toe: een deur. In dat geval zullen de broers zorgen dat niemand binnen komt, totdat het de juiste tijd is om de deur te openen; zij sluiten de deur met (kostbare en zeer sterke) cederen planken.

Vraag: Is dit niet een gedachtegang uit een (te) ver verleden?

Antwoord: Hooglied is, net als de hele Bijbel, een zeer oud boek. Maar omdat het geen gewoon boek is, maar geïnspireerd is door de Heilige Geest, heeft het voor ons nog steeds betekenis en is het onze taak om ervan te leren voor ons leven in de 21ste eeuw.

Vraag: Waarom zouden ook tegenwoordig broers (en andere familieleden) zich met de relaties van een meisje of vrouw moeten bemoeien?

Antwoord: De Here God heeft de mensen in een gezin/familie geplaatst om elkaar tot steun te zijn en elkaar te corrigeren. Het is vaak erg moeilijk om alleen de juiste beslissingen te nemen, zeker wanneer emoties een rol gaan spelen. Dan is het goed dat mensen die van iemand houden de taak hebben gekregen een rustig oordeel en veiligheid te bieden. Ook tegenwoordig is de vraag 'wat zou je ervan vinden als iemand zo met jouw kleine zusje deed?' voor veel mannen een goede graadmeter voor wat juist is.

Vraag: Het is duidelijk dat het meisje zich niet zomaar aan iedere man mag geven. Maar waarom zou er eerst getrouwd moeten worden, voor het zover is?

Antwoord: Uit de tekst blijkt, dat de broers moeten instemmen met de relatie die hun zusje met een man aangaat. Dat betekent openbaarheid en getuigen bij het aangaan van de relatie. In onze termen hebben wij het dan over een huwelijk.

Hooglied 4:12

Een afgesloten hof zijt gij, mijn zuster, bruid, een afgesloten wel, een verzegelde bron.

Het gaat hier over een bruid, die wordt bezongen door haar bruidegom. Hij noemt haar een afgesloten hof, een afgesloten wel (=bron), zelfs een verzegelde bron. Niemand heeft die bron nog geopend. Ook de bruidegom, de man die aan deze vrouw trouw heeft beloofd, niet. Uit de woorden blijkt dat de bruidegom dit een grote deugd vindt, en er met heel zijn hart mee instemt.

Vraag: De taal van Hooglied is nogal vrijmoedig. Bedoelt de bruidegom niet dat zijn bruid voor anderen afgesloten en verzegeld is, terwijl hij zelf van haar geniet?

Antwoord: De bruidegom geniet van het vooruitzicht dat hij de bruid straks de zijne mag noemen en dat zij dan niet langer ‘verzegeld’ zal zijn. Een zegel kan maar één keer verbroken worden. Daarom is het niet mogelijk dat hij spreekt over verzegeling voor anderen, terwijl hij zelf vrije toegang heeft.

Ruth 4:11

En al het volk dat in de poort was, en de oudsten zeiden: Wij zijn getuigen. De HERE make de vrouw die in uw huis komt, als Rachel en Lea, die beiden het huis van Israël gebouwd hebben! Boaz heeft besloten Ruth onder zijn hoede en als zijn vrouw te nemen. Om dit te realiseren gaat hij naar de oudsten, die naar oud-oosters gebruik zitting hielden in de poort van de stad. Deze plek was gekozen om de openbaarheid en om te zorgen dat iedereen toegang tot deze leiders van de stad had. Deze oudsten en al de andere aanwezigen geven nadrukkelijk aan, getuigen te zijn van Boaz besluit om met Ruth te trouwen. Zij hebben daardoor ook de plicht en het recht om toe te zien op dit huwelijk.

Vraag: Het gaat hier om een leviraats- of zwagerhuwelijk. Wij kennen dat niet meer. Is deze bijzondere vorm van huwelijk niet de reden van de noodzaak van de toestemming van de oudsten en hun functie als getuigen?

Antwoord: Inderdaad kennen wij het leviraatshuwelijk niet. Maar ook bij andere huwelijken werden (de ouders en) de oudsten betrokken. Zie bij voorbeeld Deuteronomium 22:13-19.

Johannes 2:1-11

1 En op de derde dag was er een bruiloft te Kana in Galilea en de moeder van Jezus was daar; 2 en ook Jezus en zijn discipelen waren ter bruiloft genodigd. 3 En toen er gebrek aan wijn kwam, zeide de moeder van Jezus tot Hem: Zij hebben geen wijn. 4 En Jezus zeide tot haar: Vrouw, wat heb Ik met u van node? Mijn ure is nog niet gekomen. 5 Zijn moeder zeide tot hen, die bedienden: Wat Hij u ook zegt, doet dat! 6 Nu waren daar zes stenen watervaten neergezet volgens het reinigingsgebruik der Joden, elk met een inhoud van twee of drie metreten. 7 Jezus zeide tot hen: Vult de vaten met water. En zij vulden ze tot de rand. 8 En Hij zeide tot hen: Schept nu en brengt het aan de leider van het feest. En zij brachten het. 9 Toen nu de leider van het feest het water proefde, dat wijn geworden was – en hij wist niet, waar deze vandaan kwam, maar de bedienden, die het water geschept hadden, wisten het- riep de leider van het feest de bruidegom 10 en hij zeide tot hem: Iedereen zet eerst de goede wijn op en als er goed gedronken is, de mindere; gij echter hebt de goede wijn tot dit ogenblik bewaard.

11 Dit heeft Jezus gedaan als begin van zijn tekenen te Kana in Galilea en Hij heeft zijn heerlijkheid geopenbaard en zijn discipelen geloofden in Hem.

De Here Jezus was te gast tijdens een bruiloftsfeest in het dorpje Kana, dat naar de gewoonte meerdere dagen duurde en waar veel gasten waren uitgenodigd. Toen de wijn veel te snel op was, veranderde Hij water in wijn om te zorgen dat bruidegom en bruid niet te schande werden en de feestvreugde niet bedorven werd. Het woord dat voor een bruiloftsfeest wordt gebruikt betekent ‘huwelijk’. De Bijbel kent maar één woord hiervoor, omdat het één niet los van het ander verkrijgbaar is.

Vraag: Het is duidelijk dat hier een groot bruiloftsfeest werd gevierd. Maar betekent dit dat er geen mensen zonder feest gingen samenwonen?

Antwoord: In de Bijbel en de literatuur over het leven in Israël in Bijbelse tijd zijn veel voorbeelden van bruiloftsfeesten, en er wordt niet verteld over stellen die zonder feest –dus ‘stilletjes’- gingen samenwonen zonder daarvoor gestraft te worden.

Vraag: Dit is een geschiedenis van bijna 2000 jaar geleden. Waarom zouden wij net zo moeten doen?

Antwoord: Het antwoord op deze vraag hangt af van de vraag, of de hele Bijbel als Woord van God en daarom als richtlijn voor ons leven wordt gezien. De Here Jezus toont met Zijn wonder tijdens deze bruiloft aan, hoe belangrijk Hij een dergelijk feest vindt.

Matteüs 1:18-25.

18. De geboorte van Jezus Christus geschiedde aldus. Terwijl zijn moeder Maria ondertrouwd was met Jozef, bleek zij, voordat zij gingen samen wonen, zwanger te zijn uit de Heilige Geest. 19. Daar nu Jozef, haar man, rechtschapen was en haar niet in opspraak wilde brengen, was hij van zins in stilte van haar te scheiden.

Direct al in het eerste bijbelboek, het eerste hoofdstuk, van het N.T lezen we dat er getrouwd werd. Ondertrouwd zijn was wat wij nu kennen als verloofd zijn, en in die dagen was dat net zo formeel en bindend als een huwelijksovereenkomst, alhoewel de betrokken partijen niet bij elkaar gingen wonen tot de eigelijke bruiloft plaats gevonden had. Het mocht niet verbroken worden, behalve door dood of scheiding.

Vraag: Wat hield die opspraak dan in?

Antwoord: Jozef wist dat Maria niet zwanger van hem kon zijn, want ze hadden geen gemeenschap met elkaar gehad. Als hij haar ging beschuldigen van overspel zou hij haar in opspraak brengen en zou ze volgens de wet gestenigd moeten worden (Deuteronomium 23:23,24). Hij begon te denken om een scheidingsprocedure in gang te zetten, om zo zelf de schande te dragen (Deuteronomium 24:1); dat deed hij liever dan dat hij Maria zou beschuldigen van overspel.

VI. Gehoorzaamheid aan Gods opdracht met betrekking tot het huwelijk

2 Samuël 11 en 12 (de geschiedenis van David en Bathseba).

Vraag: Wat zegt de bijbel over begeerte en overspel?

Antwoord: Een hele duidelijke geschiedenis hierover lezen we in 2 Samuël 11:

David begeerde Batseba, zij was de vrouw van een ander, hij had gemeenschap met haar. Een poosje later liet Batseba David weten dat ze zwanger was. David probeerde nog op allerlei slimme manieren het geheim te bewaren. Hij zorgde er zelfs voor dat Uria, de man van Batseba werd gedood in de oorlogsstrijd. Maar voor God blijft niets verborgen. Wat David gedaan had was kwaad in de ogen des Heren, lezen we in vers 27.

In 2 Samuël 12 lezen we dat de Here Natan naar David zond om hem te laten inzien wat hij verkeerd had gedaan. David had alles van God gekregen wat hij nodig had, God liet hem zelfs weten dat als het niet genoeg was geweest, God hem meer had gegeven. En toch begeerde David de vrouw van een andere man en pleegde overspel. De straf van God blijft dan ook niet uit, het kind dat verwekt was werd ziek, en zou niet mogen blijven leven, op de zevende dag stierf het. Er gebeurden hierna nog meer verdrietige dingen in het gezin van koning David.

Vraag: Wordt er ook nu nog persoonlijk door God gestraft?

Antwoord: Wij kunnen niet zomaar aanwijzen: omdat die personen samenwonen is dit of dit hen overkomen en dat is een straf van God.

De ergste straf die mensen krijgen wanneer zij met God geen rekening houden is dat zij zonder Hem leven, nu en in de eeuwigheid.

De Bijbel vertelt ons dat God het goede met ons voorheeft, als we maar dicht bij Hem blijven (Jeremia 29:11). Wij zijn het, die steeds weer bij Hem weggaan, verkeerde keuzes maken. Daar worden we nooit gelukkig van, daar zijn genoeg voorbeelden in de bijbel van te vinden. Begeerte en overspel zullen alleen maar verdriet met zich meebrengen. Dan zal je niet meer dicht bij God kunnen leven.

Vraag: Is er vergeving voor begeerte en overspel?

Antwoord: Als we de geschiedenis van David verder volgen in 2 Samuël 12 kunnen we lezen dat David inziet dat hij verkeerd heeft gedaan, en tegen de Here heeft gezondigd.

David zoekt de Here en vraagt om vergeving; lees Psalm 51 maar eens. Dat is een psalm waarin David boete doet, nadat de profeet Natan bij hem was gekomen.

Maar de gevolgen van zijn daad zijn niet terug te draaien.

Ook nu nog wil God de zonden van begeerte en overspel vergeven, als het verkeerde echt wordt ingezien en wordt beleden. De straf heeft de Here Jezus gedragen door zonde en dood te overwinnen, maar de gevolgen van zo'n daad zijn niet terug te draaien en geven veel verdriet.

Vraag: Wil God nog wel zegenen na beleden zonden?

Antwoord: Als de zonden oprecht worden beleden is de weg tot God weer vrij

En dan wil Hij weer rijkelijk zegenen, dat mocht ook David ervaren. Zie 2 Samuël 12 :24 *Daarna troostte David zijn vrouw Batseba; hij kwam tot haar en had gemeenschap met haar, zij baarde een zoon en hij noemde hem Salomo. De Here nu had hem lief.*

1 Korintiërs 6:18-20

18 Vliedt de hoererij. Elke andere zonde, die een mens doet, gaat buiten zijn eigen lichaam om. Maar door hoererij bezondigt men zich aan zijn eigen lichaam. 19 Of weet gij niet, dat uw lichaam een tempel is van de Heilige Geest, die in u woont, die gij van God ontvangen hebt en dat gij niet van uzelf zijt? 20 Want gij zijt gekocht en betaald. Verheerlijkt dan God met uw lichaam.

Het lichaam van een christen is, zo stelt de Bijbel, een tempel van de Heilige Geest, Die in de christen woont. De eigenaar van een tempel bepaalt, wat de regels zijn en hoe de eredienst er vorm wordt gegeven. Door seksuele gemeenschap met een ander wordt men een éénheid; men staat niet meer op zichzelf. Maar als die ander geen christen is, of als de relatie tegen de wil van God is, betekent dit dat er 'iets' de tempel van de Heilige Geest binnenkomt dat Hij er niet wil hebben. Zo onttrekt men zichzelf aan Degene die het voor het zeggen heeft en ontroofd de Heilige Geest Zijn tempel.

Vraag: Het gaat in dit Bijbelgedeelte toch over hoererij? Dat is toch iets anders dan in liefde en trouw (ongehuwd) samenwonen?

Antwoord: Alleen het huwelijk is de veilige situatie waarin geslachtsgemeenschap door God wordt toegestaan en zelfs als geschenk aan man en vrouw wordt gegeven. De Bijbel noemt daarom iedere seksuele relatie die buiten Gods wil en gebod omgaat hoererij, en niet alleen het bezoeken van een prostitué(e). Dit lijkt heel scherp, maar door deze duidelijkheid wil de HERE mensen ernstig waarschuwen om geen verkeerde beslissingen te nemen. Want die beslissingen schaden de relatie die de christen met zijn Here mag hebben; ze hebben invloed op zijn eeuwig wel of wee.

Hebreeën 13:4

Het huwelijk zij in ere bij allen en het bed onbezoedeld, want hoereerders en echtbrekers zal God oordelen.

“Onbezoedeld” betekent: rein in godsdienstig en ethisch opzicht. Een ander woord hiervoor is: heilig. Dat betekent dat het moet zijn toegewijd aan de HERE God. Het huwelijksbed is de lichamelijke kant van het huwelijk. Voor een christen moet ook dit onderdeel van zijn leven aan de HERE zijn gewijd. Dat betekent dat er een dimensie aan een christelijk huwelijk is die andere huwelijken niet hebben. Dat is een prachtig geschenk van God, want er is dan sprake van een ‘drievoudig snoer’: God, de echtgenoot en echtgenote die samen door het leven gaan. Maar het is ook een opdracht voor christelijke echtparen, en wie die opdracht niet uitvoeren zullen te maken krijgen met Gods oordeel. Het huwelijk is maar niet ‘een keus die sommige mensen wel en anderen niet maken’. Het moet in ere zijn bij alle christenen, al betekent dit niet dat ongehuwden een soort tweederangs christenen zijn.

Vraag: Waarom is het ‘in ere zijn’ in deze tekst niet van toepassing op alle relaties in liefde en trouw?

Antwoord: Deze tekst staat in het verband van de openbare handelingen van de gemeente en haar leden en het getuigenis dat daarvan uitgaat naar de niet-gelovigen. De enige relatie tussen man en vrouw die openbaar is in Bijbelse zin is het huwelijk dat is gesloten voor de wet en bevestigd voor Gods aangezicht, met Hem en Zijn gemeente als getuigen.

Bijlage 2: Het beleid van de vGkerken m.b.t. ongehuwd samenwonende leden.

Garderen: (de scriba mailde:)

Ik zal uw vraag meenemen naar de eerstvolgende KKR-vergadering, maar ik denk dat de conclusie zal luiden: *Garderen is geen voorstander van samenwonen, noch vooruitlopend op een later huwelijk, noch in plaats van een huwelijk, maar als mensen gaan samenwonen zullen we ze niet uit de kring weren, maar veeleer trachten te bewegen toch te huwen. Samenwonenden worden vanwege het samenwonen niet gevraagd voor een ambt, omdat de kerkenraad geen verkeerd te interpreteren signaal wenst te geven aan de gemeente.*

Harkema: (besluit 2002)

3. Hoe denken we over samenwonen? Keuren we dit goed of in het geheel niet?

(In het oude Israël was de vrouw maagd voor het huwelijk lees o.a. Deut.22:13-30, Matth.1:18-25 en Hebr.13:4 Dit komt nu denken we nog zelden voor.)

Samenwonen is een heel lastig probleem. Het wordt eigenlijk niet goedgekeurd, doch de meeste ouders zitten er wel mee dat hun kinderen het wel doen. Bij harde afwijzing geeft dit vaak scheiding tussen ouders en kinderen. Voorkeur van de kerkenraad is **huwelijk**, dus kerk staat **niet** achter samenwonen. Kerk **gedoogt** samenwonen wel. Voor het doen van (openbare) belijdenis wordt geëist om eerst het huwelijk aan te gaan.

4. Het is de gewoonte geworden dat stelletjes die hebben samengewoond in de kerk mogen trouwen. Heeft de kerkenraad hier in het verleden een duidelijk besluit over genomen?

Het is **niet bekend** dat de kerk van Harkema in het verleden een besluit heeft genomen over bovenstaande vraag. Wel worden stelletjes die hebben samengewoond getrouwd. Dit is niet meer terug te draaien en **wordt zo gehandhaafd** (zie ook bovenstaand antwoord bij vraag 3).

5. Als we samenwonen niet goedkeuren, mogen samenwonenden dan wel belijdenis doen met gevolg dat ze benoemd kunnen worden als ouderling of diaken? Nee, samenwonenden kunnen géén belijdenis doen zoals bij vraag 3 is besloten, dus zullen dezen automatisch géén ambt als ouderling of diaken kunnen krijgen. Reeds belijdende leden die samenwonen of nieuw binnenkomen zullen ook géén ambt als ouderling of diaken kunnen krijgen. Als belijdende

leden samenwonen mogen zij wel aan het avondmaal aanzitten maar moeten wij ze waarschuwen dat zij dit voor eigen verantwoording doen.

6. Mogen samenwonenden hun kinderen laten dopen, als ze in het verleden belijdenis gedaan hebben? Nee, dit is niet mogelijk.

Noordwolde: (n.a.v. Vragenlijst voor de kerken)

Hoe gaat u om met de aanvraag voor kerkelijke huwelijksbevestiging door samenwonende stellen?

Dat laten wij toe, hoewel de aanleiding wel verschillend kan zijn. Er zouden situaties kunnen zijn waarin wij het niet toestaan.

Bijlage 3: Het beleid binnen de gereformeerde oecumene.

De Christelijke Gereformeerde Kerken

In 2002 is een rapport verschenen naar aanleiding van de vernieuwde huwelijkswetgeving en de (voorgenomen) openstelling van het huwelijk voor homo-paren. Uit dit rapport blijkt, dat er spanning is tussen de leer en het pastoraat. Duidelijk wordt aangegeven dat de Bijbel seksualiteit reserveert voor het huwelijk tussen één man en één vrouw. Uitgangspunt is dat het huwelijk een inzetting van God is. “De kerk zal... mogen getuigen van de vreugde die in de goede gave van het huwelijk geschonken is.” Het is de HERE God die mensen samenvoegt. Echtscheiding, homoseksuele relaties en ongehuwd samenwonen gaan tegen Gods Woord in. “Wanneer er in de gemeente sprake is van ongehoorzaamheid aan de inzettingen van de Here God, zal een kerkenraad overeenkomstig de bijbelse eis zijn gemeenteleden ernstig moeten vermanen en zo nodig ook –in liefde- verder gaande stappen van kerkelijke tucht dienen te zetten.

De Generale Synode
overwegende

- a. dat de kerk zich in deze tijd uitspreekt over de bijbelse waarden en normen op het terrein van huwelijk en seksualiteit;
- b. dat de kerk en haar leden een getuigenis van die bijbelse waarden mogen laten horen en uitstralen temidden van een samenleving waarin seksuele gemeenschap is losgekoppeld van een –levenslange- huwelijksrelatie;

van oordeel

- a. dat de kerk er werk van zal moeten maken de taak van de ouders in de seksuele opvoeding van de jongeren te ondersteunen;
- b. dat de geloofsoepvoeding inzake huwelijk en seksualiteit binnen de gemeente in deze tijd veel aandacht verdient, en dat het nodig is dat onze kinderen, jongeren en jongvolwassenen in de catechese en in het verenigings- en clubwerk structureel leren rekenen met de heilzaamheid van Gods geboden voor relaties;

besluit aan de deputaten op te dragen:

- a. bijbels verantwoord materiaal dat in de kerken al voorhanden is inzake huwelijk en seksualiteit te (laten) verzamelen en op bruikbaarheid te beoordelen;
- b. dit materiaal –eventueel aangevuld met nader te ontwikkelen onderdelen- als een bruikbare handleiding beschikbaar te stellen voor de kerken ten behoeve van ouders, voor gebruik in de catechese, voor themadiensten, gespreksgroepen etc.

Woorden-overleg (interkerkelijke commissie huwelijk)

Dit overleg heeft plaatsgevonden met het oog op de ontwikkelingen rond het openstellen van het huwelijk voor mensen van gelijk geslacht. Eén van de vragen was, of de kerken niet moeten pleiten voor een eigen huwelijkssluiting, los van de burgerlijke overheid.

“Ook onder de nieuwe wetgeving blijft het voor paren die een huwelijk naar bijbelse norm begeren mogelijk dat huwelijk door de overheid te laten sluiten. De kerk behoudt haar eigen bevoegdheid om niet ieder huwelijk dat in het gemeentehuis gesloten wordt ook kerkelijk te bevestigen.” “De kerk bepaalt ook nu zelfstandig welke huwelijken zij wil bevestigen en welke niet. Het kabinet heeft deze bevoegdheid tijdens de parlementaire behandeling uitdrukkelijk erkend.”

Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) Assen

Er is geen synodaal rapport uitgegeven over deze materie. Wel hebben diverse plaatselijke kerken materiaal uitgegeven, waaronder de kerk van Assen. De opgestelde brochure is overhandigd aan alle gemeenteleden van 16 jaar en ouder, op huisbezoeken besproken en in prediking en catechese behandeld. Ongehuwd samenwonen wordt gesteld in het licht van het zevende én het vijfde gebod. Niet trouwen, maar ongehuwd samenwonen, gaat niet alleen in tegen Gods gebod “gij zult niet echtbreken”, maar ook tegen het gebed “eert uw vader en uw moeder...”, waarmee volgens de gereformeerde belijdenis geëist wordt (onder andere) de overheid te eren.

Enkele conclusies en beleidspunten uit deze brochure:

- a. Er is niets op tegen uitbundig te genieten van een verkering. Verliefdheid is een kostbaar geschenk van God, waar je Hem dankbaar voor mag zijn. Tegelijk is het goed om duidelijk grenzen af te bakenen in je verkering. Zorg ervoor dat je niet te ver met elkaar gaat. Maak dat bespreekbaar met elkaar, met je ouders en met je ouderlingen.
- b. Al vanaf het begin is duidelijk dat lichamelijke gemeenschap thuis hoort in het huwelijk. Alle bijbelgegevens bevestigen dat geslachtsgemeenschap vóór of buiten het huwelijk door God verboden is: zonde tegen het zevende gebod van Gods wet. Alle bijbelgegevens bevestigen verder, dat de Here overtreding van deze regel hoog opneemt.
- c. Het kenmerkende van een huwelijk is dat de samenleving erbij wordt betrokken. Wie gaat samenwonen passeert deze samenlevingsverbanden. Volgens het vijfde gebod van Gods wet wil de Here deze samenlevingsverbanden juist gebruiken. Ze vormen een bescherming voor de relatie. Wie meent deze bescherming niet nodig te hebben (en daarvan blijk geeft door te gaan samenwonen) overschat niet alleen z'n eigen kunnen, maar overtreedt ook het gebod van de Here.

Het beleid van de kerkenraad:

- a. Op het huisbezoek zal de vraag of je verkering hebt aan de orde komen. Ook zal je gevraagd worden, hoe invulling wordt gegeven aan die relatie. Zonodig zal je nog eens gewezen worden op de grenzen die God stelt in zijn Woord. Dus niet alleen op de uiterste grens (geen lichamelijke gemeenschap voordat je getrouwd bent), maar ook op de grenzen die je in verkerings- en verlovingstijd in acht dient te nemen. De toon van zo'n gesprek zal niet alleen onderwijzend, maar vooral bemoedigend zijn.
- b. Waar sprake is van zonde tegen het zevende gebod van God, zal er vanuit Gods Woord worden doorgesproken. Het karakter van zo'n gesprek zal onderwijzend, bemoedigend en vermanend zijn. Met jonge mensen die verkering hebben, zal worden doorgepraat tijdens het bezoek, dat als regel aan hen apart zal worden gebracht. Ook op catechisatie zal over deze materie worden doorgepraat. Verder worden er regelmatig catechisaties voor jonge belijdende leden over deze materie verzorgd. Mochten mensen gaan of blijven (ondanks herhaalde vermaningen) samenwonen, dan zal hierover kerkelijke tucht geoefend moeten worden. Zolang de zonde niet beleden is, zal de kerkelijke bevestiging van een eventueel huwelijk niet mogelijk zijn. Als die zonde wel is beleden staat de beslissing over een kerkelijke bevestiging aan de kerkenraad. Dan zal de vraag centraal staan of de vragen die

gesteld worden in het huwelijksformulier (die uitgaan van een *start*-situatie) van toepassing zijn.

- c. Wanneer mensen met elkaar samenwonen, zullen ze daarop vanuit Gods Woord worden aangesproken, ook al is een levenslange relatie van liefde en trouw hun doel. Het karakter van zo'n gesprek zal onderwijzend, bemoedigend en zo nodig vermanend zijn. De raad ziet het als zijn taak jonge mensen ook op dit punt goed te instrueren. Dit zal gebeuren tijdens bezoeken, catechisaties en door middel van cursussen. Mochten mensen ondanks deze toerusting toch gaan of blijven samenwonen (en daarmee volharden in de zonde), dan zal hun de toegang tot het avondmaal worden ontzegd. Ook in dit geval levert kerkelijke huwelijksbevestiging na een periode van samenwonen een probleem op. Het huwelijksformulier past immers niet: je was naar eigen inzicht al lang getrouwd. En dat terwijl het formulier uitgaat van een *start*-situatie. De beslissing over een eventuele huwelijksbevestiging is ook in dit geval aan de kerkenraad.

VERSLAGEN VAN DE AMBTSDRAGERSCONFERENTIES 2006 EN 2007

Verslag van de ambtsdragersconferentie van de vGKN op 13 mei 2006 te Rouveen.

Thema: Het ABC van gemeenteopbouw via geloofsopbouw.

Inleider: Ds M.A.Noorloos.

Ds K.J.Bijleveld opent de dag met een woord van welkom, speciaal voor Ds Noorloos en organist Geert Meijer. In Drachtstercompagnie is door een groep gemeenteleden een voortgezette Gereformeerde Kerk geïnstitueerd, naast de bestaande kerk die besloot toe te treden tot de PKN. Van deze kerk zijn ook enkele broeders aanwezig.

Gezongen wordt Ps.98:1 en 3. Hierna vraagt Ds Bijleveld een zegen over de conferentie.

Na het zingen van Gez.320 krijgt Ds Noorloos het woord. Hij vertelt over zijn werkzaamheden en achtergrond. Dan leest hij Lucas 10:38-42 voor. De deelnemers beantwoorden voor zichzelf de vraag, wat deze ontmoeting tussen Jezus, Martha en Maria voor hen zelf betekent; daarna spreken zij hierover met de persoon die naast hen zit. Hiervan valt te leren dat men zich ook op de kerkenraad moet bezinnen op het Woord van God. Een kerkenraad is geen regelclub. Ds Noorloos vertelt over zijn boeken die ter conferentie verkrijgbaar zijn. Ook is Br H.Bron uit Moleneind aanwezig met zijn boekentafel.

In kleine groepen wordt gepraat over wat de deelnemers aansprak, tegenstond of bevreemde in 'het ABC van gemeenteopbouw via geloofsopbouw'. In een plenaire ronde worden vragen uit de groepen besproken. Het is belangrijk om te weten dat luisteren naar de Here Jezus belangrijker is dan dienen. Je kunt pas werken vóór de Here vanuit de omgang met Hem. Als voorbeeld wordt de opening en sluiting van een kerkenraadsvergadering genoemd; die hangen er vaak wat bij, alsof het om de rest van de agenda gaat. Maar een kerkenraad kan pas raad verschaffen voor de kerk wanneer ze eerst geloofs- en gebedsgemeenschap wil worden. De verhouding tussen Communicatie (met de Here en elkaar), Bezinning en Activiteiten is belangrijk, ook i.v.m. de kerkenraadsagenda. In Garderen is men erg enthousiast over bijbelstudie tijdens de KR-vergadering; hieraan wordt zoveel tijd besteed, dat besloten is om de ander vergadering zo'n uitgebreide bijbelstudie te doen. Ds Noorloos merkt op dat de KR geen bijbelstudiekring is. Hij beveelt aan dat ieder thuis het bijbelgedeelte voor de opening bestudeert en ter vergadering vertelt wat dit gedeelte voor hem/haar betekent. Hierop wordt dan niet uitgebreid meer ingegaan, maar er wordt wel zo nodig in de verdere vergadering naar verwezen. Bij de sluiting kan geïnventariseerd worden waarvoor door welk kerkenraadslid zal worden gebeden. Na deze gebeden volgt een stil gebed en wordt afgesloten met het Onze

Vader en een lied. Zo wordt het besprokene in 'goede Handen' gegeven, zodat men er niet meer wakker van hoeft te liggen. In Harkema is het de gewoonte aan het einde van de vergadering blijde en positieve gebeurtenissen en ontwikkelingen te memoreren. Zo worden zegeningen benoemd; men eindigt dan nooit met negatieve gevoelens.

Ds Noorloos merkt op dat het erom gaat mensen mee te nemen op de Weg. Het is de bedoeling dat christenen licht der wereld zijn, opdat de mensen de Here God verheerlijken. Er wordt opgemerkt dat er bitter weinig bijbelkennis is, zelfs bij ambtsdragers. Het is belangrijk eraan te werken dat het Woord gelezen en overdacht wordt in de gezinnen. Dat is belangrijker dan beleidsplannen en strategieën. Ds Noorloos merkt op, dat het bijbelse kennen kennis van het hart is. Gods liefde voor mensen die diep verdorven zijn roept verwondering op; dit is de liefde waaruit wij mogen leven.

Bereidwilligheid is niet iets dat men zichzelf kan geven. Ds Noorloos vergelijkt het met een kind dat leert spreken door te reageren. God spreekt ieder mens aan, daarom is niemand te verontschuldigen. Liefhebben is niet met theorie, maar met daden te leren. Daarbij is het gebedsleven (met en voor elkaar) belangrijk. Opgemerkt wordt dat de vragen die vandaag gesteld worden ten diepste dezelfde zijn als die uit het verleden. Deze vragen heeft men in de belijdenis gelovig, vanuit de Bijbel, beantwoord.

Na het zingen van ELB 261, Ps.103: 5 en 9 en een gebed is er lunchpauze. Tijdens het middaggedeelte van de dag is Bertus Lap de organist. Na het dankgebed voor de maaltijd wordt een lied van Ds Jaap Zijlstra gezongen.

In een persoonlijke ronde vult ieder een 'verlanglijstje' in voor het kunnen functioneren als ambtsdrager. Een zelfde lijstje wordt gemaakt voor het functioneren als kerkenraad. Deze wensen worden eerst in kleine groepen besproken en daarna plenair geïnventariseerd. Opvallend vaak wordt de wens om de leiding van de Heilige Geest, om geloof, eenheid, bijbelkennis en voorbede genoemd. Ook praktische vaardigheden krijgen een plaats. Ds Noorloos merkt op dat hij het oecumenische en missionaire aspect mist. Hij raadt aan een sociale kaart van de omgeving te maken: wat speelt er aan verslaving, verarming, verwildering, vereenzaming en vervuiling? Ook op dat gebied moet er iets uitgaan van de kerk; mensen moeten weten waar zij terecht kunnen bij problemen. Op iedere kerkenraadsvergadering zou men zich moeten afvragen: wat betekent onze kerk voor onze eigen omgeving? Er moet –ook financieel- evenwicht zijn tussen binnen- en buitendienst. Getuigenis en dienst zijn nodig om licht der wereld te zijn.

Geconcludeerd wordt, dat er ruime plaats voor de Bijbel en het gebed nodig is. Het gevaar en de rol van het werk van satan moeten bekend gemaakt worden, al moet dit niet teveel aandacht krijgen. Het is belangrijk om weerstand tegen de boze op te bouwen, omdat wie dicht bij Christus leeft te maken krijgt met verhevigde aanvallen van Zijn tegenstander. Er wordt opgeroepen tot profetische prediking, gebed voor Israël, spontaniteit en durf. Iedere christen, ongeacht zijn of haar aanleg (Martha of Maria) heeft voeding en vorming nodig. Daarvoor moeten wij in de leer gaan bij de Here.

Ds Bijleveld dankt Ds Noorloos voor zijn bijdrage aan de dag. Br G.J.Heinen biedt de inleider een kaars met afbeelding van d'Olde Kaarke aan. Ds Bijleveld dankt Br Heinen en de actuarius voor de organisatie van de dag.

Een lied van Ds A.F.Troost wordt gezongen. Daarna gaat Ds Bijleveld voor in dankgebed en wenst een ieder wel thuis.

Verslag van de ambtsdragersconferentie van de vGKN op 16 juni 2007 te Boornbergum.

Thema: Bijzondere diensten

Inleider: Ds J.Maliepaard.

Ds K.J.Bijleveld opent de dag met een woord van welkom. Na het zingen van Psalm 95:1 en 3 leest hij Numeri 10:1-10. Het trompetgeschal was letterlijk richtinggevend voor het volk Israël. Er waren twee zilveren trompetten gemaakt voor gebruik in de strijd en godsdienstige bijeenkomsten. Ieder signaal had een eigen betekenis, en de *priesters* moesten deze trompetten blazen: niet de legerleiding, maar God Zelf voert het bevel over het volk. Ook in bijzondere diensten komt de gemeente samen op initiatief van de HERE God. De ambtsdragers zijn geroepen de gemeente in Zijn Naam samen te roepen. De samenkomsten van de gemeente zijn belangrijk om samen de goede strijd te strijden, op gezag van de Here. Ds. Bijleveld verwijst hierbij naar Hebreeën waarin ons wordt gemaand de onderlinge samenkomsten niet te mijden! Samenkomen als gemeente is geen hobbyisme, maar heilige plicht. Omdat de HERE God roept is kwaliteit belangrijk voor de eredienst. Al onze diensten verwijzen naar Jezus Christus.

Na het zingen uit Psalm 81 en gebed krijgt Ds J.Maliepaard het woord voor zijn inleiding. De titel van deze inleiding is "met twee woorden spreken" (zie de bijlage). Hij heeft voor alle kerken een Power Point Presentatie hierbij beschikbaar. In bijzondere diensten worden vaak 'leuke dingen' gedaan. Het gevaar van eigenwillige godsdienst dreigt. Het gaat niet om wat wij leuk vinden; de Here bepaalt de inhoud. Hij is de Heilige én de Nabije. Jezus Christus en die gekruisigd moet ook in bijzondere diensten centraal staan want Hij is de hoofdbewoner van de eredienst. Omdat Hij verwijst naar de God van Israël mogen ook de Psalmen niet ontbreken. Ds Maliepaard heeft een analyse-schema gemaakt om te onderzoeken hoe een (dienst van een) bepaalde gemeente is. Aan de hand van dit schema kan ontdekt worden, aan welke punten gewerkt moet worden. Het is belangrijk te erkennen dat de oude mens nog steeds opspeelt en dat een gemeente niet ideaal kán zijn. Eerlijkheid en echtheid, ook als gemeente, is nodig. Het is verkeerd wanneer een gemeente tijdens een bijzondere dienst een heel ander beeld van zichzelf geeft dan in reguliere diensten. Omwille van de tijd breekt Ds Maliepaard zijn lezing voor het einde af. Het vervolg zal later aan de orde komen of anderszins aan de kerken worden doorgegeven. Psalm 146:1,2 en 3 worden gezongen op de melodie uit de Johannes de Heer-bundel.

Na de koffiepauze, waarin geanimeerd wordt gesproken over allerhande onderwerpen, volgt de presentatie van de vGKN Noordwijk over de Institueringsdienst van een kerk. Br Houwaart vertelt over de voorperiode van deze dienst en spreekt de gevleugelde woorden: 'geen instituering zonder strijd!'. Er waren allerlei praktische problemen: geen gebouw, geen orgel, geen collecte zakken –die werden na ingenieus advies zelf gefabriceerd- enzovoorts. Br Bakker nam de knielbank uit Garderen mee voor de bevestiging van de ambtsdragers. Ds Bijleveld leidde de dienst, waarbij veel belangstellenden aanwezig waren. Bij deze presentatie wordt ELB 413 gezongen. Br Postma vraagt of er gemeenteleden meewerkten aan deze bijzondere dienst. Er was een dwarsfluitiste die samen met de organist de dienst opluisterde.

Hierna is de beurt aan Br Y.Boersma van de vGKBoornbergum-Kortehemmen om te vertellen over de daar gehouden Praisediensten. Er is een commissie bijzondere diensten ingesteld door en onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad. Deze coördineert, begeleidt, regelt een datum en stuurt aan. Uitgangspunt is, dat álle diensten erediensten zijn. Het doel van een Praisedienst is God te aanbidden, loven, prijzen, eren en dienen. Er is ruimte voor gemeenteleden om hun gaven te gebruiken. Gastvrijheid, een sfeervolle kerkzaal, goede muziek, gebed, verootmoediging, verkondiging, eventueel een getuigenis en iets te drinken na

afloop zijn vaste ingrediënten. Er is een eigen Praisegroep met een vaste kern. Per dienst/project kunnen gemeenteleden instappen; er zijn ongeveer vier repetities per dienst. Als Praiselied wordt ELB 245 gezongen. Br Houwaart vraagt of er mensen komen die anders niet komen. Er wordt geen extra reclame gemaakt; wel worden er soms mensen van buiten de gemeente 'meegenomen'. Ds Bijleveld merkt op dat God geprezen wordt door de mensen die Hem liefhebben; dit is dus iets voor *binnen* de gemeente; het is geen evangelisatiedienst. Er is afgesproken dat er meer Psalmen en gezangen en Nederlandstalige liederen dan voorheen zullen worden gezongen. Alle delen van de eredienst zijn in deze diensten te vinden, zij het soms in een andere vorm. Eventueel zou er ruimte gegeven kunnen worden voor een spontaan getuigenis, maar dat is nu niet het geval.

Br B.Postma en Zr S. Bouïus van de vGKNoordwolde vertellen over de zangdiensten die daar eens per twee maanden worden gehouden. Deze diensten bevorderen het onderlinge contact, omdat per keer een groep gemeenteleden deze dienst, waaraan geen voorganger meewerkt, voorbereidt. Op de avond van Eerste Pinksterdag organiseerde de kindernevendienst een zangdienst met als thema "Op wie lijk jij?" Uit Galaten 5:22 waren de vruchten van de Geest 'liefde, vriendelijkheid en zachtmoedigheid' gekozen. Het doel is: "Ik wil meer en meer gaan lijken op Jezus". Dat lied wordt dan ook als afsluiting van de presentatie gezongen. Br Postma vertelt dat een dergelijke zangdienst één keer onvoorbereid werd gehouden; men kon toen liederen opgeven alsook een schriftgedeelte. Die keer had een predikant de leiding; hij hield naar aanleiding van dit alles een overdenking. Dit ging goed- ongeorganiseerd hoeft niet altijd chaos te worden; maar gewoonlijk wordt alles goed voorbereid.

Aangezien Br Postma toch aan het woord is, neemt hij de gelegenheid te baat om te memoreren dat de vGKN dit jaar wel een grote claim op het gezin Bijleveld hebben gelegd: de voorjaarsvergadering van de synode was op de verjaardag van Zr Bijleveld, en deze ambtsdragersconferentie is op de dag na de verjaardag van Ds Bijleveld. Daarom ontvangt deze laatste een boekenbon en een boeket bloemen voor zijn vrouw, met een hartelijke gelukwens en applaus van de aanwezigen. Br J.Rienstra van Boornbergum vraagt een zegen voor de maaltijd. Tijdens de middagpauze is er gelegenheid voor onderlinge ontmoeting en mag de boekentafel van Br Bron zich verheugen in grote belangstelling.

Ds M.J.M.Sytsma-van Oeveren gaat voor in dankgebed na de maaltijd; hierna wordt Gez.303:1,2,5 gezongen. Dan is het woord aan Br O.Oevering, die namens de vGKDrachtster Compagnie vertelt over een dienst in het teken van een christelijke organisatie, in dit geval Operatie Mobilisatie. Er was een presentatie over bevestiging ambtsdragers/predikant aangekondigd, maar dit is kerkordelijk geen bijzondere dienst. Zoals alle kerken ontvangt ook de kerk van Drachtster Compagnie veel steunaanvragen met aanbod van gastsprekers. Wanneer een dergelijke organisatie de toets van de Bijbelse principes kan doorstaan, kan er een afspraak worden gemaakt voor medewerking aan één van deze maandelijks bijzondere diensten. Het is nodig om zaken goed schriftelijk vast te leggen, bij voorbeeld wat er van de gastspreekster wordt verwacht: alleen informatie, of het leiden van de hele dienst. Een beamer-compilatie van de betreffende dienst sluit de presentatie af. Gezang 330 wordt gezongen. Hierna wordt gevraagd, of het klopt dat ook de oudste basisschoolkinderen naar de nevendienst gingen. Dat was het geval; zij kregen daar informatie op hun eigen niveau. De heer den Ouden van OM sprak zo dat zij het ook hadden kunnen volgen, maar dat is tevoren moeilijk in te schatten.

Voor de vGKFrieschepalen-Siegerswoude presenteren de broeders F.Elsinga en W.Kooi hun visiestuk over diensten voor jeugd en randkerkelijken (zie bijlage). Sinds twee jaar is er een

jeugdkerk in Frieschepalen, die volledig door jongeren wordt georganiseerd. Deze vervangt de gewone kerkdiensten niet. Omdat het moeilijk was om de jeugd in de kerk te krijgen is in kaart gebracht in welke wereld de jeugd opgroeit, en wat men zich moet voorstellen bij een randkerkelijke. Vanuit dit profiel kwamen enkele kenmerken naar voren, die werden toegepast op de vormgeving van de middagdienst. Vast staat dat de voorganger de belijdenis moet onderschrijven; ook is de wezenlijke structuur van de middagdienst niet veranderd. De jeugd moet niet (alleen) naar een 'speciale' dienst komen, maar leren 'gewoon' naar de kerk te gaan. Omdat kinderen en jeugd helaas nauwelijks meer leren (hoe) een relatie met de Here te hebben, is dit een speerpunt: terug naar de Basis van de heilsgeschiedenis! De inhoud moet staan, want jeugd wil niet alléén beleving. Voorgangers moeten de vertaalslag naar de jeugd en randkerkelijken maken. Via de website wordt de informatie over de diensten doorgegeven. Het doel is: een open Bijbel en een volle kerk. Omwille van de tijd wordt het aangegeven lied niet gezongen. De andere kerken zullen de aanwijzingen voor de orde van de middagdienst per mail ontvangen.

Namens de vGKGarderen voert Br E. van de Beek het woord over de viering van het Heilig Avondmaal. Wie terug wil naar de basis komt uit bij Woord en Sacrament. Bij de viering van het Heilig Avondmaal gaat het om voorbereiding, viering, **nabetrachting**, **tucht**, beleving en toekomst. De voorbereiding bestaat uit de voorbereidingsdienst/preek op de zondag voorafgaande aan de viering van het Heilig Avondmaal en een blaadje met voor iedere dag van de voorbereidingsweek een tekst, een korte overdenking en een kerngedachte. Dit is ook op de site van de kerk te vinden. Er wordt al enige tijd nagedacht over een formulier met meer diepgang dan het formulier dat de laatste jaren gebruikt wordt. De belijdende leden die niet onder tucht staan en de gasten die aan deze zelfde voorwaarden voldoen worden genodigd om aan tafel het Heilig Avondmaal te vieren. Op de Avondmaalstafel liggen kleedjes uit de zuster gemeente te Mohr; de collecte is altijd voor de Oost Europa Commissie. Het is een ingetogen en waardige viering, ook wat de kleding van de ambtsdragers betreft. De kinderen van de nevendienst komen terug vóór de laatste tafel, om die (passief) mee te maken. De nabetrachting wordt gehouden in de avonddienst. Er is bedekte tucht; enkele leden worden gemaand dat zij bij een niet-gewijzigde levenswandel niet moeten aangaan. Ook is er op de kerkenraad Censura Morum. Veel leden zijn overgekomen uit andere, behoudende, kerken. Het gevolg is dat er tijdens de Avondmaalsdiensten minder kerkgangers zijn omdat men zich 'niet waardig' acht. De kerkzaal wordt opnieuw vorm gegeven. Het is de bedoeling de Avondmaalstafel uit te breiden, zodat ieder aan tafel kan gaan. Nu worden de eerste twee banken van de kerkzaal bij iedere tafel gebruikt. De gemeente moet het Heilig Avondmaal blijven vieren overeenkomstig de bedoeling van Jezus Christus, totdat Hij terugkomt. ELB 289:2 en 3 wordt gezongen. Hierna wordt nader uitgelegd, wat met 'gepaste kleding' wordt bedoeld: vakantiegangers gaan soms schaars gekleed, de ambtsdragers moeten hiertoe geen aanleiding geven. Een stukje over dit besluit in het kerkblad heeft al zichtbare gevolgen binnen de gemeente. In prediking en pastoraat wordt geprobeerd mensen te overtuigen dat de nodiging van de Here ook voor hen is.

Als laatste krijgt Br J. Mulder van de vGKHarkema het woord over laagdrempelige diensten. Er zijn veel raakvlakken met de situatie in Frieschepalen-Siegerswoude. Een 'promotiegroep' van zes leden is ontstaan vanuit het idee van enkele mensen, dat het saai zou zijn in de kerk. Zes à zeven keer per jaar is er een promotiedienst. Voor het krijgen van een volle kerk is een actueel onderwerp nodig; er werd breed reclame gemaakt. Tot iemand vroeg: "wat is belangrijker: een volle kerk of dat het éne verdwaalde schaap terug komt bij God?" Sindsdien worden er geen grote advertenties meer geplaatst, alleen een bekendmaking in de plaatselijke bladen. Er zijn allerlei thema's aan de orde geweest, waarbij de meer inhoudelijke (Vader,

Zoon en Heilige Geest) helaas minder aanspraken. Bij een dienst waarin christen-sporters spraken waren de Harkemase Boys uitgenodigd; zeven van hen waren aanwezig. Met creativiteit wordt het onderwerp geïllustreerd. Voor de dienst krijgt iedereen een hand en na afloop worden koffie, thee en frisdrank aangeboden.

Omdat het programma flink is uitgelopen, wordt het aangekondigde lied (nog) niet gezongen. Ook is er geen tijd meer voor een uitgebreid vervolg van de inleiding van Ds Maliepaard. Hij zal via de mail enkele dingen doorgeven aan de kerken, verder staat in zijn hand-out de hoofdlijn van zijn verhaal. Evaluerend merkt Ds Maliepaard op (n.a.v. Noordwijk) dat instituering altijd gepaard gaat met strijd, maar het vervolg ook. Zó gaat de HERE Zijn weg met ons. N.a.v. Boornbergum-Kortehemmen: organiseren is prachtig, maar vergeet de plaats van het gebed niet. De HERE moet het immers doen. Als er net zoveel gebeden als georganiseerd wordt, is het in balans; spreek met twee woorden. Kennisoverdracht (n.a.v. Noordwolde) is inderdaad heel belangrijk, want er is een groot gebrek aan kennis. De wijze van 'vraag en antwoord' blijkt nog altijd een goede manier om zaken uit te leggen. Ziehier de actualiteit van de Catechismus. De tekst op de wand boven de kansel in Boelenslaan (Drachtster Compagnie) is wezenlijk: Het woord van Christus wone rijkelijk in u. Er moet evenwicht zijn in een dienst tussen Woord, gebed en getuigenis. Vaak is er sprake van onevenwichtige nadruk op één van deze elementen. Wat is het goed om te horen dat God mensen raakt. Het is goed dat er in Frieschepalen-Siegerswoude radicaal wordt gekozen. Valkuil is het communiceren op het niveau van de jongeren en daar blijven steken. De Here Jezus daalde af naar ons niveau en nam ons mee naar hoger plan. Opnieuw is het: spreken met twee woorden; pas op voor teveel aanpassing. Inderdaad luistert de gemeenschap met God en elkaar nauw (n.a.v. Garderen). Het is nodig om te luisteren naar de persoon met wie je in gesprek bent; op de Veluwe liggen andere accenten dan in het Noorden. Opvallend is, dat in Harkema juist de onderwerpen over het hart van het Evangelie niet zo goed 'liepen', terwijl mensen juist daar moeten uitkomen. Wat betekent dit voor de kerk?

Na deze evaluatie gaat Ds Maliepaard voor in dankgebed. De dagvoorzitter, Ds Bijleveld, dankt Ds Maliepaard voor zijn bijdrage aan de conferentie. Br B.Postma spreekt een woord van dank aan allen die deze dag meewerkten, met name Br Bakker die veel achter de schermen deed en muzikaal begeleidde, Ds Maliepaard, Ds Bijleveld, Br Bron (boekentafel) en de kerk van Boornbergum-Kortehemmen voor de verzorging van de inwendige mens. De door Br Bakker vervaardigde mappen mogen door de aanwezigen worden meegenomen en bewaard. Het is de bedoeling dat iedere kerk een exemplaar in het archief bewaart. Volgend jaar kunnen deze mappen aangevuld worden en ook de stukken van de vorige twee ambtsdragersconferenties kunnen erin worden bewaard. Het logo, een foto van een gedeelte van de basiliek van Trier, zal ook de volgende jaren worden gebruikt.

Deze ambtsdragersconferentie was gewijd aan bijzondere diensten. Als verrassing vertelt Br Postma over nóg een bijzondere dienst: Zendtijd voor Kerken biedt aan dat de vGKN op 19 oktober 2008 een radiodienst mogen verzorgen. Deze zal D.V. worden opgenomen in de kerk van Boornbergum met Ds Bijleveld als voorganger. Deze mededeling wordt met applaus begroet.

Na het zingen van ELB 203, het lied dat door de kerk van Harkema was opgegeven, wenst Ds Bijleveld een ieder wel thuis en sluit de conferentie.

